

□ -in blauw aangeduide tekstdelen worden van goedkeuring onthouden

Gezien en definitief vastgesteld door
de provincieraad van Antwerpen
van 27 januari 2011

De provinciegriffier,
(w.g.)
D. Toelen

De voorzitter,
(w.g.)
L. Neefs

Voor eensluidende kopie;
Voor de provinciegriffier,
Het departementshoofd,

Wim Lux

Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid
en Onroerend Erfgoed

NR.

RP 2110000104-1

04 MEI 2011

Brussel,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk,
Ruimtelijke Ordening en Sport

Philippe MUYTERS

Voor eensluidend afschrift

Leus Marleen

Leus Marleen
assistent

ADDENDUM
definitieve vaststelling

TEKSTBUNDEL

PARTIELE HERZIENING VAN HET RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN PROVINCIE ANTWERPEN

LEESWIJZER ADDENDUM

Het voorliggend document is het "addendum van het provinciaal ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen". Het addendum bundelt de voorstellen tot tekstwijzigingen als gevolg van de actualisatie en gedeeltelijke herziening van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Provincie Antwerpen (RSPA) dat op 10 juli 2001 is goedgekeurd.

Dit addendum dient samen gelezen te worden met het provinciaal ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen (goedgekeurd op 10 juli 2001) en vult het aan of wijzigt het. Het addendum bestaat uit 5 grote delen :

- Algemene inleiding
- Informatief deel
- Richtinggevend deel
- Bindend deel
- Bronnen en begrippen

De opbouw van het addendum is als volgt:

1. Een korte **aanvulling** op de **algemene inleiding** van het RSPA geeft een duiding bij de verantwoording van deze actualisatie en gedeeltelijke herziening. *(nummering in addendum volgt op de nummering van het in 2001 goedgekeurde RSPA)*
2. Een **aanvulling** op het **informatief gedeelte**: bundeling van de belangrijkste onderzoeksgegevens die aan de basis liggen van de in de actualisatie en gedeeltelijke herziening genomen beleidsopties. Deze tekst wordt toegevoegd aan het informatief deel als "VI Aanvullingen in het informatief gedeelte en actualisatie van de prognoses voor de periode 2007-2012". *(nummering in addendum volgt op de nummering van het in 2001 goedgekeurde RSPA)*
3. Een overzicht van de **wijzigingen en aanvullingen** op het **richtinggevend deel**: na een korte beschrijving van de beleidsopties wordt een concreet overzicht gegeven van de daaruit voortvloeiende tekstwijzigingen, telkens met verwijzing naar het onderdeel en de paginanummer uit het RSPA (januari 2001). *(wijzigingen en aanvullingen zijn per thema gebundeld.*

Per wijziging is een verwijzing naar de nummering van het in 2001 goedgekeurde RSPA)

4. Een overzicht van de **wijzigingen en aanvullingen** in de **bindende bepalingen** van het RSPA als gevolg van de actualisatie en gedeeltelijke herziening. *(wijzigingen en aanvullingen zijn per thema gebundeld. Per wijziging is een verwijzing naar de nummering van het in 2001 goedgekeurde RSPA)*
5. Een oplijsting van de **toevoegingen** aan het deel **Bronnen en Begrippen**.

ALGEMENE INLEIDING

De onderstaande tekst wordt **toegevoegd** aansluitend op de inhoudstafel van de algemene inleiding (p.3).

INHOUDSTAFEL

5	Waarom een actualisatie en gedeeltelijke herziening van het RSPA	4
6	Lange termijn herziening van het RSPA	5
7	Inhoud van de actualisatie en gedeeltelijke herziening van het RSPA	5
8	Aanleiding van de gedeeltelijke herziening per thema	7
8.1	Ruimtelijk - natuurlijke structuur	7
8.2	Nederzettingstructuur	7
8.2.1	Categorisering van de kernen	8
8.2.2	Regionale woningmarkten	8
8.2.3	Grond- en pandendecreet	8
8.3	Ruimtelijk - economische structuur	8
8.3.1	Lokale bedrijventerreinen	9
8.3.2	Operationalisering taakstelling regionale bedrijventerreinen	10
8.3.3	Zonevreemde bedrijven	10
8.3.4	Kleinhandel	10
8.3.5	Weekendverblijven	11
8.4	Ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur	11
8.4.1	Selectie van secundaire wegen	12

De onderstaande tekst wordt **toegevoegd** aansluitend op de algemene inleiding (p.12).

5 WAAROM EEN ACTUALISATIE EN GEDEELTELIJKE HERZIENING VAN HET RSPA

Het Ruimtelijk Structuurplan Provincie Antwerpen (RSPA) is in 2001 vastgesteld met planhorizon 2007. Veel processen en ruimtelijke uitvoeringsplannen hebben reeds uitvoering gegeven aan de inhoud van het RSPA. Een aantal processen en ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn nog in procedure, een aantal dienen nog opgestart te worden.

Met het aflopen van de planhorizon ontstaat er echter onduidelijkheid over de taakstellingen gezien de bindende bepalingen enkel refereren naar behoeften tot 2007.

Huidige herziening heeft grotendeels tot doel om de planperiode te verlengen. Deze verlenging van de planperiode staat garant voor de noodzakelijke continuïteit van het huidig beleid. Alle processen voorzien in het RSPA kunnen daardoor op een kwalitatieve manier afgerond worden. Tevens stelt de verlenging de gemeenten in staat om de uitvoering van hun plannen af te ronden.

Conform de partiële herziening van het RSV (definitief vastgesteld op 17 december 2010) wordt, wat betreft de taakstellingen, de planhorizon tot 2012 verlaten. Dit betekent dat de taakstellingen die voortvloeien uit de inschatting van de ruimtebehoeften voor de periode 2007-2012, ook ná 2012 een grondslag bieden voor bestemmingswijzigingen.

Parallel met deze verlenging worden tevens een aantal actuele en acute knelpunten opgenomen. Naast het oplossen van deze knelpunten wordt de hiërarchie van de kernen fundamenteel herzien. Deze herziening is gebaseerd op reeds doorgevoerd wetenschappelijk onderzoek dat in de periode 2008-2009 door de provincie in samenwerking met Soresma werd

uitgevoerd met name : "onderzoek naar woontendensen en -behoeften binnen de provincie Antwerpen"¹.

6 LANGE TERMIJN HERZIENING VAN HET RSPA

Tot een nieuwe volledige herziening blijft het huidig RSPA het kader vormen voor het ruimtelijk beleid. De verlenging van de planperiode staat garant voor de noodzakelijke continuïteit van het huidig beleid.

Verder onderzoek van de verschillende thema's zal de basis vormen van een grondige – lange termijn - herziening van het RSPA. Tegen 2012 moet dit onderzoek de basis vormen voor een nieuw RSPA. In deze lange termijn herziening zal een grondige evaluatie van alle thema's gebeuren waaronder de evaluatie van de recreatieve knooppunten, gebiedsgerichte projecten, de ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang, erfgoed, doelgroepenbeleid,...

7 INHOUD VAN DE ACTUALISATIE EN GEDEELTELIJKE HERZIENING VAN HET RSPA

De inhoud van de actualisatie en gedeeltelijke herziening omvat enerzijds de verlenging van de planhorizon en anderzijds het gedeeltelijk herzien en aanvullen in functie van actuele en prioritaire knelpunten.

De algemene uitgangspunten en het globaal visievormend kader blijven behouden als basis voor het ruimtelijk beleid.

¹ Soresma, 2009, Onderzoek naar woontendensen en -behoeften binnen de provincie Antwerpen, studie in opdracht van de provincie Antwerpen – verder in document "provinciale woonstudie 2009" genoemd.

Terug te vinden op de website van de provincie Antwerpen, www.provant.be doorklikken naar ruimtelijke ordening/voorstudies.

Verlenging van de planhorizon

Er wordt een actualisatie van de behoefteberekening en taakstellingen opgenomen. Deze actualisatie is doorgevoerd op basis van volgende gegevens :

- Evaluatie van de invulling van de taakstellingen tot op heden
- Inschatting van de behoeften voor de komende planperiode
- Onderzoekgegevens opgenomen in de ontwerp partiële herziening van het RSV.

Gedeeltelijke herziening en aanvulling

Uit het onderzoek en de evaluatie van het RSPA is gebleken dat een aantal inhoudelijke thema's (wonen, werken, mobiliteit en natuur) gedeeltelijk herzien en aangevuld moeten worden in functie van actuele en prioritaire knelpunten. Het betreffen knelpunten die voortvloeien uit gevoerde beleidsprocessen en evaluatie enerzijds en het realiseren van voldoende ruimte voor de nieuwe planperiode anderzijds.

De provincie wenst de gemeenten die nog niet beschikken over een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan de mogelijkheid te bieden dat bij onvoorziene omstandigheden of in kader van hoogdringendheid de provincie de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan kan overnemen. (Op dit moment wordt dit eveneens mogelijk gemaakt via artikel 2.2.1. van de Vlaamse Codex voor Ruimtelijke Ordening.) Van de 70 gemeenten binnen de provincie Antwerpen beschikken op 1 januari 2010 reeds 65 gemeenten over een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De overige 5 gemeenten zijn reeds gestart met de opmaak van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan².

Eén van de gevoerde beleidsprocessen om Vlaams niveau is het aanduiden van herbevestigde agrarische gebieden (HAG's). Binnen HAG's kunnen beperkte provinciale planningsinitiatieven genomen worden voor zover deze kaderen binnen goedgekeurde structuurplannen. Er wordt

² Status van de 5 gemeenten dd januari 2010 :

2 gemeenten in fase van openbaar onderzoek : Herentals en Berlaar

2 gemeenten in fase van plenaire vergadering : Dessel en Herselt

1 gemeente in fase van startnota : Baarle-Hertog

zoveel als mogelijk rekening gehouden met de functionele samenhang van de agrarische macrostructuur. Op het niveau van het provinciaal structuurplan kunnen de effecten op HAG's nog niet in detail worden aangegeven.

Er kan dus geoordeeld worden dat de partiële herziening van het RSPA niet valt onder de planMER plicht.

Afstemmen van terminologie

Het RSPA gebruikt de term "geïntegreerd gebiedsgericht strategisch plan" (RPSA, blz. 278). Echter bij uitwerking van deze plannen blijkt dat gebiedsgerichte processen niet enkel ruimtelijk zijn, maar wel een integreren van verschillende vooraf bepaalde invalshoeken.

Bij de uitwerking van gebiedsgerichte processen werd voor het einddocument de term "kaderplan" gebruikt. Een kaderplan betreft een geïntegreerd, gebiedsgericht, strategisch plan dat voor een bepaalde ruimte wordt opgemaakt door een samenwerkingsverband. Het kaderplan bestaat uit een visie over de ontwikkeling van een gebied en daaraan gekoppeld een actieplan dat aangeeft wie, welke acties gaat ondernemen. In die optiek wordt voorgesteld om de terminologie te actualiseren.

Milieu effectenrapportage

Het wijzigingsdecreet van 27 april 2007 stelt in hoofdstuk II, afdeling I, onderafdeling 1 in artikel 4.2.1 ev. het toepassingsgebied vast. Artikel 4.2.1 stelt volgende : "Dit hoofdstuk is van toepassing op ieder plan of programma dat het kader vormt voor de toekenning van een vergunning voor een project. Dit hoofdstuk is eveneens van toepassing op ieder plan of programma waarvoor, gelet op het mogelijk effect op gebieden, een passende beoordeling vereist is uit hoofde van artikel 36ter, §3, eerste lid, van het decreet 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu".

Er is geen passende beoordeling vereist gezien de herziening van het RSPA geen invloed heeft op SBZ-gebieden.

Een ruimtelijk structuurplan vormt geen basis voor het toekennen van een vergunning.

Bijkomend heeft deze partiële herziening grotendeels tot doel om de planperiode te verlengen in functie van de noodzakelijke continuïteit van het huidig beleid. Overige wijzigingen omvatten wijzigingen die volgen uit reeds beslist beleid.

8 AANLEIDING VAN DE GEDEELTELIJKE HERZIENING PER THEMA

8.1 Ruimtelijk - natuurlijke structuur

Bij de uitvoering van het RSPA zijn een aantal operationele knelpunten vastgesteld die te maken hebben met een gebrekkige afstemming tussen het decreet Natuurbehoud³ enerzijds en het RSPA anderzijds.

Het RSPA stelde dat de natuurverbindingsgebieden in ruimtelijke uitvoeringsplannen afgebakend moeten worden, terwijl ook het decreet Natuurbehoud een afbakeningsprocedure voorziet voor de aanduiding van natuurverbindingsgebieden binnen (bepaalde bestemmingen van) de bestaande plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen. In het RSPA werd abstractie gemaakt van de afbakeningsprocedure voorzien in het decreet Natuurbehoud. Dit dient afgestemd te worden.

8.2 Nederzettingstructuur

Gevoerd beleid

In het RSV (goedgekeurd op 17 december 1997) is aan de provincie Antwerpen een 65/35 verdeling toegewezen. Concreet betekende dit dat van de vooropgestelde bijkomende woningen voor de planperiode 1991-2007 er 65% moeten gerealiseerd worden in het stedelijk gebied en 35% in het buitengebied. Om deze trendbreuk te realiseren is door het Vlaams gewest een omzendbrief RO/97/02 van 14 maart 1997 opgemaakt omtrent de opmaak van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. Hierin is gesteld dat buitengebiedgemeenten bij hun woningprogrammatie voor de planperiode 1991-2007 maximaal moeten uitgaan van een toename van het aantal woningen in verhouding met de natuurlijke aangroei van hun bevolking. Gezien in het RSPA geen specifieke taakstellingen voor woningbouw per gemeenten zijn opgegeven, blijft het principe van deze omzendbrief tot op heden behouden. Concreet betekent dit dat het migratiesaldo, dat voor de meeste buitengebiedgemeenten

³ Decreet Natuurbehoud: decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (en latere wijzigingen)

positief is ten gevolge van suburbanisatie, niet in rekening mag gebracht worden. Dit noemt men een "gesloten" bevolkingsprognose. Deze woningprogrammatie moet vervolgens verdeeld worden over het gemeentelijk grondgebied, waarbij grootschalige woningbouwprojecten (vaak in woonuitbreidingsgebieden) enkel toegelaten kunnen worden in kernen die minstens als woonkern geselecteerd zijn in het RSPA .

Ten aanzien van het voorzien van bijkomende woningen in gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn in het RSPA een aantal principes vooropgesteld om het ontwikkelen van grote aantallen bijkomende woningen in het buitengebied niet aan te moedigen. Om dit te realiseren is een categorisering van de hoofddorpen opgesteld. Voor gemeenten met hoofddorp type I bestaat de mogelijkheid om 20% boven de natuurlijke aangroei te realiseren. Gemeenten met hoofddorp type II kunnen woningen realiseren voor de natuurlijke aangroei en kunnen een beperkt aantal bijkomende woningen realiseren indien hieromtrent in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan een motivatie kan voorzien worden. Op die manier werd de versterking van de kernen en een beperking van lintbebouwing en verspreide bebouwing nagestreefd.

Vastgestelde trends

Bij het aflopen van de planperiode kan er echter vastgesteld worden dat de vooropgestelde trendbreuk in de provincie Antwerpen slechts in beperkte mate is gerealiseerd. Enerzijds zijn de stedelijke gebieden – en met name het grootstedelijk gebied Antwerpen – er niet in geslaagd de opgelegde taakstelling te realiseren. Anderzijds zijn in de meeste buitengebiedgemeenten meer woningen gerealiseerd dan op basis van hun gesloten bevolkingsprognose (zoals opgenomen in de omzendbrief RO/97/02) voorzien was.

In het kader van de voorbereiding van de herziening van het RSPA is een studie uitgevoerd : "onderzoek naar woontendensen en –behoeften binnen de provincie Antwerpen"⁴.

⁴ Soresma, 2009, Onderzoek naar woontendensen en –behoeften binnen de provincie Antwerpen, studie in opdracht van de provincie Antwerpen – verder in document "provinciale woonstudie 2009" genoemd. Terug te vinden via www.provant.be doorklikken naar ruimtelijke ordening/voorstudies.

Uit de analyse van de voorbije planperiode blijkt ook dat de demografische evolutie niet altijd consistent was met de in het RSPA vooropgestelde selectie en hiërarchie van de kernen. Een evaluatie en herziening van de hiërarchie van de nederzettingen (selectie van hoofddorpen en woonkernen) is noodzakelijk.

In veel buitengebiedgemeenten ontstond een grote discrepantie tussen de toegestane groei op basis van gesloten bevolkingsprognose en de effectieve vraag naar woningen. Op het eind van de planperiode is er in deze gemeenten geen beleidsruimte meer voor nieuwe (grootschalige) woningbouwontwikkelingen, om aan de vraag – ook van de eigen bevolking – te kunnen voldoen. Dit probleem is het sterkst gesignaleerd in een aantal grensgemeenten en in de gemeenten van Klein-Brabant.

8.2.1 Categorisering van de kernen

In het RSPA zijn 4 categorieën voor de kernen onderscheiden: hoofddorp type I, hoofddorp type II, hoofddorp type III en woonkern. De hoofddorpen type I onderscheiden zich van de andere hoofddorpen in functie van de mogelijkheid voor de inplanting van een bijkomend bedrijventerrein. Maar voor de locatie van een nieuw bedrijventerrein moet gestreefd worden naar de meest optimale locatie op basis van ruimtelijk, milieu- en mobiliteitscriteria, ongeacht de hiërarchie van de kernen. Hoofddorp type III omvat zowel de kleinste hoofddorpen als een aantal zeer grote residentiële kernen voornamelijk in de periferie van Antwerpen (Brasschaat, Kapellen, ...). Dit is een zeer heterogene categorie waarvoor moeilijk een coherent beleid kan gevoerd worden. Bijkomend kan vastgesteld worden dat door deze strikte afbakening en categorisering, vaak ruimtelijk verantwoorde projecten niet realiseerbaar zijn. Het gaat hierbij vaak om inbreidingsprojecten of reconversie van verlaten industriële sites in de kernen.

Vanuit beleidservaring gedurende de voorbije planperiode is voorgesteld om geen opdeling meer te maken binnen de hoofddorpen. Tevens wordt de voorwaarde om aan elke buitengemeente precies één hoofddorp toe te bedelen verlaten. Indien meerdere kernen aan de vooropgestelde criteria voldoen, kunnen er meerdere hoofddorpen voorkomen, anderzijds kunnen er dus ook gemeenten zijn zonder hoofddorp.

8.2.2 Regionale woningmarkten

In het kader van de nieuwe planperiode 2007-2012 (en met doorkijk naar 2022) is onderzocht of er een flexibeler referentiekader kan geschapen worden voor het bepalen van gemeentelijke taakstellingen. Een kader dat dichter aansluit bij de effectieve demografische en ruimtelijk-economische evolutie.

Zo stellen we vast dat er een zekere regionale differentiatie en organisatie is die te maken heeft met de organisatie van werk en gezin. Anderzijds is het bepalen van de woningmarkt in functie van gemeentegrenzen ook niet realistisch. Er is immers niet één Vlaamse of provinciale woningmarkt. In die optiek wordt gewerkt met regionale woningmarkten.

Het aanreiken van nieuwe taakstellingen, het herbekijken van de selectie van de kernen en het opstellen van een eenduidig en efficiënt kader voor de gemeenten leidt tot een grondige herziening van het deel nederzettingsstructuur.

8.2.3 Grond- en pandendecreet

Het grond en pandendecreet voorziet een sociaal objectief per gemeente binnen de periode tot 2020.

In het addendum wordt verduidelijkt wat de relatie is tussen het sociaal objectief en de woningbehoefte.

8.3 Ruimtelijk - economische structuur

Bij de uitvoering van het RSPA gedurende de periode 2001-2007 zijn een aantal knelpunten vastgesteld die te maken hebben met volgende elementen:

- Lokale bedrijventerreinen en het onderscheid tussen de verschillende categorieën hoofddorpen opgenomen in het RSPA
- Operationaliseren van de regionale taakstelling bedrijventerreinen naar aanleiding van het protocol ondertekend op 27 mei 2009 tussen Vlaamse overheid en de provincie, waarin een deel van de Vlaamse taakstelling (pakket 1) wordt overgeheveld naar de provincie (pakket 3).
- Zonevremde bedrijven en de verrekening in de taakstelling;
- Onderscheid tussen verschillende types kleinhandelsconcentraties in relatie tot het ontwikkelingsperspectief.
- Aanpak van de probematiek van de weekendverblijven.

8.3.1 Lokale bedrijventerreinen

In het RSV is op het vlak van de lokale bedrijventerreinen een beleid uitgewerkt waarbij lokale bedrijventerreinen worden toegewezen aan de kernen van het buitengebied zonder onderscheid tussen de categorieën buitengebiedgemeenten en hoofddorpen.

In tegenstelling tot het RSV voorziet het RSPA verschillende categorieën hoofddorpen. Aan deze categorieën is een verschillend beleid inzake bijkomend lokaal bedrijventerrein gekoppeld:

- Gemeenten met een structuurondersteunend hoofddorp type I: een bijkomend lokaal bedrijventerrein kan worden aangeduid, zowel voor nieuwe bedrijven als voor de herlokalisatie van zonevreemde en/of historisch gegroeide bedrijven;
- Gemeenten met een gewoon hoofddorp type II: ook hier kan een bijkomend lokaal bedrijventerrein worden aangeduid, zowel voor nieuwe bedrijven als voor de herlokalisatie van zonevreemde en/of historisch gegroeide bedrijven;
- Gemeenten met een gewoon hoofddorp type III: een bijkomend lokaal bedrijventerrein kan enkel worden voorzien voor de herlokalisatie van zonevreemde en/of historisch gegroeide bedrijven.

Voor de nieuwe lokale bedrijventerreinen worden de bepalingen opgenomen in de partiële herziening van het RSV overgenomen.

In de praktijk betekent dit dat volgens het RSPA voor nieuwe bedrijven geen bijkomende lokale bedrijventerreinen zijn voorzien in de gemeenten met een hoofddorp type III (Bonheiden, Brasschaat, Dessel, Grobbendonk, Herenthout, Herselt, Kapellen, Laakdal, Lille, Nijlen, Rumst, Sint-Amands, Schilde, Schoten, Vorselaar, Zandhoven en Zoersel) voor zover delen van hun grondgebied niet behoren tot een stedelijk gebied. Ook in de delen van de stedelijke gebieden Heist-op-den-Berg, Hoogstraten, Geel, Lier, Mechelen en Turnhout die gelegen zijn in het buitengebied kunnen geen bijkomende lokale bedrijventerreinen worden voorzien voor nieuwe bedrijven.

Uit de verschillende afgeronde planningsprocessen voor de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen is gebleken dat hierdoor een aantal ruimtelijke potenties niet kunnen worden benut. De principes voor

de inplanting van lokale bedrijventerreinen, zowel deze uit het RSV als deze uit het RSPA, zijn in veel gevallen perfect toepasbaar op locaties die gelegen zijn binnen het grondgebied van een gemeente met een gewoon hoofddorp type III.

De provincie wenst daarom gebruik te kunnen maken van de ruimtelijke principes van het RSV en het RSPA, zonder hierbij rekening te moeten houden met de categorisering in hoofddorpen. Het ruimtelijk beleid kan hierdoor worden gebaseerd op ruimtelijke ordeningsprincipes, onafhankelijk van het type hoofddorp. Uitgangspunt hierbij is dat elke gemeente voor de nieuwe planperiode kan beschikken over een bijkomend lokaal bedrijventerrein voor nieuwe bedrijven.

In het kader van de partiële herziening van het RSPA wordt in het deel nederzettingsstructuur de categorisering van de hoofddorpen herbekeken. Aangezien volgens het RSV in elk hoofddorp een bijkomend lokaal bedrijventerrein kan worden voorzien, komt dit er in de praktijk op neer dat ook de gemeenten in het RSPA (goedgekeurd 2001) gecategoriseerd als een hoofddorp type III een bijkomend lokaal bedrijventerrein zullen kunnen voorzien voor nieuwe bedrijven met een richtinggevende omvang van 5 ha.

In kader van de herziening van het RSPA voorziet het addendum een nieuwe categorisering. Een aantal gemeenten hebben geen hoofddorp toegewezen gekregen, met name gemeenten binnen het bebouwd perifeer landschap en gemeenten waarbinnen geen kernen voorkomen met meer dan 1500 gezinnen. In het kader van de ruimtelijk-economische structuur worden hiervoor bijkomende aanduidingen voorzien.

Om een duidelijk onderscheid te maken met de hoofddorpen bepaald in de nederzettingsstructuur, wordt bij de ruimtelijk-economische structuur gesproken over "bedrijfsondersteunende hoofddorpen".

De locatiekeuze en de benodigde oppervlakte moeten worden onderbouwd in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, rekening houdend met de ruimtelijke principes van het RSV en het RSPA (goedgekeurd 2001) en de taakstelling van pakket 4.

De actualisatie binnen de ruimtelijk economische structuur vergt een aantal tekstwijzigingen.

8.3.2 Operationalisering taakstelling regionale bedrijventerreinen

De partiële herziening van het RSV voorziet een herberekening van de taakstellingen voor lokale en regionale bedrijventerreinen. Daarnaast werd op 27 mei 2009 een protocol ondertekend waarin een deel van de Vlaamse taakstelling (pakket 1) werd overgeheveld naar de provincie (pakket 3).

Het RSPA vermeldt als taakstelling telkens de exacte cijfers voor de periode 1992-2007. In het RSPA werd dus niet geanticipeerd op de bijkomende taakstellingen die voortvloeien uit de overheveling en de herziening van het RSV. Bij de opmaak van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen voor regionale bedrijventerreinen die een invulling betekenen van deze bijkomende taakstellingen zou er aldus discussie kunnen zijn over de kwantitatieve basis hiervoor in het RSPA.

De provincie wenst de bijkomende taakstellingen te operationaliseren in de herziening van het RSPA. In dit kader wordt ook een kwantitatieve evaluatie van het gevoerde beleid (tot 1 januari 2009) ingevoegd.

8.3.3 Zonevreemde bedrijven

Op 12 december 2003 heeft de Vlaamse Regering een herziening van het Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen definitief vastgesteld⁵. Volgens deze herziening worden herbestemmingen van zonevreemde bedrijven niet meer meegenomen in de ruimtebalans. Het RSPA dient hiermee in overeenstemming te worden gebracht.

8.3.4 Kleinhandel

In het RSPA werd een visie uitgewerkt op de bestaande kleinhandelsconcentraties binnen de provincie. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen verschillende types kleinhandelsconcentraties met elk een onderscheiden ontwikkelingsperspectief:

- Type I - kleinhandelsconcentraties die ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied: deze concentraties krijgen de beste

ontwikkelingskansen. De afbakeningsprocessen voor de stedelijke gebieden bepalen het ontwikkelingsperspectief;

- Type II - kleinhandelsconcentraties die vermoedelijk ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied: de afbakeningsprocessen voor de stedelijke gebieden bepalen het ontwikkelingsperspectief. Als zij tot het stedelijk gebied behoren geldt het ontwikkelingsperspectief van type I, behoren zij niet tot het stedelijk gebied, dan geldt het ontwikkelingsperspectief van type III;
- Type III - kleinhandelsconcentraties die niet ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied: deze komen niet in aanmerking voor ontwikkeling. De bestaande toestand kan ofwel strikt worden behouden, geherstructureerd, ofwel afgebouwd. Er zijn 2 groepen met een verschillend ontwikkelingsperspectief:
 - o Groep IIIa: de geldende gewestplanbestemming (industriegebied) moet worden gerespecteerd;
 - o Groep IIIb: het beleid is gericht op een strikte begrenzing en een betere ruimtelijke organisatie;
- Type IV - kleinhandelsconcentraties binnen het bebouwd perifeer landschap: hier gelden dezelfde ontwikkelingsperspectieven als voor type I;
- Type V - kleinhandelsconcentraties van lokaal niveau en solitaire winkels: deze komen niet in aanmerking voor ontwikkeling of herstructurering. Dit betekent dat ofwel de bestaande toestand strikt kan behouden ofwel afgebouwd worden.

In de afgelopen planperiode werden verscheidene kleinhandelsconcentraties type III en solitaire winkels type V behandeld in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen, al dan niet ten gevolge van de aflevering van een planologisch attest. Tijdens de opmaakprocessen van deze RUP's of bij de afweging in het kader van de aanvragen tot planologisch attest, is vastgesteld dat de in het RSPA vastgelegde ontwikkelingsperspectieven een ruimtelijke optimalisatie in de weg stonden. Uit een gebiedsgerichte afweging blijkt dat bij bepaalde kleinhandelsconcentraties of winkels een ruimtelijke optimalisatie kan worden bewerkstelligd door ook beperkte uitbreidingen toe te staan. Een strikte toepassing van de ontwikkelingsperspectieven voor de types III en V, vormt een hinderpaal om de ruimtelijke kwaliteit van de concentratie of de vestiging te verhogen.

⁵ De bindende bepalingen werden door het Vlaams Parlement bekrachtigd bij decreet van 19 maart 2004.

Ter voorbereiding van de lange termijn visie is op initiatief van de provinciale dienst Economie en Internationale Samenwerking een studie met betrekking tot de kleinhandel in de provincie Antwerpen opgemaakt. Deze studie heeft tot doel om tot een economisch onderbouwde visie te komen op de ontwikkeling van kleinhandel. Deze visie zal mee als basis dienen voor de ruimtelijke vertaling in de lange termijn herziening. Op korte termijn worden via dit addendum enkel beperkte bijstellingen gedaan aan de ontwikkelingsperspectieven voor de kleinhandelsconcentraties types III en V, zonder dat de gewenste ruimtelijke structuur uit het huidig RSPA wordt gewijzigd.

De beperkte wijzigingen hebben tot doel om voor de type III en V een ontwikkelingsperspectief in te schrijven dat meer mogelijkheden biedt op het vlak van een gebiedsgerichte ruimtelijke afweging. Deze afweging, die onder bepaalde randvoorwaarden ook kan leiden tot een beperkte uitbreiding, dient te gebeuren in het gemeentelijk structuurplan, de eventuele aanvraag tot planologisch attest of in het kader van de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Omdat in de voorbije planperiode een aantal afbakeningsprocessen van stedelijke gebieden en andere planningsprocessen werden afgerond, worden de selecties uit het richtinggevend deel geëvalueerd. In het informatief deel wordt een beschrijving opgenomen van de afgeronde planningsprocessen met betrekking tot kleinhandel, zowel op provinciaal als op Vlaams niveau. Op basis hiervan worden, indien nodig, de selecties aangepast.

8.3.5 Weekendverblijven

In het RSPA werd een visie uitgewerkt aangaande de problematiek van de weekendverblijven. Deze visie resulteerde in een categorisering van de weekendverblijven. Aan deze categorieën werden specifieke ruimtelijke ontwikkelingskansen gekoppeld met name:

- Type I : weekendverblijven gelegen in goedgekeurde verkavelingen, Bijzondere Plannen van Aanleg (BPA) en geordende zones voor verblijfsrecreatie volgens het gewestplan;
- Type II : weekendverblijven gelegen in niet-geordende zones voor verblijfsrecreatie volgens het gewestplan;
- Type III : weekendverblijven buiten de zones voor verblijfsrecreatie volgens het gewestplan;
- Type IV : weekendverblijven die in aanmerking komen om in woonzone te worden geïntegreerd.

Deze categorisering ging vooral uit van de bestaande juridische toestand (bestemming en vergunningstoestand) en hield onvoldoende rekening met gewenste ruimtelijke en gebiedsgerichte ontwikkelingen.

Het beleidsplan van minister Van Mechelen (goedgekeurd door Vlaams parlement op 15 januari 2003) stelde een stappenplan voorop:

- stap 1 : opmaak inventaris clusters weekendverblijven door de gemeente
- stap 2 : afweging van deze clusters ten aanzien van elementen van Vlaams niveau
- stap 3 : uitwerken van ontwikkelingsperspectieven voor deze clusters door de provincie
- stap 4 : opmaak van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen indien nodig

In navolging van dit beleidsplan werd door de provincie Antwerpen een algemene methodiek uitgewerkt voor de aanpak van cluster weekendverblijven. Deze methodiek werd door deputatie op 17 september 2009 goedgekeurd. Deze methodiek kan gebruikt worden om enerzijds elke cluster weekendverblijven op een eenvormige manier aan te pakken. En anderzijds vormt zij de basis voor het opstellen van de gewenste ruimtelijk ontwikkelingsperspectief voor elke cluster.

8.4 Ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur

Naar aanleiding van de uitvoering van het RSPA en het aflopen van de planperiode is een actualisering en bijsturing van volgende elementen noodzakelijk :

- Selectie van secundaire wegen;
- Het provinciaal vervoer;
- Het functioneel fietsroutenetwerk.

De actualisatie volgt uit reeds beslist beleid met name ruimtelijke uitvoeringsplannen enerzijds en grondig onderbouwde studies goedgekeurd op provinciaal niveau anderzijds. Deze studies omvatten onder andere de studie "Quickscan van de gewestplantracés"⁶. In deze studie worden alle reservatiestroken op het gewestplan Antwerpen

⁶ Provincie Antwerpen, "Quickscan van de gewestplantracés", eindrapport mei 2008. Actieplan goedgekeurd door deputatie 15 mei 2008. Terug te vinden via www.provant.be

besproken met name : al dan niet gerealiseerd, te behouden, af te schaffen of verder te onderzoeken. Ook de mogelijke omleidingen op secundaire wegen zijn in deze studie onderzocht.

8.4.1 Selectie van secundaire wegen

In navolging van het RSPA zijn een aantal streefbeeldstudies (en andere relevante studies) uitgevoerd en afgerond die uitspraken doen over de inrichting van de secundaire wegen. Naar aanleiding van de resultaten van deze studies zijn bijstellingen van de categorisering (wijziging van begin- en/of eindpunt), bijkomende selecties of schrapping van weggedelen die komen te vervallen noodzakelijk.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de planningsprocessen en/of studies die leiden tot noodzakelijke aanpassingen in de selectie van de secundaire wegen. De onderverdeling van de secundaire wegen in mazen blijft behouden.

MAAS 4

Volgende planprocessen in MAAS 4 leiden tot aanpassingen:

- wijziging selectie N144 : streefbeeldstudie voor de N144 en PRUP's volgend uit afbakening kleinstedelijk gebied Hoogstraten
- aanpassing selectie N133 : gewestelijk RUP Stopplaats Noorderkempen en Ringweg Brecht (definitief vastgesteld op 5 december 2003)
- opheffing selectie N132 als secundaire weg : gewestelijk RUP regionaal stedelijk gebied Turnhout (definitief vastgesteld op 4 juni 2004)
- selectie van N124 als lokale weg : streefbeeldstudie van de N124 (goedgekeurd door deputatie op 6 januari 2005)

MAAS 5

Volgende planprocessen in MAAS 5 leiden tot aanpassingen aan de selecties van N118 en N18.

De provinciale mobiliteitsstudie voor de rol van de N118 voor de omgeving en de ontsluiting van de kleinstedelijke gebieden Geel en Mol heeft als doel de rol van deze weg duidelijk te bepalen binnen een visie op de regionale ontsluiting. Deze mobiliteitsstudie werd opgemaakt in nauw overleg met de vier betrokken gemeenten (Geel - Mol - Retie - Dessel) en MOW⁷. Ook andere administraties werden op regelmatige tijdstippen betrokken.

Als studiegebied werd het gebied tussen de E34 en de E313 onderzocht. Vandaag kent het projectgebied een diffuse ontsluitingsstructuur. Dit heeft tot gevolg dat heel wat doortochten doorheen kernen en woonlinten te zwaar belast worden met (vracht)verkeer. Dit is onder andere het geval in Geel centrum, voornamelijk ter hoogte van de doortocht St. Dimpna, de verbindingsstraat Katersberg (die niettegenstaande de inrichting met talrijke verhoogde kruispunten als sluiproute wordt gebruikt) en Ten Aard. In Mol zijn er, ondanks de tonnagebeperking die geldt op de doortocht van de N18 doorheen het centrumgebied, problematische doortochten van vrachtverkeer in de dealkernen Sluis, Achterbos, Millegem, Ginderbuiten en Ezaart.

Daarnaast vormt ook het vrachtverkeer doorheen de recreatiepool (o.a. Zilverstrand, Zilvermeer, Sunparks) een probleem. De knelpunten in Dessel worden gevormd door de doortocht van de N18 doorheen het centrumgebied en de doortocht Witgoor die op de verbinding N18 en N136 is gelegen. In Retie ten slotte vormen zowel de doortocht van de N18 als de doortocht van de N118 in het centrumgebied vandaag een probleem voor de leefbaarheid van de kern.

Vanuit het RSV kan de aanleg **van nieuwe rondwegen** enkel gemotiveerd worden vanuit de leefbaarheid van kernen. Uit de mobiliteitsstudie blijkt duidelijk dat de leefbaarheid van de verschillende kernen in het gedrang komt indien geen infrastructuuroplossingen (o.a. een nieuwe verbinding tussen de N118 en het hoger wegennet) worden voorgesteld. In de studie is ook ontwerp onderzoek uitgevoerd zodat vrij vroeg in het proces randvoorwaarden, knelpunten en mogelijkheden scherper zijn gesteld.

Ook uit het planMER-onderzoek dat wordt opgemaakt in het kader van het PRUP regionale ontsluiting te Geel blijkt dat de leefbaarheid van Sint-

⁷ MOW : departement mobiliteit en openbare werken

Dimpna en Katersberg in het gedrang komt ook zonder nieuwe ontwikkelingen langs de N118 (referentiesituatie).

Daarbij wordt in alle berekeningen rekening gehouden met het beslist beleid op Vlaams niveau met name de aanleg van de Kempense Noord-Zuid als primaire weg vanaf de ring van Geel en de E34 en de aanleg van de fly-over op de E313 ter hoogte van Geel-Punt. Deze infrastructuurwerken zijn dus onvoldoende om de leefbaarheidsproblemen op te lossen.

Een tweede aandachtspunt voor de inpassing in het RSV is dat de nieuwe infrastructuurwerken **geen maasverkleinend effect** tussen E34 en E313 mogen veroorzaken. Met het multimodaal model is een selected link-analyse gedaan van het mogelijk maasverkleinend effect van de N118. Uit die analyse kan worden afgeleid dat de noordelijke meetpunten ter hoogte van de E34 geen of slechts een zeer beperkt aandeel verkeer aantrekken dat de verbinding tussen de E313 en E34 maakt. Hetzelfde besluit geldt voor de selected link ter hoogte van de nieuw voorgestelde oostelijke verbinding. Hier kan worden vastgesteld dat slechts een beperkt aandeel verkeer vanaf de E34 langsheen de N118 de verbinding met de R14 maakt.

Daarenboven toont recent mobiliteitsonderzoek met betrekking tot de zogenaamde ringweg rond Retie (met verbinding tussen de N18 en N118) in het kader van het master- en beeldkwaliteitsplan voor het centrum van Retie aan, dat de capaciteit van de wegen beperkt is en deze wegen met de voorliggende herinrichtingsvoorstellen, als weerstandsfunctie zullen werken in de verbinding met het hoger wegennet.

Daarnaast blijkt ook dat de noord-zuidverbinding langsheen de N19/N19g in alle scenario's een gelijkaardige belasting kent. Ook hieruit kan worden afgeleid dat een geoptimaliseerde ontsluiting van het projectgebied geen of slechts verwaarloosbare invloed heeft op de verbindende functie van de primaire weg.

Op basis van de gevoerde onderzoeken en modelberekeningen wordt de volgende herziening in de wegencategorisering voorgesteld:

- de selectie van de N18 tussen Mol en Turnhout als secundaire weg type III met verbindingsfunctie voor het openbaar vervoer en fietsverkeer op het bovenlokale niveau met behoud van de weerstandsfunctie voor het overige gemotoriseerde verkeer in Mol;

- de selectie van de N118 vanaf Geel (ter hoogte van een nieuw aan te leggen verbinding naar het primair wegennet) tot de E34 met inbegrip van de ringweg van Retie als secundaire weg type II met verzamelfunctie op bovenlokaal niveau.

Daarbij dient een nieuw tracé gezocht te worden op niveau van een secundaire weg type II tussen de N118 en het hoger wegennet op het grondgebied van de gemeente Geel.

MAAS 6

Volgende planprocessen in MAAS 6 leiden tot de aanpassing van de selectie van de R6. De basis hiervoor vormen de projectnota voor de verlenging van de R6 die conform is verklaard op de Provinciale auditcommissie⁸ van 15 juni 2006 en gewestelijk RUP afbakening regionaal stedelijk gebied Mechelen (definitief vastgesteld op 18 juli 2008).

Herbevestiging van de selectie van N171

Op 16 maart 2009 besliste de Raad van State om de selectie van de N171 als secundaire weg type I in de bindende en richtinggevende bepalingen van het op 10 juli 2001 goedgekeurde RSPA te schrappen (Arrest nr. 191.450). De herziening omvat de herbevestiging van de N171 als secundaire weg type I en wordt, conform het arrest van de Raad van State, ondersteund door de resultaten van de streefbeeldstudie inclusief landschapsstudie van de N171. Deze studie is conform verklaard door de Provinciale auditcommissie op 16 februari 2004.

Op 4 december 2001 is tussen het Vlaamse Gewest en het Provinciebestuur van Antwerpen een samenwerkingsovereenkomst afgesloten m.b.t. de studies voor het opmaken van een streefbeeld inclusief landschapsstudie en uitvoeringsontwerp voor de N171 tussen de N1 en de Industrieweg te Niel. Inpassing in de ruimtelijke omgeving was een uitdrukkelijke vraag van de studieopdracht voor deelopdracht 1: streefbeeldstudie inclusief landschapsstudie. De N171 verloopt over dit

⁸ Provinciale Audit Commissie (PAC) : commissie van de Vlaamse overheid. In deze commissie worden alle projecten rond mobiliteit en wegen besproken.

tracé door de volgende gemeenten : Edegem, Kontich, Rumst en Niel. Deze studie werd gemaakt met als doel het uitwerken van een geïntegreerd concept (streefbeeld) van duurzame mobiliteit over het bedoeld traject van deze gewestweg. Deelopdracht 2 behelsde de uitwerking van een uitvoeringsontwerp.

De ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu e.a. zijn in de streefbeeldstudie duidelijk in beeld gebracht.

In de vermelde studie zijn naast de visie en concepten voor het streefbeeld op macroniveau ook de visie concepten voor de verschillende deelgebieden ontwikkeld. Het betreft een in detail uitgewerkte gewenste ruimtelijke structuur en verkeersstructuur en geluidsstudies. In deelgebied 1 (wegvak A12 - Potaardestraat) wordt de weg ingepast als onderdeel van een akoestisch dijklandschap. In deelgebied 2 (tussen A12 en E19) wordt uitgegaan van het versterken van de groene vinger via een landschapsplan (met o.a. vrijwaren van de aanwezige spoorwegbedding met zijn natuurwaarden, ecologische inpassing van de N171, parkachtige invulling....), het beschermen van de woonkwaliteit (door aanleg van een nieuwe verbinding kunnen de oude wegverbindingen verkeersleefbaarder worden ingericht, geluidswering voor woonwijk Predikherenveld ...) en het openhouden van het landbouwgebied ten noorden van Reet (functioneel retentiebekken, opgevat als open waterpartij, herstel kleine landschapselementen...).

Dragers van een provinciaal stedelijk netwerk

De N10 (tussen Lier en Aarschot), R16 en N14 worden beschouwd als dragers van het provinciaal stedelijk netwerk.

Op 6 mei 2004 heeft de deputatie de streefbeeldstudie voor deze dragers goedgekeurd (tevens aanvaard in Provinciale Audit Commissie van 13 mei 2004). Een afstemming met de opties genomen in deze studie is noodzakelijk.

Deze aanpassingen vergen tevens aanpassing van de mogelijke acties binnen de ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur.

INFORMATIEF GEDEELTE EN DE PROGNOSES VOOR DE PERIODE 2007-2012

**PROVINCIE
ANTWERPEN**

INHOUDSTAFEL

Onderstaande tekst wordt **toegevoegd** aansluitend op de inhoudstafel van het informatief gedeelte (p.17)

VI	AANVULLINGEN IN HET INFORMATIEF GEDEELTE EN ACTUALISATIE VAN DE PROGNOSES VOOR DE PLANPERIODE 2007-2012	3
VI.1	Inleiding.....	3
VI.2	Aanvullingen inzake ruimtelijk-natuurlijke structuur.....	3
VI.2.1	Gevoerd ruimtelijk beleid 1991 - 2007.....	3
VI.2.2	Actualisatie in functie van het natuurdecreet	3
VI.3	Aanvullingen inzake nederzettingsstructuur	4
VI.3.1	Gevoerd ruimtelijk beleid 1991-2007	4
VI.3.2	Actualisatie van trends en uitdagingen	4
VI.3.3	Afbakenen van regionale woningmarkten.....	8
VI.4	Aanvullingen inzake ruimtelijk-economische structuur.....	9
VI.4.1	Gevoerd ruimtelijk beleid 1991-2010	9
VI.4.2	Gevoerd beleid kleinhandel 1991-2010.....	11
VI.5	Aanvullingen inzake ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur	12
VI.5.1	Selectie stopplaats Noorderkempen en ringweg Brecht ...	12
VII	KWANTITATIEVE BEHOEFTE VOOR DE PROVINCIE....	13
VII.1	Principe voor het bepalen van de woningbehoefte voor planperiode 2007-2012.....	14
VII.1.1	Algemeen principe	14
VII.1.2	Woningbehoefte voor de provincie Antwerpen	14
VII.2	Bepalen van de woningbehoefte per woningmarkt.	16
VII.3	Bepalen van de woningbehoefte per gemeente.....	20
VII.4	Methodiek voor het bepalen van het woningaanbod	21
VII.4.1	Het potentieel woningaanbod	21
VII.4.2	Afweging woningbehoefte t.o.v. het potentieel woningaanbod	22
VII.4.3	Het realistisch woningaanbod	23
VII.5	Categorisering van de kernen in het buitengebied	24
VII.5.1	Criteria voor het verdelen van de woningbehoefte over de verschillende kernen	25

VII.6	Bepalen van de taakstelling voor bedrijventerreinen voor de nieuwe planperiode	26
VIII	Lijst van tabellen en figuren.....	27

VI AANVULLINGEN IN HET INFORMATIEF GEDEELTE EN ACTUALISATIE VAN DE PROGNOSES VOOR DE PLANPERIODE 2007-2012

De onderstaande tekst wordt **toegevoegd** aansluitend op het informatief gedeelte (p.108)

VI.1 Inleiding

Dit deel geeft een beschrijving van de bestaande ruimtelijk structuur, de trends, de ruimtelijke problemen en potenties voor de provincie Antwerpen. De actualisatie geeft een overzicht van het beleidsvoorbereidend onderzoek met betrekking tot volgende onderdelen:

- Ruimtelijk-natuurlijke structuur
- Nederzettingsstructuur
- Ruimtelijk-economische structuur
- Ruimtelijke verkeers- en vervoerstructuur

VI.2 Aanvullingen inzake ruimtelijk-natuurlijke structuur

VI.2.1 Gevoerd ruimtelijk beleid 1991 - 2007

Het Vlaams gewest heeft sinds 2004 de afbakening van de gebieden van de agrarische en natuurlijke (inclusief bos) structuur systematisch aangepakt via gebiedsgerichte planningsprocessen in 13 buitengebied regio's. De belangrijkste van deze regio's in de provincie Antwerpen zijn : Neteland, Noorderkempen, Klein-Brabant en Antwerpse gordel.

VI.2.2 Actualisatie in functie van het natuurdecreet

De kwalitatieve en kwantitatieve opties van het RSPA inzake natuur en bos worden thans niet in vraag gesteld. De trends, problemen en potenties die het uitgangspunt vormden voor het formuleren van de doelstellingen voor natuur en bos zijn nog voldoende actueel.

Het natuurdecreet van 19 juli 2002 (houdende de wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu) voorziet in een afbakeningsprocedure voor de aanduiding van grote eenheden natuur (GEN) en grote eenheden natuur in ontwikkeling (GENO) binnen bepaalde bestemmingen van de bestaande plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Het is bijgevolg aangewezen de relatie met de VEN¹-afbakeningen via de procedures van het decreet Natuurbehoud aan te geven. De mogelijkheid om – zoals opgenomen in het RPSA - via de provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen in uitvoering van het RSPA voor natuurverbindingen een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken blijft ook behouden.

¹ VEN = Vlaams Ecologisch Netwerk

- De afbakening van de stedelijke gebieden is pas in de eindfase van de planperiode opgestart of is voor sommige gebieden nog lopende. Hierdoor is binnen de planperiode nauwelijks een voluntaristisch aanbodbeleid gevoerd kunnen worden (ook na goedkeuring van de afbakening duurt het immers nog meerdere jaren vooraleer de aangeduide woonprojecten ook effectief gerealiseerd kunnen worden);
- Over een groot deel van het potentieel woningaanbod (onbebouwde percelen) heeft de overheid geen directe controle (private eigendom) of mogelijkheden om bebouwing te verhinderen (reeds verkaveld, langs uitgeruste weg). Daardoor kan niet verhinderd worden dat de toename van het aantal woningen in buitengebiedgemeenten groter is dan toegelaten.
- Migraties zijn bij de woningbehoeftebepalingen die als basis lagen voor het RSPA niet in rekening gebracht. Echter zijn migraties inherent aan de maatschappij. Kinderen die het huis uitgaan, koppels die scheiden, mensen die van woning willen veranderen omwille van gezinsuitbreiding, verandering van werk, verhoging van sociale/financiële status,... zorgen allemaal voor sociale mobiliteit. Het sturen van de woonwensen van al deze groepen is niet evident.

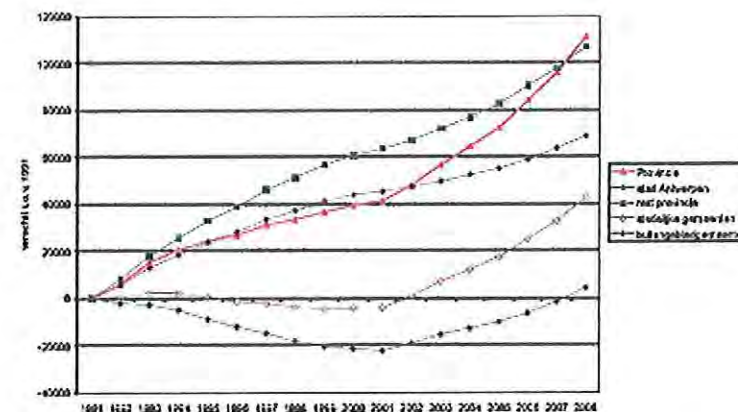
Aan de vooropgestelde taakstelling voor de stedelijke gebieden en het "plafond" qua woningbouw voor de buitengebiedgemeenten lagen puur kwantitatieve demografische prognoses ten grondslag. Bij de opmaak van de woningbehoefte in kader van het RSV en het RSPA is niet of nauwelijks rekening gehouden met bovenstaande factoren en beperkingen. Daardoor is er in veel buitengebiedgemeenten een sterke discrepantie tussen de toegestane groei op basis van de gesloten prognose en de effectieve vraag naar woningen. Bijkomend is er op het einde van de planperiode in vele gemeenten geen beleidsruimte meer voor nieuwe grootschalige woningbouwontwikkelingen, om aan de vraag - ook van de eigen bevolking - te kunnen voldoen.

Om trends gedurende een planperiode te kunnen bepalen, is het bekijken van de evolutie van volgende elementen doorslaggevend :

- Evolutie van het aantal inwoners;
- Demografische factoren natuurlijk saldo en migratiesaldo;
- Evolutie van de leeftijdsopbouw;
- Evolutie van het aantal huishoudens;
- Transacties van woningen en bouwgrond.

Evolutie van het aantal inwoners

Figuur 1: absolute evolutie aantal inwoners 1991-2008 (bron : provinciale woonstudie 2009)

De bevolking van de provincie Antwerpen steeg tussen 1/1/1991 en 1/1/2008 met bijna 7%. Concreet betekent dit een groei van ca. 1,6 naar ca. 1,7 miljoen inwoners. Tot 2001 was de groei zwak, maar sindsdien is de toename veel sterker. Deze kentering is vooral te danken aan de stad Antwerpen, waar de bevolking tot 2001 daalde, maar sindsdien met ca. 25.000 inwoners toeneemt. In het buitengebied daarentegen ligt de groei sinds 2000 lager dan in de jaren '90. Rond de eeuwwisseling heeft dus wel degelijk een bescheiden "trendbreuk" plaatsgevonden ten voordele van de stedelijke gebieden en van de kernen van het buitengebied en ten nadele van het eigenlijk buitengebied. De gemeenten in het noorden van de provincie groeien gemiddeld sterker dan die in het zuiden en westen van de provincie, zij het vooral vóór 2000.

Demografische factoren

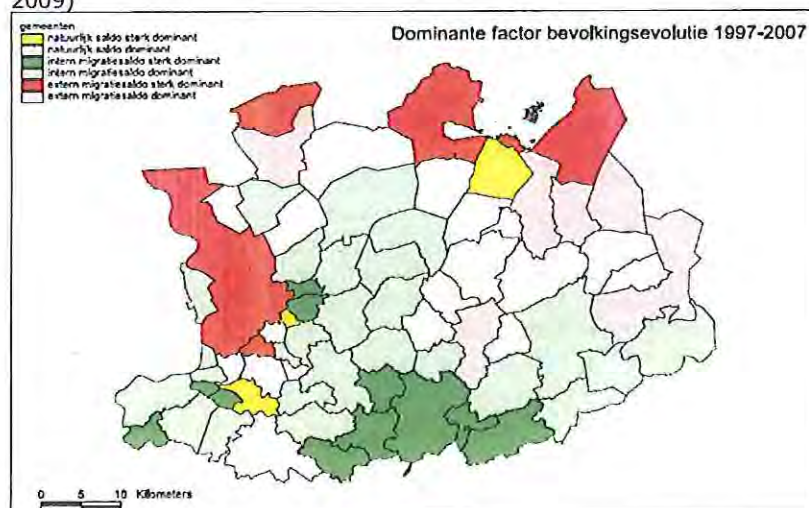
De bevolkingsevolutie wordt bepaald door drie **demografische factoren**:

- het natuurlijk saldo (saldo van geboorten – sterften);
- het intern migratiesaldo (saldo van de uitwijking en inwijking binnen België);
- het extern of buitenlands migratiesaldo (saldo van de uitwijking en inwijking met het buitenland).

Het natuurlijk saldo van de provincie was over heel de planperiode licht positief – en recent stijgend – en het intern migratiesaldo was constant licht negatief (vooral t.g.v. netto uitwijking vanuit de Antwerpse agglomeratie naar het Waasland). Hoewel ondergeschikt qua absolute aantallen, werd de totale bevolkingsevolutie vooral bepaald door de schommelingen in de inwijking vanuit het buitenland. Deze is sinds 1999 immers constant toegenomen, en bestaat uit twee grote groepen: Nederlanders in de grensgemeenten en de stad Antwerpen en migranten vnl. in de grotere steden.

Onderstaande figuur geeft een beeld van de dominantste factor inzake bevolkingsevolutie.

Figuur 2 : dominante factor bevolkingsevolutie (bron : provinciale woonstudie 2009)

De stad Antwerpen had dus enerzijds een sterk positief extern migratiesaldo, en bovendien sinds enkele jaren ook een gunstig natuurlijk saldo (cfr. hoog geboortecijfer bij buitenlandse inwijkelingen), maar tegelijkertijd nog steeds een sterk negatief intern migratiesaldo. De suburbanisatie vanuit Antwerpen is zeker nog niet afgelopen, en waaiert steeds verder uit, vnl. langs de autowegen.

Een ander opvallend feit is dat de meeste grensgemeenten, die een sterke netto inwijking van Nederlanders kenden, een negatief intern migratiesaldo hebben, wat wijst op een zeker "verdringingseffect" van de eigen bevolking door Nederlanders. Het gunstigste intern migratiesaldo komt voor aan de zuidrand van de provincie. Deze gemeenten profiteren niet alleen van suburbanisatie vanuit Antwerpen maar ook vanuit Brussel en Leuven.

Evolutie van de leeftijdsopbouw

De **leeftijdsopbouw** van de bevolking van de provincie Antwerpen wordt gedomineerd door de 50-60 jarige, geboren in de jaren '50 en '60 ("babyboom"-generatie). Deze generatie schuift stelselmatig door. De jongere generaties zijn beduidend kleiner. Bij de allerjongste leeftijdsgroep was er recent een lichte toename (stijging geboortecijfer). In de stad Antwerpen zijn – in tegenstelling tot de provincie in globaliteit – niet de 40-ers het talrijkst, maar de 25-29-jarigen. De leeftijdsopbouw van de stad Antwerpen wordt sterk bepaald door de migraties. Dit heeft te maken met een zeer sterk positief saldo bij de 20-ers (veel jongeren die na hun studies zich vestigen in de stad Antwerpen en jonge buitenlandse inwijkelingen), maar ook met een sterk negatief intern migratiesaldo in de leeftijdsgroepen 0-15 en 30-45 jaar (suburbanisatie van jonge gezinnen).

De stedelijke gebieden hebben een gemiddeld oudere bevolking dan het buitengebied (minder kinderen, meer bejaarden), maar het verschil tussen stedelijk gebied en buitengebied is sinds 1991 sterk afgenomen. In de stedelijke gebieden Antwerpen en Mechelen is de bevolking zelfs gemiddeld niet verouderd. De kleinstedelijke gebieden hebben de oudste bevolkingsopbouw. Binnen de buitengebiedkernen zijn dit de hoofddorpen type III (met vooral enkele grote kernen in de noordoostrand van Antwerpen). De gemeenten in het noorden van de

provincie hebben doorgaans een jongere bevolking dan die in het zuiden.

Evolutie van het aantal huishoudens

In functie van de woonbehoeften is niet zozeer de evolutie van het aantal inwoners van belang, maar wel die van het aantal **huishoudens**. Dit aantal is tussen 1991 en 2007 toegenomen met ca. 83.000 eenheden of 13%. Deze stijging is minder dan wat de prognoses voorspeld hadden. In het RSPA is een stijging in deze periode voorzien met 101.936 gezinnen.

Het aantal huishoudens steeg bijna dubbel zo snel als het aantal inwoners ten gevolge van de gezinsverduunning. De gemiddelde huishoudensgrootte daalde van 2,51 naar 2,35 personen per huishouden. Dit is enerzijds te wijten aan de algemene veroudering van de bevolking (ouderen leven in gemiddeld kleinere gezinnen dan jongeren) en anderzijds aan sociale trends (scheidingen, bewust alleenstaande ouders,...). De gemiddelde huishoudensgrootte is traditioneel lager in stedelijke gebieden, door een hoog percentage eenpersoons-huishoudens (b.v. 46% in de stad Antwerpen). Maar de gezinsverduunning verliep veel sneller in het buitengebied, waardoor het verschil tussen stedelijk en buitengebied beduidend kleiner geworden is. In de steden Antwerpen en Mechelen en in enkele andere sterk verstedelijkte gemeenten is de gezinsgrootte zelfs niet of nauwelijks gedaald.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het percentage aantal huishoudens in 1991 versus het percentage van de groei van het aantal huishoudens in de planperiode 1991-2007.

Tabel 1 : percentage aantal huishoudens (HH) ten opzichte van de provincie (bron: provinciale woonstudie)

	AANTAL HH		GROEI AANTAL HH		
	1991	2007	'91-'97	'97-'02	'02-'07
Stedelijke gemeenten	65,8%	63,2%	34%	44%	52%
Stedelijk gebied	59%	55,9%	20%	42%	
Buitengebied gemeenten	34,2%	36,8%	66%	56%	48%
Kernen	64%	64,8%	62%	73%	
Buitengebied*					

* het percentage van het aantal hh in de kernen buitengebied is berekend ten opzichte van het totaal van de buitengebiedgemeenten

Binnen de kernen van het buitengebied is er een duidelijke trendbreuk ten voordele van de kernen van het buitengebied vast te stellen. Hieruit kan afgeleid worden dat de gezinsverduunning sneller in de kernen van het buitengebied plaats vond dan in de rest van het buitengebied.

Gedurende de planperiode 1997-2007 is er dus wel sprake van een trendbreuk, maar veel beperkter dan beleidsmatig gewenst.

Transacties van woning en bouwgrond

Met betrekking tot het aantal transacties van **woningen en bouwgrond** in de periode 1991-2007 is er sprake van een dubbele doorschuifbeweging: van bouwgrond naar (grotere) woningen en van (kleinere) woningen naar appartementen. Dit hangt samen met – en heeft invloed op – de evolutie van de vastgoed-prijzen. De gemiddelde bouwgrondprijzen zijn het meest spectaculair gestegen: van 30 naar 150 €/m². Ter gedeeltelijke compensatie daalt de gemiddelde oppervlakte per perceel. De prijs van appartementen en gewone huizen verliep vrijwel gelijk tot 2004 (ca. +100% sinds 1991), maar sindsdien stijgen de huizenprijzen veel sterker (tot ruim 180.000 €) dan die van appartementen (tot ca. 125.000 €). De prijs van villa's stijgt verhoudingsgewijs het minst, maar bereikt wel stilaan haar plafond qua betaalbaarheid (ca. 350.000 € in 2007). De prijsverschillen tussen de woningtypes uiteten zich ook in het toegenomen aandeel appartementen in de woningbouw (sinds 2002 is dit meer dan 50%).

De woningprijzen liggen het hoogste langs de Nederlandse grens en in de oostelijke rand van Antwerpen, en (relatief) het laagst in de grotere steden (veel appartementen en kleine woningen) en langs de grens met Limburg. De kloof tussen "dure" en "goedkope" gemeenten is tussen 1997 en 2007 groter geworden. Ook qua bouwgrondprijzen steken de "dure" gemeenten langs de Nederlandse grens en in de oostelijke periferie van Antwerpen scherp af tegen de "goedkope" gemeenten in het zuid-oosten van de provincie. De steden behoren qua bouwgrondprijzen tot de dure gemeenten, ten gevolge van de grondschaarste en de focus op appartementsbouw.

VI.3.3 Afbakenen van regionale woningmarkten

Indien de taakstelling van de stedelijke gebieden onvoldoende is afgestemd op de woonwensen van de bevolking, zal ze in de praktijk slechts ten dele kunnen waargemaakt worden. Een goede manier om het gewenste ruimtelijk ordeningsbeleid in de mate van het mogelijke te verzoenen met de effectieve trends, is het werken met woningmarkten.

Er is niet één Vlaamse of provinciale vastgoedmarkt. Er is een zekere regionale differentiatie en organisatie die te maken heeft met de organisatie van werk en gezin. Een aantrekkelijke woonomgeving in strikte zin volstaat niet om als wenselijk woongebied gecatalogeerd te worden. Er moeten ook goede verbindingen zijn met de werklocatie en voldoende voorzieningen (onderwijs en andere) in de omgeving. Ook bereikbaarheid van familie en vrienden spelen een relevante rol. Indien men de kans krijgt verhuizen mensen wel naar een betere woonomgeving, maar in het overgrote deel van de gevallen gebeurt dit binnen een bepaalde perimeter rond werk, school, familie, ... Hierdoor ontstaan regionale woningmarkten.

Een regionale woningmarkt is een vastgoedmarkt, die gemeentegrensoverschrijdend is en bij voldoende omvang verdringings-, migratie- en speculatiegebieden omvat. Hij ontstaat wanneer vraag en aanbod van woningen en bouwgronden in een woonkern of gemeente structureel bepaald worden door vraag en aanbod in andere kernen.

Regionale woningmarkten worden geïdentificeerd en afgebakend op basis van 3 criteria : bouwgrondprijzen, migratiestromen en pendelstromen. Elke regionale woningmarkt bevat minstens één stedelijk gebied omdat deze afbakening kadert in het realiseren van de "trendbreuk". Enkel voor de cluster Klein-Brabantse gemeenten is een uitzondering gemaakt. Deze gemeenten liggen perifeer ten opzichte van de meest nabije Antwerpse stedelijke gebieden Mechelen en Boom en liggen dicht bij Dendermonde en Temse. Op basis van deze criteria kunnen 10 Antwerpse regionale woningmarkten afgebakend worden.

Figuur 3 : afbakening regionale woningmarkten
(bron : provinciale woonstudie 2009)

VI.4 Aanvullingen inzake ruimtelijk-economische structuur

VI.4.1 Gevoerd ruimtelijk beleid 1991-2010

Het RSPA heeft als taakstelling de realisatie van 437 ha regionaal bedrijventerrein binnen de planperiode.

In de periode januari 1994 - januari 2010 is een deel van de opgelegde taakstelling gerealiseerd met name :

- 2 gewestplanwijzigingen goedgekeurd na 1 januari 2000 (BVR 30 maart 2001):
 - economisch knooppunt **Duffel** (*Reynaers*): 23 ha;
 - kleinstedelijk gebied **Lier** (*Hagenbroek*): 17 ha.
 Beide gewestplanwijzigingen vullen **40 ha** van de taakstelling in.

- Afbakening van het kleinstedelijk gebied Mol (goedgekeurd door de minister op 7 juni 2004). In dit kader werden 3 PRUP's voor bijkomende regionale bedrijventerreinen goedgekeurd:
 - PRUP *Berkenbossen* te **Mol**: 36 ha bijkomend gemengd regionaal bedrijventerrein als uitbreiding van de bestaande industriezones op het gewestplan. Dit PRUP werd echter door de provincieraad terug ingetrokken als gevolg van een schorsingsarrest door de Raad van State (arrest nr. 144.477 van 17 mei 2005);
 - PRUP *Holven* te **Balen** (economisch knooppunt): herbestemming van bestaande ambachtelijke zone naar gemengd regionaal bedrijventerrein incl. uitbreiding met 19 ha;
 - PRUP *Stenehei* te **Dessel**: 13 ha gemengd regionaal bedrijventerrein.
 In totaal werden in het kleinstedelijk gebied Mol en in het economisch knooppunt Balen **32 ha** van de provinciale taakstelling gerealiseerd.

- Afbakening van het kleinstedelijk gebied Lier (goedgekeurd door minister op 28 juli 2006). In dit kader werd 1 bijkomende zone voor de vestiging van regionale bedrijvigheid aangeduid. Het PRUP

Antwerpsesteenweg voorziet **26 ha** bijkomende regionale bedrijvigheid.

- afbakening van het kleinstedelijk gebied Hoogstraten (goedgekeurd door minister op 14 mei 2007): In dit kader werd 1 bijkomende zone aangeduid voor de vestiging van regionale bedrijvigheid. Het PRUP *De Kluis* voorziet 62 ha regionaal bedrijventerrein extra.

Bijkomend werd in Hoogstraten met het gemeentelijk RUP *De Meiren-Heuvelstraat* (door deputatie goedgekeurd op 13 juli 2006) **4 ha** bijkomend bedrijventerrein gerealiseerd.³

In Hoogstraten werd dus in totaal **66 ha** van de taakstelling gerealiseerd.

- Kaderplan voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de Brabantse poort (Niel, Boom, Puurs, Willebroek en Bornem): In uitvoering van dit kaderplan werden reeds een aantal PRUP's opgemaakt:
 - PRUP *Pullaar* te **Puurs** (economisch knooppunt): omzetting van 31 ha agrarisch gebied naar regionaal bedrijventerrein (goedkeuring minister op 12 juli 2004);
 - PRUP *Krekelenberg II* te **Boom** (kleinstedelijk gebied) en **Niel**: omzetting van lokaal bedrijventerrein met openbaar karakter naar regionaal bedrijventerrein. Omdat het gaat over een bestaande bedrijvenzone op het gewestplan, draagt dit PRUP niet bij tot de provinciale taakstelling (goedkeuring minister op 7 juni 2006);
 - PRUP *Willebroek-noord bis* te **Willebroek** en **Puurs** (economische knooppunten): herstructurering van een bestaande brownfield met een uitbreiding van 14 ha (goedkeuring minister op 22 december 2008).
 - PRUP *De Hulst* te **Willebroek** (economisch knooppunt) en **Mechelen**: uitbreiding van een bestaande bedrijvenzone aan

³ Volgens het RSV (p.446) vallen lokale bedrijventerreinen in de economische knooppunten onder het 80-85%-deel van de 80-85/20-15 - verhouding. Daarom moet het gemeentelijk RUP *De Meiren-Heuvelstraat* worden meegeteld bij de invulling van pakket 3.

het zeekanaal met 33ha (goedkeuring door minister op 1 december 2009)

In de Brabantse poort werd dus tot op heden **78 ha** gerealiseerd.

- Economisch knooppunt Arendonk : het gemeentelijk RUP *Hoge Mauw* (door deputatie goedgekeurd op 28 augustus 2008) voorziet **14 ha** bijkomend bedrijventerrein.⁴

Tabel 2 : samenvatting gevoerd beleid 1991-2007 bedrijventerreinen

Datum goedkeuring	RUP/gewestplanwijziging	Gemeente	# ha
30 maart 2001	Gewestplanwijziging Hagenbroek	Lier	17
30 maart 2001	Gewestplanwijziging Reynaers	Duffel	23
7 juni 2004	PRUP Holven	Balen	19
7 juni 2004	PRUP Stenehei	Dessel	13
12 juli 2004	PRUP Pullaar	Puurs	31
7 juni 2006	PRUP Krekelenberg II	Boom/Niel	0
13 juli 2006	GemRUP De Meiren/Heuvelstraat	Hoogstraten	4
28 juli 2006	PRUP Antwerpsesteenweg	Lier	26
14 mei 2007	PRUP De Kluis	Hoogstraten	62
28 augustus 2008	GemRUP Hoge Mauw	Arendonk	14
22 december 2008	PRUP Willebroek-noord bis	Willebroek/Puurs	14
1 december 2009	PRUP De Hulst	Willebroek/Mechelen	33
		totaal	256

⁴ Volgens het RSV (p.446) vallen lokale bedrijventerreinen in de economische knooppunten onder het 80-85%-deel van de 80-85/20-15 - verhouding. Daarom moeten het gemeentelijk RUP *Hoge Mauw* worden meegeteld bij de invulling van pakket 3.

VI.4.2 Gevoerd beleid kleinhandel 1991-2010

De selecties uit het RSPA werden bekeken in een aantal planningsprocessen, zowel op Vlaams als op provinciaal niveau. Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de afgewerkte planningsprocessen waarbinnen volgens het RSPA diverse kleinhandelsconcentraties gevestigd zijn:

- Afbakening regionaalstedelijk gebied Turnhout (definitief vastgesteld op 4 juni 2004): De kleinhandelszone aan de **Steenweg op Gierle (N140)** is in het RSPA geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type I). De visie op de ontwikkeling van de zone werd uitgewerkt in het afbakeningsproces en resulteerde in deelplan 12 "kleinhandelszone N140";
- Afbakening kleinstedelijk gebied Lier (goedgekeurd op 28 juli 2006): Volgens het RSPA zijn er 2 kleinhandelsconcentraties in Lier:
 - o **Antwerpsesteenweg (N10)**, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type I). Voor deze zone werd een visie uitgewerkt in het afbakeningsproces. Deze visie werd vertaald in het deelplan "PRUP Antwerpsesteenweg";
 - o **Mechelsesteenweg - N16**, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die vermoedelijk ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type II). In het afbakeningsproces werd er voor geopteerd om deze concentratie niet op te nemen in het kleinstedelijk gebied;
- PRUP Rodendijk (goedgekeurd op 29 september 2006): De **Rodendijk (N14)** te Zoersel is in het RSPA geselecteerd als een kleinhandelsconcentratie die niet ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied, waarvoor het beleid gericht is op een strikte begrenzing en een betere ruimtelijke organisatie (type IIb). Dit ontwikkelingsperspectief werd vertaald in het PRUP Rodendijk;
- Afbakening regionaalstedelijk gebied Mechelen (definitief vastgesteld op 18 juli 2008): Volgens het RSPA zijn er 3 kleinhandelsconcentraties in Mechelen:
 - o **Brusselsesteenweg (N1)**, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type I). Deze zone wordt in de gewenste ruimtelijke structuur aangeduid als grootschalige kleinhandelszone en is als dusdanig opgenomen in deelplan 6 "grootschalige kleinhandelszone Brusselsesteenweg";
 - o **Gentsesteenweg (N16)**, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die vermoedelijk ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type II). Deze concentratie valt buiten de afbakeningslijn;
 - o **Antwerpsesteenweg (N1, omgeving bedrijventerrein)**, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die vermoedelijk ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type II). Deze concentratie valt binnen de afbakeningslijn, maar maakt geen onderdeel uit van de gewenste ruimtelijk-economische structuur;
- Afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen (definitief vastgesteld op 19 juni 2009): In het grootstedelijk gebied Antwerpen bevinden er zich volgens het RSPA diverse kleinhandelsconcentraties:
 - o **Boomssesteenweg (N177)** in Wilrijk, Aartselaar, Schelle, Rumst en Boom, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type I). Deze concentratie valt binnen de afbakeningslijn, maar er worden vanuit het afbakeningsproces geen concrete uitspraken gedaan;
 - o **Bredabaan (N1)** in Merksem en Schoten, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type I). Deze concentratie valt binnen de afbakeningslijn, maar ook over deze concentratie worden er geen concrete uitspraken gedaan;
 - o **Wijnegem Shopping Center (R11)**, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type I). Ook deze

concentratie valt binnen de afbakeningslijn. De visie is dat er voor deze concentratie geen grote uitbreidingsvragen zijn die een wijziging van de gewestplanvoorschriften behoeven;

- o **Autolei (R11)** in Wommelgem, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type I). De visie is om in de zone aan de De Robianostraat een concentratiezone te voorzien, om de druk op de rest van de R11 te kunnen doen afnemen. Deze visie wordt vertaald in het deelplan "specifiek regionaal bedrijventerrein voor kleinhandel Robianostraat";
- o **Mechelsesteenweg (N1)** in Edegem, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die vermoedelijk ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type II). Volgens het afbakeningsproces wordt de visie zoals die momenteel vastligt in de bestaande BPA's bevestigd;
- o **Liersesteenweg (N10)** in Boechout, geselecteerd als kleinhandelsconcentratie die ruimtelijk samenhangt met een stedelijk gebied (type II). Deze concentratie wordt niet behandeld in de afbakening, maar valt wel binnen de afbakeningslijn.

VI.5 Aanvullingen inzake ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur

VI.5.1 Selectie stopplaats Noorderkempen en ringweg Brecht

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan " Stopplaats Noorderkempen en ringweg Brecht" voorziet in de bestemming voor de stopplaats te Brecht. Hierin wordt aangegeven dat de stopplaats dient beschouwd te worden als een voorstedelijk vervoersknooppunt van de Noorderkempen. Het wordt uitgebouwd als een vervoersknooppunt op een IC-spoorlijn waar een goede uitwisseling moet bestaan tussen verschillende modi: de auto, het openbaar vervoer (bus/trein) en het langzaam verkeer (te voet/fiets).

VII KWANTITATIEVE BEHOEFTE VOOR DE PROVINCIE

In dit deel wordt de woningbehoefte ten aanzien van het voorzien van de bijkomende woningen en bedrijven voor de planperiode 2007-2012 voorzien.

Conform de partiële herziening van het RSV wordt, wat betreft de taakstellingen, de planhorizon tot 2012 verlaten. Dit betekent dat de taakstellingen die voortvloeien uit de inschatting van de ruimtebehoeften voor de periode 2007-2012, ook ná 2012 een grondslag bieden voor bestemmingswijzigingen.

BEHOEFTE BIJKOMENDE WONINGEN PLANPERIODE 2007-2012 ⁵

Voor het bepalen van de taakstelling is in kader van de provinciale woonstudie een methodiek uitgewerkt. Belangrijk bij deze studie is de keuze om voor de hele provincie eenzelfde methodiek vast te leggen om de de woningbehoefte en het woningaanbod⁶ te bepalen.

Volgende elementen zijn van belang :

Behoeft

1. Principe voor het bepalen van de woningbehoefte
2. Woningbehoefte per woningmarkt
3. Woningbehoefte per gemeente

Aanbod

4. Principe voor bepalen van realistisch woningaanbod

Behoeft versus aanbod

5. Afweging van woningbehoefte versus woningaanbod
6. Te voeren beleid in de verschillende kernen

In dit deel wordt eerst de methodiek toegelicht en worden nadien de resultaten van de toepassing van deze methodiek cijfermatig weergegeven.

⁵ Basis : provinciale woonstudie 2009.

⁶ **Woningbehoefte**: theoretisch cijfer dat een beeld geeft van het vereiste aantal woningen gedurende een planperiode. Voor gemeenten zijn dit maxima, voor stedelijk gebieden zijn dit minima

woningaanbod : theoretisch cijfer dat een beeld geeft van het aantal percelen dat nog in aanmerking komt voor woningbouw. (verder in het addendum wordt het verschil tussen het theoretisch en realistisch woningaanbod toegelicht)

VII.1 Principe voor het bepalen van de woningbehoefte voor planperiode 2007-2012

VII.1.1 Algemeen principe

In kader van de herziening van het RSPA wordt gewerkt met de bevolkings- en huishoudensprognoses uit de provinciale woonstudie 2009 in plaats van met de SVR-prognose⁷ die wordt gebruikt bij de herziening van het RSV. Dit omwille van onder andere volgende redenen:

- De SVR-prognose vertrekt vanuit het standpunt Vlaanderen en niet vanuit het standpunt van de individuele Antwerpse gemeenten
- De SVR-prognose vertrekt van het basisjaar 2004. De provinciale woonstudie van het basisjaar 2007.
- De resultaten van de SVR-prognose liepen in 2007 reeds achter op de realiteit. Er waren in de provincie Antwerpen op 1 januari 2007 reeds ca 14.000 inwoners en ca 1.500 huishoudens meer dan voorspeld door SVR. Dit komt door het sterk positief migratiesaldo⁸ tijdens de jaren 2004-2006.
- De provinciale woonstudie vertrekt van eigen leeftijdsgebonden migratiesaldi van elke gemeente individueel (met aftopping van extreme waarden). Bij de SVR-prognose is dit enkel het geval bij gemeenten die het centrum van een stedelijk gebied vormen. Bij de andere gemeenten worden de eigen migratiesaldi maar voor de helft meegerekend (agglomeratiegemeenten, gemeenten binnen een stadsgewest,..). Hierdoor worden grote onderlinge verschillen qua migratiepatroon tussen gemeenten weggefilterd (oa. grensgemeenten versus niet-grensgemeenten).

⁷ SVR-prognose : prognose van de Studiedienst Vlaamse Regering. Dit is een huishoudensprognose over de periode 2005-2025 voor alle Vlaamse gemeenten, vertrekkend van een open bevolkingsprognose 2004-2025.

⁸ migratiesaldo = verschil tussen in- en uitwijking

In de provinciale woonstudie 2009 is een nieuwe prognose doorgevoerd om inzicht te krijgen in de woningbehoeften op de korte termijn (2012) en de lange termijn (2022). Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen een gesloten bevolkings- en huishoudensprognose en een open bevolkings- en huishoudensprognose.

Voor het bepalen van de raming van de behoefte aan bijkomende woningen voor de periode 2007-2012 (met doorkijk naar 2022) wordt eerst een prognose van het aantal inwoners gemaakt.

Nadien wordt het aantal inwoners omgezet naar het aantal huishoudens. Bij de omzetting van het aantal inwoners naar het aantal huishoudens wordt rekening gehouden met de vastgestelde verschuivingen in huishoudensgrootte.

Nadat het aantal huishoudens is bepaald, wordt de **toename van het aantal huishoudens** in periode 2007-2012 gelijkgesteld met de **woningbehoefte** voor de periode 2007-2012. Concreet betekent dit dat de frictieleegstand⁹ buiten beschouwing wordt gelaten. Er wordt vanuit gegaan dat de benodigde frictieleegstand kan gerealiseerd worden binnen het bestaande woningpatrimonium en niet moet afgewenteld worden op de nieuwe woningen.

VII.1.2 Woningbehoefte voor de provincie Antwerpen

Het bepalen van de woningbehoefte gebeurt zoals hierboven gesteld aan de hand van 2 prognoses met name de gesloten prognose en de open prognose. Bij de gesloten prognose wordt enkel rekening gehouden met de natuurlijke evolutie van de bevolking. De in- en uitwijking wordt bij de begintoestand kunstmatig op 0 gezet. Bij de open prognose wordt wel rekening gehouden met de in- en uitwijkingen.

De gezinsverdundingstrend wordt verondersteld zich aan hetzelfde tempo door te zetten in 2007-2012. Dit levert een gemiddelde huishoudensgrootte op van 2,35 in 2007, 2,30 in 2017 (en 2,21 in 2022).

⁹ Frictieleegstand : de leegstand die noodzakelijk is om de woningmarkt naar behoren te doen functioneren

Onderstaande figuur geeft een overzicht van de resultaten van de open en gesloten prognose voor de provincie Antwerpen.

Figuur 4 : evolutie van het aantal huishoudens provincie Antwerpen (bron: provinciale woonstudie 2009)

Planperiode	Gesloten prognose	Open prognose
2007-2012	+ ca. 20.000	+ ca. 29.200
2012-2017	+ ca. 15.000	+ ca. 27.900
2017-2022	+ ca. 10.000	+ ca. 25.900
2007-2022	+ ca. 45.000	+ ca. 83.000

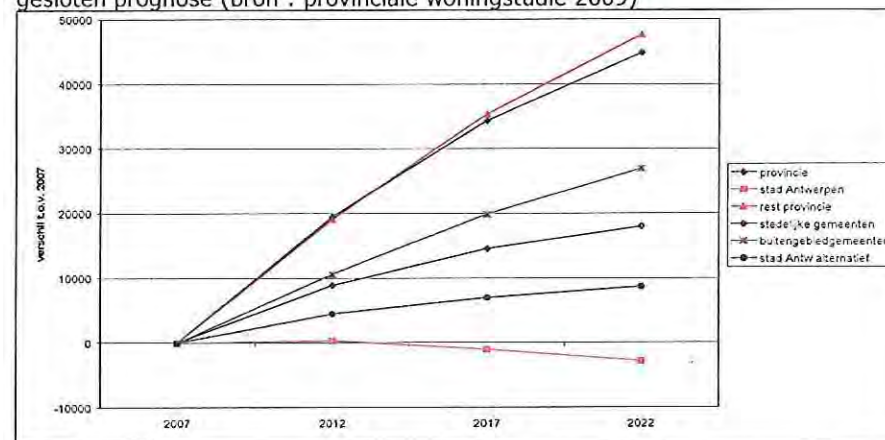
Zoals reeds gesteld wordt de toename van het aantal huishoudens gelijkgesteld met de woningbehoefte. Dit betekent dat voor de periode 2007-2012 dit volgens de gesloten prognose neerkomt op een behoefte van ca. 20.000 woningen en volgens de open prognose op een behoefte van ca. 29.200 woningen.

Voor de verdere uitwerking van de woningbehoefte inzake wonen wordt gewerkt met de open prognose, met name een woningbehoefte van ca. 29.200 woningen voor de periode 2007-2012. De gesloten prognose houdt immers een onderschatting in van de realiteit gezien hier geen rekening wordt gehouden met migraties. De belangrijkste migratietrends op Vlaams (en internationaal) niveau zoals de inwijking vanuit Nederland en van buiten de EU, kunnen niet op provinciaal niveau beïnvloed worden.

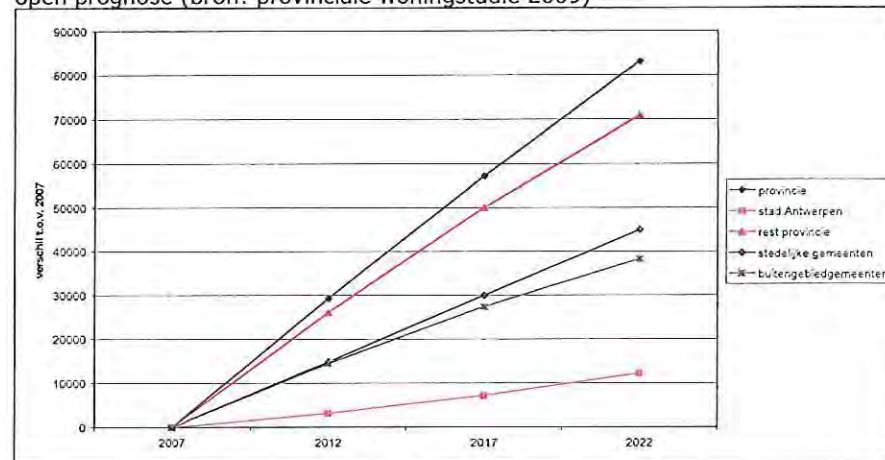
De methodiek voor de verdeling van de behoeften over de verschillende gemeenten, wordt verder toegelicht in "deel VII.2 Bepalen van de woningbehoefte per woningmarkt." van het informatief gedeelte van het addendum.

Onderstaande figuren geven een beeld van de absolute evolutie van het aantal huishoudens voor de planperiode 2007-2022 volgens zowel de gesloten als de open prognose. Bijkomend werd een vergelijking gemaakt tussen de evolutie in de provincie, de stad Antwerpen, stedelijke gemeenten en de gemeenten in het buitengebied.

Figuur 5 : absolute evolutie aantal huishoudens planperiode 2007-2022 volgens gesloten prognose (bron : provinciale woningstudie 2009)

Figuur 6 : absolute evolutie aantal huishoudens planperiode 2007-2022 volgens open prognose (bron: provinciale woningstudie 2009)

VII.2 Bepalen van de woningbehoefte per woningmarkt.¹⁰

Op basis van huidige vastgestelde trends (zie deel VI.3.2.) blijkt duidelijk dat er binnen het bestaande RSPA en binnen de huidige tendensen geen fundamentele trendbreuk kan gerealiseerd worden.

Om de trendbreuk te realiseren is een herverdeling van het woningaanbod bijkomende woningen van de buitengebiedgemeenten naar de stedelijke gemeenten en van het buitengebied naar het stedelijk gebied noodzakelijk. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de effectieve demografische evolutie en het aanbod qua omvang en typologie dat afgestemd moet zijn op de woonwensen van de bevolking.

De regionale woningmarkten vormen het aangewezen niveau om deze trendbreuk te realiseren. De regionale woningmarkten houden immers meer rekening met effectieve trends en vormen immers ruimtelijke entiteiten waarbinnen de gemeenten in belangrijke mate als communicerende vaten optreden.

Om te komen tot de behoefte aan bijkomende woningen voor de planperiode 2007-2012 zijn onderstaande principes gehanteerd :

1. Rekening houden met de dynamiek van de migratiestromen binnen een woningmarkt
2. De 65/35-verhouding toepassen voor de bijkomende woningen
3. Afwegen van de open versus de gesloten prognose
4. Herverdeling van woningbehoefte binnen de woningmarkt

¹⁰ Voor wat Geel, Mol, Heist-op-den-Berg, Herentals en Boom betreft is de verdeling van de taakstelling tussen het stedelijk gebied en het buitengebied gebeurt op basis van voorlopige afbakeningslijnen. In het kader van de definitieve afbakening van een kleinstedelijk gebied, is het dus mogelijk dat de woningbehoefte tussen het stedelijk gebied en het buitengebiedgedeelte kan variëren.

Principe 1 : dynamiek van de migratiestromen

Om de stedelijke gebieden/gemeenten te versterken binnen een regionale woningmarkt moeten de migratiestromen binnen deze woningmarkt bijgestuurd worden. Concreet dient ingespeeld te worden op 2 dynamieken:

1. Interne dynamiek : migratiestromen binnen de woningmarkt zelf (vraag en aanbod die ruimtelijk beperkt blijft tot de eigen woningmarkt). Deze dynamiek neemt meestal de vorm aan van suburbanisatie
2. Externe dynamiek : migratiestromen van en naar andere binnen- en buitenlandse regio's. Deze stromen zorgen voor een netto migratie-overschot (aantrekkelijke woningmarkt) of een netto migratie tekort (afstotende woningmarkt) .

Aan de externe dynamiek van een woningmarkt kan (en zal) op korte termijn niet fundamenteel veel veranderen. Momenteel afstotende woningmarkten bijvoorbeeld gaan niet plots veel inwijkingen aantrekken omdat de redenen voor de netto-uitwijking (bv. een zwakke economische structuur, slechte ligging) vaak structureel van aard zijn.

Aan de interne dynamiek binnen een woningmarkt daarentegen zijn wel verschuivingen mogelijk. Door een groter en aantrekkelijker woning- en bouwgrondaanbod in de stedelijke gebieden kan suburbanisatie binnen de woningmarkt omgebogen of minstens verzwakt worden. Ook inwijkingen van buiten de regio kunnen door een aangepast aanbod overtuigd worden om zich eerder in stedelijk gebied dan in buitengebied te vestigen.

Concreet betekent dit dat binnen elke woningmarkt er een aantal woningen "verschoven" worden van het buitengebied en toebedeeld worden aan het stedelijk gebied, maar met behoud van de totale woningbehoefte binnen elke regionale woningmarkt.

Principe 2 : verhouding 65/35 voor bijkomende woningen

Om de herverdeling tussen het stedelijk gebied en het buitengebied binnen elke woningmarkt te berekenen is bekeken hoe rekening houdend met het huidige ijkpunt 1991 de 65/35-verhouding gerealiseerd kan worden .

Het blijven nastreven van een 65/35-verdeling tegen 2012 (resp. 2022) vereist een inhaalbeweging die mathematisch al niet eens haalbaar is. Opdat in 2012 er 65% van de huishoudens in het stedelijk gebied zouden wonen, betekent dit een toename van 360.000 huishoudens (aantal in 2007) tot 489.840 huishoudens (vereiste aantal in 2012). De totale berekende noodzakelijke toename van het aantal woningen (voor de ganse provincie) bedraagt echter maar 29.249. Indien dus 100% van de woningen in het stedelijk gebied zouden komen, komt het aandeel van de stedelijk gebieden nog niet op 65%.

In afwachting van de evaluatie en herziening van het RSV wordt vooropgesteld om een 65/35-verdeling na te streven voor de **bijkomende woningen vanaf 2007 tegen 2012**. Concreet betekent dit dat voor het berekenen van de woningbehoefte 2007 als nieuw ijkpunt wordt genomen.

Principe 3 : afwegen van de open versus gesloten prognose

Voor de provincie Antwerpen als geheel en voor de 10 regionale woningmarkten wordt uitgegaan van een open prognose (+ 29.200 woningen in planperiode 2007-2012) en niet van een gesloten prognose.

Deze 29.200 woningen zullen via de methodiek bepaald in principe 4 verdeeld worden over het stedelijk gebied en het buitengebied, resp. de stedelijke gebiedsgemeenten en de buitengebiedsgemeenten. De verdeling gebeurt zodanig dat voor de periode 2007-2012 een verhouding van 65/35 wordt nagestreefd.

Dit betekent dat 65% van de bijkomende woningen worden toebedeeld aan de stedelijke gebiedsgemeenten en 35% aan de buitengebiedsgemeenten. Deze methodiek wordt op dezelfde manier doorgetrokken naar het ganse buitengebied, zodanig ook de buitengebiedgedeelten van de stedelijke gebiedsgemeenten een gedeelte van hun open prognose afstaan aan het feitelijke stedelijk gebied.

Principe 4 : herverdeling van woningbehoefte binnen de woningmarkt

Woningbehoefte in de buitengebiedsgemeenten

Voor het bepalen van de woningbehoefte van de buitengebiedsgemeenten wordt vertrokken van een gemiddelde van de open en de gesloten prognose.

Zo wordt rekening gehouden met de reële migratietrends, die niet zomaar omgebogen kunnen worden, maar worden anderzijds de ongewenste suburbanisatietrends niet te sterk gestimuleerd.

Indien echter dit volledige cijfer (gemiddelde van de open en de gesloten prognose) wordt toegekend aan de buitengebiedsgemeenten, is het niet mogelijk een 65/35-verhouding na te streven voor de bijkomende woningen in de provincie Antwerpen. Om deze redenen wordt gesteld dat de buitengebiedsgemeenten 80% van het gemiddelde van de open en de gesloten prognose kunnen behouden.

Woningbehoefte in de stedelijk gebiedsgemeenten

Voor het bepalen van de woningbehoefte van de stedelijk gebiedsgemeenten wordt vertrokken vanuit de open prognose.

Het verschil tussen de open prognose en de woningbehoefte (80% van het gemiddelde van de open en de gesloten prognose) van de buitengebiedsgemeenten, is het extra deel of saldo dat aan het stedelijk gebied binnen dezelfde woningmarkt wordt gegeven (= herverdeling vanuit buitengebiedsgemeenten). Dit extra saldo gaat naar het stedelijk gebied en dient dus bijgeteld te worden bij de open prognose voor de stedelijk gebiedsgemeente. De woningbehoefte voor een stedelijke gebiedsgemeenten is dus de som van de open prognose met een extra saldo uit de buitengebiedsgemeenten.

Voor de stedelijke gemeenten, die slechts voor een gedeelte tot het stedelijk gebied behoren, wordt er een verschil gemaakt tussen de woningbehoefte voor het deel gelegen binnen het stedelijk gebied enerzijds en voor het deel van de gemeente gelegen buiten de afbakeningslijn met name het buitengebied van deze "stedelijke" gebiedsgemeente.

Voor het buitengebied van de stedelijke gebiedsgemeente wordt dezelfde verdeelregel gebruikt als voor de buitengebiedsgemeenten. Dit betekent dat dit buitengebied een woningbehoefte heeft van 80% van het gemiddelde van de open en de gesloten prognose. Het verschil tussen de open prognose en de woningbehoefte (80% van het gemiddelde van de open en de gesloten prognose) wordt dan ook toebedeeld aan het stedelijk gebied.

De woningbehoefte van het feitelijk stedelijk gebied is dus de som van de open prognose met een extra saldo uit de buitengebiedsgemeenten en het buitengebiedgedeelte van de stedelijke gemeente.

De woningmarkt **Klein-Brabant** heeft geen stedelijk gebied binnen haar woningmarkt. Het extra deel of saldo (353 bijkomende woningen) dat in principe naar het stedelijk gebied binnen de woningmarkt gaat, dient dan ook op een andere manier verdeeld te worden.

Initieel was dit toegewezen aan het grootstedelijk gebied Antwerpen. Gelet op de specifieke rol van Bornem en Puurs als niet-stedelijke economisch knooppunten én het ontbreken van een stedelijk gebied in de woningmarkt Klein-Brabant, zal dit extra saldo te behouden blijven binnen de woningmarkt Klein-Brabant. Dit betekent dat de 353 woningen niet worden toebedeeld aan het stedelijk gebied.

Herverdeling van buitengebied naar stedelijk gebied

Het extra saldo dat aan het stedelijk gebied wordt gegeven is ca. 5300 woningen ten opzichte van de open prognose voor de ganse provincie Antwerpen. Van deze ca. 5.300 woningen zijn er ca. 4.100 woningen afkomstig van de buitengebiedsgemeenten en ca. 1.200 van het eigen buitengebied van de stedelijke gemeenten.

Door de ca. 4100 woningen voor de planperiode 2007-2012 door te schuiven van de buitengebiedsgemeenten naar de stedelijke gebiedsgemeenten, bekomen we dat de toename van het aantal woningen quasi gebeurt volgens de 65/35-verhouding.

Onderstaande tabel geeft een verduidelijking aan de hand van een fictief voorbeeld.

VOORBEELD :

De prognoses zijn fictief ingevuld en gekozen om de gehanteerde % duidelijk te maken.

	Gesloten prognose	Open prognose	woning behoefte Buiten gebied *	woningbehoefte Sted. Gebied **	Her Verdeling ***
Woningmarkt X					
Stedelijk gebied		971		971 + 80+120+20+100 = 1291	
buitengebied				120+280+280+200 = 880	
stedelijke gemeente	100	200	120		80
gemeente 1	300	400	280		120
Gemeente 2	400	300	280		20
Gemeente 3	200	300	200		100
TOTAAL		2171		2171	

* woningbehoefte buitengebied = 80% van het gemiddelde van open en gesloten prognose)

** woningbehoefte stedelijk gebied = open prognose + extra saldo (herverdeling vanuit het buitengebied)

*** herverdeling = open prognose - woningbehoefte

De som van de woningbehoefte van het stedelijk gebied (1291) en het buitengebied van de stedelijke gebiedsgemeente (120) = 1411 = 65% van 2171

In onderstaande tabellen 3 en 4 wordt een overzicht gegeven van de herverdeling van de totale woningbehoefte per woningmarkt.

De cijfers voor de stedelijke gemeenten gelegen in een grootstedelijk gebied of regionaalstedelijk gebied zijn een suggestie aan de Vlaamse overheid.

Tabel 3: berekening van de woningbehoefte van de buitengebied gemeenten in totaliteit (bron : provinciale woningstudie 2009)

Regionale woningmarkt	Buitengebied gemeenten			
	Gesloten Prognose	Open Prognose	Herverdeling Vanuit BG-gemeenten	Woning behoefte ****
Antwerpen	4.274	5.140	1.375	3.766
Geel	909	1.416	486	930
Heist-o/d-Berg	553	1.035	400	635
Herentals	719	924	267	657
Hoogstraten	192	271	86	185
Klein-Brabant	589	981	0	981
Lier	449	676	226	450
Mechelen	617	946	321	625
Mol	538	839	288	551
Turnhout	1.747	2.222	634	1.588
PROVINCIE	10.587	14.450	4.082	10.368

**** woningbehoefte = 40% open prognose + 40% gesloten prognose

Concreet geeft dit volgende woningbehoeften :

- woningbehoefte buitengebiedgemeenten = 40% open prognose + 40% gesloten prognose (met restant te herverdelen naar stedelijk gebied in woningmarkt)
- woningbehoefte stedelijke gemeenten = 100% open prognose + herverdeling vanuit de buitengebiedgemeenten

Tabel 4 : berekening van de woningbehoefte van de stedelijk gebiedgemeenten binnen een woningmarkt (alle gemeenten gelegen binnen een afbakeningslijn)

Regionale woningmarkt	Stedelijke gemeenten		
	Open Prognose **	Herverdeling Vanuit BG-gemeenten*	woningbehoefte
Antwerpen	6.087	1.375	7.462
Geel	1.192	486	1.678
Heist-o/d-Berg	1.147	400	1.547
Herentals	598	267	865
Hoogstraten	709	86	795
Klein-Brabant	0	***353	0
Lier	535	226	759
Mechelen	1.866	321	2.187
Mol	947	288	1.235
Turnhout	1.719	634	2.353
PROVINCIE	14.798	4.082	18.881

* BG-gemeenten = buitengebied gemeenten

** Berekening van theoretische woningbehoefte volgens de open prognose

*** Het contingent 353 is initieel toegewezen aan het grootstedelijk gebied Antwerpen. Gelet op de specifieke rol van Bornem en Puurs als niet-stedelijke economisch knooppunt én het ontbreken van een stedelijk gebied in de woningmarkt Klein-Brabant wordt vooropgesteld dit contingent te behouden binnen de woningmarkt Klein-Brabant.

SAMENVATTING:

	woningbehoefte Stedelijke gemeenten	woningbehoefte buitengebied gemeenten	totaal
# woningen	18.881	10.368	29.249
% woningen	64,6%	35,4%	100%

VII.3 Bepalen van de woningbehoefte per gemeente

Voor het bepalen van de woningbehoefte wordt een onderscheid gemaakt tussen stedelijk gebied en buitengebied. Dit betekent dat er 3 mogelijkheden zijn :

- Gemeenten die volledig in stedelijk gebied zitten : de woningbehoefte voor die gemeente zit mee in de woningbehoefte van het desbetreffend stedelijk gebied.
Het gaat hier om de gemeenten : Aartselaar, Boom, Borsbeek, Edegem, Hemiksem, Hove, Lint, Mortsel, Niel, Schelle, Wommelgem, Vosselaar
- Gemeenten gedeeltelijk in stedelijk gebied/gedeeltelijk in buitengebied: de woningbehoefte voor gemeente is opgedeeld in 2 delen. Deze gemeente krijgt een apart cijfer voor het deel van de gemeente gelegen in het buitengebied. De woningbehoefte voor het deel van de gemeente gelegen binnen het stedelijk gebied, zit mee in de woningbehoefte van het desbetreffend stedelijk gebied.
- Gemeente volledig gelegen in buitengebied: woningbehoefte volgens het principe van het buitengebied.

Tabel 5 geeft een overzicht van de woningbehoefte voor de kleinstedelijke gebieden. Voor de nog niet afgebakende kleinstedelijke gebieden is uitgegaan van een mogelijke afbakingslijn. De woningbehoefte voor de stedelijke gebieden betreffen streefcijfers die minimaal bereikt dienen te worden.

Tabel 6 geeft een overzicht van de woningbehoefte voor de gemeenten (deels) gelegen in het buitengebied. Zoals hierboven gesteld geldt voor de gemeenten deels gelegen in het stedelijk gebied (de zogenaamde stedelijke gemeenten) dat een deel van de woningbehoefte mee opgenomen is in de woningbehoefte van het desbetreffend stedelijk gebied. De woningbehoefte voor de buitengebieden betreffen maxima. De gegevens voor de groot- en regionaalstedelijke gebieden suggesties aan het Vlaams gewest.

Het betreft een bijkomende behoefte voor de planperiode 2007-2012 (bovenop de reeds vastgestelde behoefte berekend voor de planperiode tot 2007)

Conform de partiële herziening van het RSV wordt, wat betreft de taakstellingen, de planhorizon tot 2012 verlaten. Dit betekent dat de taakstellingen die voortvloeien uit de inschatting van de ruimtebehoeften voor de periode 2007-2012, ook ná 2012 een grondslag bieden voor bestemmingswijzigingen.

Tabel 5: Bijkomende woningbehoefte voor de kleinstedelijke gebieden en buitengebieden van de kleinstedelijke gebiedsgemeenten

STEDELIJK GEBIED	WONINGBEHOEFTE stedelijk gebied¹¹	WONINGBEHOEFTE buitengebied van stedelijke gebiedsgemeente
<i>Boom</i>	<i>Ca. 411</i>	<i>Ca. 0</i>
<i>Geel</i>	<i>Ca. 1.332</i>	<i>Ca. 346</i>
<i>Heist-op-den-Berg</i>	<i>Ca. 1077</i>	<i>Ca. 470</i>
<i>Herentals</i>	<i>Ca. 701</i>	<i>Ca. 164</i>
<i>Hoogstraten</i>	<i>Ca. 558</i>	<i>Ca. 237</i>
<i>Lier</i>	<i>Ca. 675</i>	<i>Ca. 84</i>
<i>Heist-op-den-Berg</i>	<i>Ca. 1077</i>	<i>Ca. 470</i>
<i>Mol</i>	<i>Ca. 981</i>	<i>Ca. 254</i>

¹¹ Bijkomende woningbehoefte voor de planperiode 2007-2012 (bovenop de reeds vastgestelde behoefte voor de planperiode tot 2007)

Tabel 6 : woningbehoefte van gemeenten (geheel of deels) gelegen in het buitengebied¹²

GEMEENTE	WONINGBEHOEFTE
ANTWERPEN	
<i>Antwerpen</i>	116
<i>Boechout</i>	54
<i>Borsbeek</i>	2
Brasschaat	245
Brecht	639
Essen	244
<i>Hove</i>	2
Kalmthout	236
Kapellen	239
<i>Kontich</i>	50
<i>Lint</i>	3
Ranst	273
Rumst	123
Schilde	71
Schoten	177
Stabroek	308
<i>Wijnegem</i>	12
<i>Wommelgem</i>	3
Wuustwezel	408
Zandhoven	140
Zoersel	383
<i>Zwijndrecht</i>	17
Malle	236
GEEL	
<i>Geel</i>	346
Meerhout	170
Laakdal	261
Westerlo	498

GEMEENTE	WONINGBEHOEFTE
HERENTALS	
Grobbendonk	124
<i>Herentals</i>	164
Herenthout	150
Olen	267
Vorselaar	117
HOOGSTRATEN	
<i>Hoogstraten</i>	237
Rijkevorsel	185
KLEIN-BRABANT	
Bornem	297
Puurs	234
Sint-Amands	97
Contingent te verdelen	353
LIER	
Berlaar	150
<i>Lier</i>	84
Nijlen	301
MECHELEN	
Bonheiden	117
Duffel	244
<i>Mechelen</i>	164
<i>Sint-Katelijne-Waver</i>	135
Willebroek ¹³	264
MOL	
Balen	412
Dessel	139
<i>Mol</i>	254

HEIST O/D BERG	
<i>Heist o/d Berg</i>	470
Putte	223
Herselt	195
Hulshout	217

TURNHOUT	
Arendonk	222
Baarle-Hertog	47
<i>Beerse</i>	87
Kasterlee	323
Lille	324
Merksplas	144
<i>Oud-Turnhout</i>	71
Ravels	288
Retie	240
<i>Turnhout</i>	18
<i>Vosselaar</i>	2

VII.4 Methodiek voor het bepalen van het woningaanbod

Bij het bepalen van het woningaanbod dient een onderscheid gemaakt te worden tussen het potentieel woningaanbod en het realistisch woningaanbod.

VII.4.1 Het potentieel woningaanbod

Algemeen principe

In deze fase wordt een inschatting gemaakt van het potentieel **woningaanbod**. In principe zou voor een inschatting van het potentieel woningaanbod een beroep kunnen gedaan worden op de gemeentelijk ruimtelijke structuurplannen (GRS), maar niet alle gemeenten beschikken reeds over een goedgekeurd GRS. Anderzijds stellen we vast dat tussen de verschillende GRS'en er verschillen zijn qua aanpak voor het inschatten van het potentieel woning aanbod, evenals voor de omzetting van dit potentieel aanbod naar een als realistisch beschouwd aanbod voor de vooropgestelde planningsperiode.

¹² De gemeenten die ook voor een gedeelte in het stedelijk gebied gelegen zijn (zoals bepaald in het RSV), zijn cursief weergegeven

¹³ **Willebroek** :Het cijfer in tabel 6 wordt meegegeven in functie van Willebroek als buitengebiedgemeente. Echter wordt in het RSPA de suggestie aan Vlaanderen gegeven om Willebroek op te waarderen tot kleinstedelijk gebied.

In die optiek wordt een nieuwe inschatting gemaakt van het huidige potentieel woningaanbod, met eenzelfde referentiejaar (2007) en eenzelfde aanpak voor de hele provincie Antwerpen.

Deze inschatting gebeurt in 2 stappen :

- Stap 1 : bepalen van de bebouwbare oppervlakten
- Stap 2 : omzetting van de bebouwbare oppervlakte naar potentieel aantal woningen

Stap 1 : bepalen van bebouwbare oppervlakten

Bij een eerste oefening worden alle gebieden die volgens het gewestplan in aanmerking komen voor bebouwing geselecteerd. Het gaat hier om gebieden gelegen in een woonbestemming (woongebied, woonuitbreidingsgebied, woonpark of specifieke gewestplanzones voor wonen).

Echter zijn er zones die op het gewestplan een woonbestemming hebben, van bebouwing uitgesloten door voorschriften van een bestemmingsplan. Anderzijds zijn er ook gebieden die volgens het gewestplan niet in aanmerking komen voor bebouwing opgenomen in een GRS (of bestemmingsplan). Het is bijgevolg van belang dat beleidskeuzes gemaakt in GRS'en en herbestemmingen uit bestemmingsplannen mee opgenomen worden.

Als resultaat van deze afweging wordt een oppervlakte bekomen van bebouwbare percelen en gebieden.

Stap 2 : omzetting van bebouwbare oppervlakte naar potentieel aantal woningen (theoretisch aanbod)

Het bekomen oppervlakte van de bebouwbare percelen en gebieden moet omgezet worden in potentiële aantallen woningen. De ligging van de percelen speelt een rol voor het bepalen van de woningdichtheid met name :

- stedelijk gebied : 25 woningen per ha
- kernen in buitengebied : 15 woningen per ha
- perifere residentiële woonwijken en buitengebied (woonlinten, gehuchten) : 10 woningen per ha

Voor de percelen gelegen in "overige woonbestemming" en bijkomende bebouwbare percelen worden dezelfde dichtheden als de

woongebieden en woonuitbreidingsgebieden toegepast (wetend dat het hier meestal gaat om gebieden met gemengde bestemming)

Potentieel woningaanbod voor de provincie Antwerpen

Op basis van de digitale kadasterplannen 2007 komt de bebouwbare oppervlakte in de provincie Antwerpen op ca. 10.370 ha. Rekening houdend met de differentiatie in woningdichtheden komt dit overeen met ca. 160.000 potentiële woningen (= potentieel woningaanbod).

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het potentieel woningaanbod, indien rekening wordt gehouden met BPA's, RUP's en/of GRS'en.

Potentieel woningaanbod op basis van het gewestplan	Ca. 167.200 woningen
Uitsluiting door herbestemming RUP, BPA en/of GRS	- 20.300 woningen
Bijkomende dankzij RUP, BPA en/of GRS	+ 13.600 woningen
Potentieel woningaanbod	Ca. 160.000 woningen

VII.4.2 Afweging woningbehoefte t.o.v. het potentieel woningaanbod

Algemeen principe

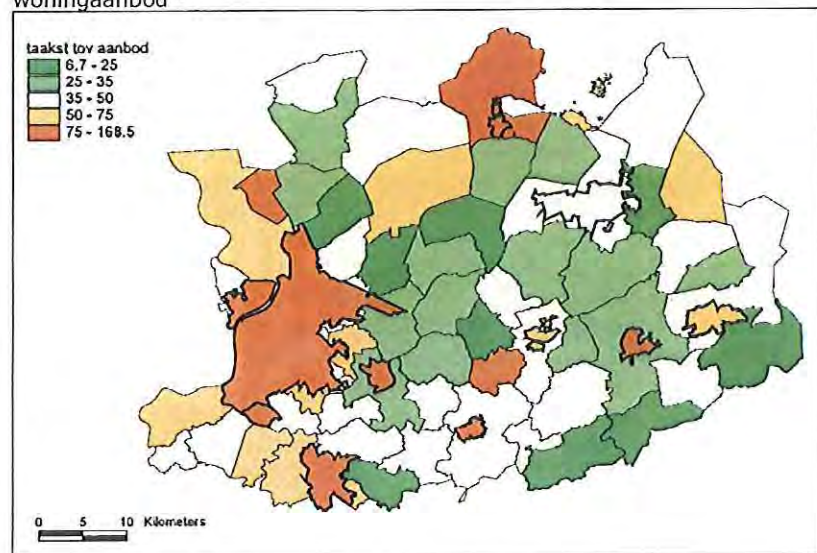
In deze fase wordt een **afweging** gemaakt van het potentieel woningaanbod versus de woningbehoefte in de gemeente. Dit cijfer bepaalt echter nog niet de effectieve woningbehoefte voor de gemeente. Zoals hierboven beschreven dient bij het potentieel woningaanbod onder ander nog de factor realisatiegraad in rekening gebracht te worden.

Afweging woningbehoefte versus woningaanbod voor de provincie Antwerpen

In 2007 is het potentieel woningaanbod ca. 160.000. De woningbehoefte tussen 2007 en 2022 bedraagt volgens de open prognose ca. 83.000 woningen. Concreet betekent dit dat 51,6% van het woningaanbod zou moeten aangesneden worden om aan de woningbehoefte tot 2022 te voldoen.

Onderstaande figuur geeft een beeld van de verhouding tussen het theoretische woningaanbod versus de woningbehoefte. Hieruit kan afgeleid worden hoeveel % van het potentieel woningaanbod er per gemeente nodig is om aan de woningbehoefte 2007-2022 te voldoen.

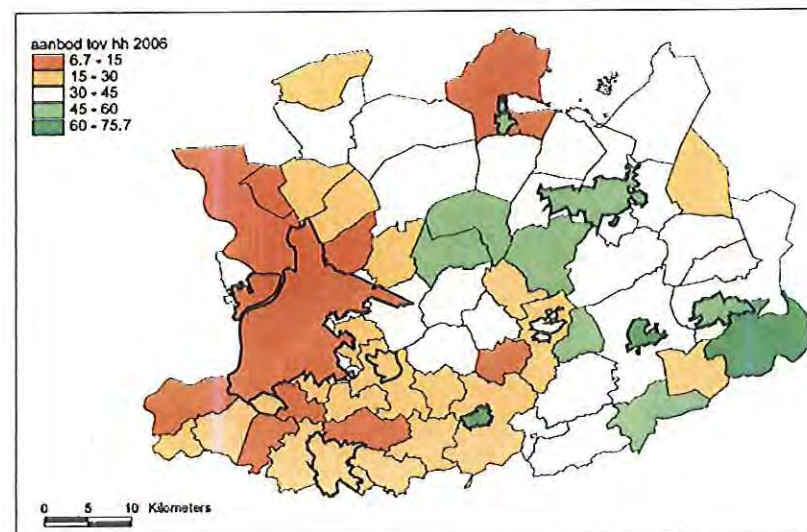
Figuur 7 : verhouding woningbehoefte 2007-2022 en theoretisch woningaanbod¹⁴

¹⁴ Toelichting bij figuur 7 en 8 : de witte vlekken zijn gebieden waar minder dan 200 huishoudens wonen en als niet-representatief worden beschouwd voor het bepalen van de verhouding tussen theoretisch en realistisch aanbod.

Onderstaande figuur geeft een beeld van het (theoretisch) woningaanbod versus het aantal huishoudens vastgesteld in 2006. Hieruit kan de potentiële groeimarge van de gemeenten afgeleid worden. Het percentage geeft een beeld van het percentage aanbod ten opzichte van het bestaand aantal huishoudens. Gemeenten met percentage 60-75,7 hebben nog een grote groeimarge.

Figuur 8 : verhouding theoretisch woningaanbod versus aantal huishoudens in 2006 (bron : provinciale woonstudie 2009)

VII.4.3 Het realistisch woningaanbod

Het potentieel woningaanbod geeft een statisch aanbod weer op een bepaald moment in de tijd (in casu 2007). Een groot deel van dit aanbod is echter niet onmiddellijk beschikbaar voor bebouwing (voortzetting van niet-woonfunctie, reserveren van bouwpercelen voor de langere termijn, moeilijke ontsluiting, moeilijke eigendomsstructuur, te grote of te kleine percelen,).

Uit onderzoek m.b.t. de bebouwingsnelheid van bouwpercelen over de jongste decennia blijkt dat slechts een bepaald percentage van het potentieel aanbod vrijkomt en bebouwd wordt. Om te komen tot een reëel woningaanbod dient daarom onder andere rekening gehouden te worden met de factor realisatiegraad.

Als realisatiegraad wordt gesteld dat gedurende een periode van 10 jaar er minimum 30% van het potentieel aanbod vrij komt en bebouwd wordt¹⁵.

Onderstaand schema geeft een berekeningsmodel voor het bepalen van de percentages vrijkomend woningaanbod per periode van 5 jaar.

Tabel 7 : percentages vrijkomend woningaanbod per periode van 5/10jaar

Periode 5 j	Percentage van het initieel aanbod	Periode	Percentage van het intieel aanbod
2007-2012	16,33%		
2012-2017	13,67%	2007-2017	30%
2017-2022	11,43%	2007-2022	41,43%

De realisatiegraad dient nog verder verfijnd en aangepast te worden afhankelijk van de ligging van het onbebouwd perceel, al dan niet langs een uitgeruste weg, al dan niet in een goedgekeurde verkaveling, BPA of RUP.

Deze verfijning zal gebeuren via een omzendbrief.

Op basis van deze percentages kan dan berekend worden hoeveel behoefte er al dan niet opgevangen kan worden binnen het theoretisch bepaalde aanbodcijfer.

¹⁵Cijfer komt naar voor uit "Provinciale woonstudie" en wordt tevens als basis genomen in de omzendbrief uit 1998 inzake de opmaak van gemeentelijke woonbehoeftebestudies.

VII.5 Categorisering van de kernen in het buitengebied

De kwantitatieve gegevens inzake de behoefte voor de bijkomende woningen per woningmarkt en gemeente worden verdeeld in het richtinggevend gedeelte, kaderend in de gewenste ruimtelijke structuur. Hieronder volgen de belangrijkste principes en elementen die aan de basis liggen voor de verdeling van de behoefte van de bijkomende woningen per kern (hoofddorp, woonkern, kern in perifeer bebouwd landschap).

Bepalen van de categorieën

Binnen het buitengebied kan er een onderscheid gemaakt worden tussen de kernen enerzijds en het buitengebied in de strikte zin (perifere wijken, woonlinten en verspreide bebouwing) anderzijds.

Voor de kernen in het buitengebied wordt er onderscheid gemaakt in hoofddorpen en woonkernen. De te selecteren **woonkernen** zijn nederzettingen waar een beperkte uitrusting (voorzieningen, bereikbaarheid) voor dagelijkse behoeften aanwezig is en waar een zeker draagvlak aanwezig is om deze voorzieningen in stand te houden. De woonkernen zijn aaneengesloten bebouwde gehelen.

Hoofddorpen zijn woonkernen met een bepaald minimum aan huishoudens (hoger dan de andere woonkernen). Zij hebben in de regel een hogere uitrustingsgraad dan de woonkernen.

Naast het bepalen van de hoofddorpen en woonkernen, zijn de **kernen in het "bebouwd perifeer landschap"** een specifieke categorie en krijgen een speciaal statuut. Het gaat hierbij om de kernen in het "bebouwd perifeer landschap" ten noordoosten van Antwerpen en ten zuidoosten van Mechelen. In deze zones is er geen duidelijk onderscheid tussen de kernen en het buitengebied. De eigenlijke dorpskernen gaan geleidelijk over in een uitgestrekte "schil" van residentiële woonwijken met een lage woondichtheid. Het eigenlijke buitengebied daarentegen is dun bevolkt, met weinig linten of verspreide bebouwing.

Het "bebouwd perifeer landschap" is niet zozeer gestructureerd door een (historische dorps)kern, maar eerder door het stelsel van ontsluitingswegen, waarlangs het openbaar vervoersnetwerk loopt en zich de belangrijkste voorzieningen bevinden. Deze kernen (inclusief de residentiële schil) worden aangeduid als "kernen in het bebouwd

perifeer landschap". Dit type komt voor in (delen van) de gemeenten Bonheiden, Brasschaat, Brecht, Kalmthout, Kapellen, Schilde, Schoten en Zoersel. Aan de grote villawijk Zwaneven in de gemeente Oud-Turnhout, waar buiten het stedelijk gebied geen enkele echte kern voorkomt, wordt hetzelfde statuut gegeven.

Bepalen van criteria voor de categorieën

Voor het bepalen van categorieën in de kernen is het criteria "grootte" van belang. Voor het bepalen van de "grootte" van de kern wordt niet alleen rekening gehouden met de huidige grootte van de kern, maar ook met de groeipotentie van de kern, zowel vanuit de vraagzijde (woningbehoefte tot 2022) als vanuit de aanbodzijde (potentieel aantal woningen). Hierdoor wordt een realistischer beeld verkregen van de potenties van de kern voor de nieuwe planperiode. Bij de vraagzijde wordt rekening gehouden met de behoefte van de kern én het buitengebied horend bij de kern. Bij de aanbodzijde wordt enkel rekening gehouden met het aanbod in de kern zelf.

Het gemiddelde van vraag en aanbod wordt opgeteld bij het huidig (2006) aantal huishoudens. Hierdoor wordt een realistisch beeld weergegeven van wat de toekomstige omvang van de kern zal zijn. Hieruit volgt dat voor het bepalen van woonkernen en hoofddorpen de de ondergrenzen van minstens 400 en 1200 huishoudens uit het RSPA opgetrokken worden tot minstens 500 en 1500.

VII.5.1 Criteria voor het verdelen van de woningbehoefte over de verschillende kernen

Bij het bepalen van de verdeling van de bijkomende woningen wordt ervan uitgegaan dat de toekomstige groei van het aantal woningen bij voorkeur in de kernen komt.¹⁶ Deze moeten niet alleen de eigen woningbehoefte, maar ook die van het omliggend buitengebied opvangen. Daarom wordt de woningbehoefte van het buitengebied verdeeld over hoofddorpen en woonkernen a rato van hun omvang

¹⁶ Als "kern" wordt gedefinieerd elke ruimtelijke bewoningseenheid die als een parte statistische sector is aangeduid, een minimaal aantal huishoudens en dichtheid heeft en een zekere (historische) centrumfunctie vertoont.

(inclusief groeimarge), waarbij aan de hoofddorpen een gewicht van 1,5 wordt toegekend.

De overige "kernen in het buitengebied" kunnen enkel voor hun eigen (beperkte) woningbehoefte instaan en aldus geen behoefte vanuit het buitengebied opvangen. Deze behoefte dient bij voorkeur opgevangen te worden in het hoofddorp. Hiervoor zijn aldus beleidsmatige inspanningen vereist.

Buiten het "bebouwd perifeer landschap" worden perifere woonwijken als deel van het buitengebied beschouwd. Binnen het "bebouwd perifeer landschap" maken ze deel uit van de kernen en kunnen dus mee de woningbehoefte opvangen. Bij het beoordelen van de wenselijkheid van woonprojecten in deze kernen dienen ruimtelijke en bereikbaarheidscriteria een rol te spelen.

TAAKSTELLING BEDRIJVENTERREINEN NIEUWE PLANPERIODE

VII.6 Bepalen van de taakstelling voor bedrijventerreinen voor de nieuwe planperiode

Globale taakstelling provincie Antwerpen volgens RSV

In de voorbereiding van de gedeeltelijke herziening van het RSV werd op Vlaams niveau voor de planperiode 1992-2007 een stand van zaken opgemaakt (referentiedatum: 1 januari 2007). Uit deze ruimtebalans blijkt dat er van de totale taakstelling voor de provincie Antwerpen van 2.927 ha (de taakstelling van de verschillende beleidsniveaus) er 676 ha in de provincie Antwerpen zijn gerealiseerd (het betreft de samengetelde cijfers van de 4 pakketten). Er wordt op Vlaams niveau voorgesteld om de 2.251 ha die niet werden gerealiseerd, over te dragen naar de volgende planperiode. Daarnaast wordt er in de gedeeltelijke herziening van het RSV voor de nieuwe planperiode een prognose voor bijkomende bedrijventerreinen van 98 ha extra berekend. Samengeteld komt dit neer op een taakstelling van 2.349 ha (2.251 ha + 98 ha) voor de nieuwe planperiode.

Conform de partiële herziening van het RSV wordt, wat betreft de taakstellingen, de planhorizon tot 2012 verlaten. Dit betekent dat de taakstellingen die voortvloeien uit de inschatting van de ruimtebehoeften voor de periode 2007-2012, ook ná 2012 een grondslag bieden voor bestemmingswijzigingen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verdeling van de vooropgestelde 2.349ha (totale taakstelling voor de provincie) over de verschillende pakketten. Voor deze verdeling is dezelfde spreiding gehanteerd als voor de planperiode 1992-2007.

Tabel 8 : spreiding van nieuwe bedrijventerreinen over verschillende pakketten (totale taakstelling voor de provincie Antwerpen)

Pakketten	Aantal ha
Pakket 1 (groot- en regionaal stedelijke gebieden)	1.393ha
Pakket 2 (economisch netwerk Albertkanaal)	277 ha
Pakket 3 (kleinstedelijke gebieden en economische knooppunten)	367ha
Pakket 4 (gemeenten buiten de stedelijke gebieden en economische knooppunten)	312ha
Totaal	2.349ha

Aanpassing van de taakstelling naar aanleiding van het protocol van 27 mei 2009

In het RSV is de mogelijkheid voorzien om voor bepaalde economische knooppunten waar het uitvoeren van een te omvangrijke taakstelling tot ruimtelijk onverantwoorde oplossingen zou leiden (= overschrijden van ruimtelijke draagkracht), een gedeelte van de Vlaamse taakstelling toe te wijzen aan economische knooppunten van een lager niveau zoals de kleinstedelijke gebieden (RSV, p. 445).

In het kader hiervan werd op 27 mei 2009 door provincie en Vlaams gewest een protocol ondertekend waarmee een deel van de Vlaamse taakstelling voor de periode 1992-2007 werd overgeheveld van het Vlaams gewest naar de provincie (principebeslissing deputatie dd. 23 april 2009 en goedkeuring deputatie dd. 20 mei 2009). Het gaat over een taakstelling van 150 ha.

Gelet op het aflopen van de planperiode 1992-2007 wordt in de gedeeltelijke herziening van het RSPA voorgesteld om deze overheveling toe te passen op de overgedragen en herverdeelde cijfers voor de nieuwe planperiode. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de spreiding van de cijfergegevens over de verschillende pakketten voor de nieuwe planperiode, rekening houdend

met de overheveling van 150 ha van het Vlaams gewest naar de provincie¹⁷.

Tabel 9 : spreiding van nieuwe bedrijventerreinen over verschillende pakketten na overheveling van 150ha (van pakket 1 naar pakket 3)

Pakketten	Aantal ha
Pakket 1 (groot- en regionaal stedelijke gebieden)	1.243ha
Pakket 2 (economisch netwerk Albertkanaal)	277 ha
Pakket 3 (kleinstedelijke gebieden en economische knooppunten)	517ha
Pakket 4 (gemeenten buiten de stedelijke gebieden en economische knooppunten)	312ha
Totaal	2.349ha

Actualisatie van pakket 3 planperiode 2007-2012

In de periode tussen 1 januari 2007 en 1 januari 2010 is reeds 123ha van de provinciale taakstelling (pakket 3) ¹⁸ gerealiseerd. Dit geeft voor de nieuwe planperiode een geactualiseerd cijfer van 394ha vanuit de partiële herziening van het RSV.

¹⁷ De taakstellingen voor de groot- en regionaalstedelijke gebieden (pakket 1) en het ENA (pakket 2) zijn suggesties aan het Vlaams gewest.

¹⁸ PRUP De Kluis te Hoogstraten, gemeentelijk RUP Hoge Mauw te Arendonk, PRUP Willebroek-noord bis en PRUP De Hulst.

VIII Lijst van tabellen en figuren

FIGUREN

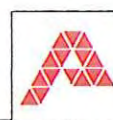
Figuur 1: absolute evolutie aantal inwoners 1991-2008 (bron : provinciale woonstudie 2009).....	5
Figuur 2 : dominante factor bevolkingsevolutie (bron : provinciale woonstudie 2009).....	6
Figuur 3 : afbakening regionale woningmarkten.....	9
Figuur 4 : evolutie van het aantal huishoudens provincie Antwerpen .15	
Figuur 5 : absolute evolutie aantal huishoudens planperiode 2007-2022 volgens gesloten prognose (bron : provinciale woningstudie 2009) ...15	
Figuur 6: absolute evolutie aantal huishoudens planperiode 2007-2022 volgens open prognose (bron: provinciale woningstudie 2009)	15
Figuur 7 : verhouding woningbehoefte 2007-2022 en theoretisch woningaanbod	23
Figuur 8 : verhouding theoretisch woningaanbod versus aantal huishoudens in 2006 (bron : provinciale woonstudie 2009)	23

TABELLEN

Tabel 1 : percentage aantal huishoudens (HH) ten opzichte van de provincie (bron: provinciale woonstudie)	7
Tabel 2 : samenvatting gevoerd beleid 1991-2007 bedrijventerreinen	10
Tabel 3: berekening van de woningbehoefte van de buitengebied gemeenten in totaliteit (bron : provinciale woningstudie 2009).....	19
Tabel 4 : berekening van de woningbehoefte van de stedelijk gebiedgemeenten binnen een woningmarkt (alle gemeenten gelegen binnen een afbakeningslijn)	19
Tabel 5: Bijkomende woningbehoefte voor de kleinstedelijke gebieden en buitengebieden van de kleinstedelijke gebiedgemeenten	20
Tabel 6 : woningbehoefte van gemeenten (geheel of deels) gelegen in het buitengebied.....	21
Tabel 7 : percentages vrijkomend woningaanbod per periode van 5/10jaar	24
Tabel 8 : spreiding van nieuwe bedrijventerreinen over verschillende pakketten (totale taakstelling voor de provincie Antwerpen).....	26
Tabel 9 : spreiding van nieuwe bedrijventerreinen over verschillende pakketten na overheveling van 150ha (van pakket 1 naar pakket 3) .27	

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

**PARTIELE HERZIENING VAN HET
*RICHTINGGEVEND GEDEELTE***

**PROVINCIE
ANTWERPEN**

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
GEWIJZIGDE TEKSTDELEN	3
WIJZIGINGEN EN/OF AANVULLINGEN INZAKE RUIMTELIJK- NATUURLIJKE STRUCTUUR.....	4
4. Uitwerking van de provinciale taken (p.166).....	4
5.1. Mogelijke acties voor de provincie (p.173).....	4
WIJZIGINGEN EN/OF AANVULLINGEN INZAKE NEDERZETTINGSTRUCTUUR	5
4.6. Selectie van woonkernen en hoofddorpen in het buitengebied (p.187)	5
4.6.1. Inleiding.....	5
4.6.2 Stap 1 : bepalen van alle kernen van de provincie Antwerpen.....	6
4.6.3. Stap 2 : indelen van de kernen : stedelijke kern en buitengebied kern	7
4.6.4. Stap 3: indelen van buitengebiedkernen.....	9
4.6.5. Stap 4 : indeling van de buitengebiedkernen in hoofddorpen, woonkernen en kernen in bebouwd perifeer landschap.....	11
4.6.6. Stap 5 : beleid in de buitengebiedkernen gekoppeld aan de selectie	13
4.8. Opwaardering van Willebroek van hoofddorp tot kleinstedelijk gebied	13
4.9. Relatie met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan	14
4.9.1. Bepalen van aantal bijkomende woningen	15
4.9.2 Plaats van bijkomende woningen.....	15
4.9.3 Sociale woningen.....	15
4.9.4. Woningen voor middengroepen uit de lokale bevolking	15
4.9.5. Uitzondering voor doelgroepen.....	16
5. Mogelijke acties binnen de nederzettingsstructuur.....	16
5.1. Mogelijke acties voor de provincie	16
5.2. Suggesties voor het Vlaams gewest.....	17
5.3. Taken voor de gemeente.....	17
WIJZIGINGEN EN/OF AANVULLINGEN INZAKE DE RUIMTELIJK- ECONOMISCHE STRUCTUUR	18
2. Visie en concept (p.201)	18
3.2. Elementen van provinciaal niveau (p.202).....	18

4.1. Categorisering van concentraties van bedrijventerreinen (p.203)	19
4.2.1. Uitgangspunten (p.203).....	20
4.2.2. Principes voor de toebedeling (p.204)	21
4.2.4. Relatie met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (p. 206)	23
4.3.2. Categorisering van kleinhandelconcentratie (p. 207)	24
4.5.4. Visie van de provincie op clusters weekendverblijven (p.220)	28
5.1. Mogelijke acties voor de provincie (p.221)	29
5.2. Suggestie voor het Vlaams gewest (p.221)	30
WIJZIGINGEN EN/OF AANVULLINGEN INZAKE DE RUIMTELIJKE VERKEERS- EN VERVOERSTRUCTUUR	30
4.2.3. Ruimtelijke principes bij de selectie van secundaire wegen (p. 226)	30
4.2.5. Selectie	31
4.2.6. Drager van een provinciaal stedelijk netwerk (p.230).....	33
4.4.3. Typologie van knooppunten (p. 237)	33
4.5. Principes voor het functioneel fietsroutenetwerk.....	34
5.1. Mogelijke acties voor de provincie (p. 239)	35
5.2. Suggesties voor het Vlaams gewest (p. 239).....	35
LIJST VAN TABELLEN EN FIGUREN	36

INLEIDING

Deze herziening beoogt hoofdzakelijk de verlenging van de planhorizon en stelt de gemeenten in staat om hun taken uit te voeren.

De visie op de ruimtelijke ontwikkeling van de provincie Antwerpen en de ruimtelijke principes voor de gewenste ruimtelijke structuur (concept deelruimten en deelstructuren) blijven behouden in de nieuwe planperiode. Enkel voor een aantal specifieke knelpunten worden aanvullingen voorzien. De actualisatie en herziening van het RSPA vult aldus het bestaande RSPA aan op basis van inzichten die in de actualisatie van het informatief deel staan beschreven en die binnen de krijtlijnen van het RSPA kunnen ingepast worden.

Conform de partiële herziening van het RSV wordt, wat betreft de taakstellingen, de planhorizon tot 2012 verlaten. Dit betekent dat de taakstellingen die voortvloeien uit de inschatting van de ruimtebehoeften voor de periode 2007-2012, ook ná 2012 een grondslag bieden voor bestemmingswijzigingen.

Het richtinggevend deel bestaat uit 5 delen met name :

- Wijzigingen en/of aanvullingen inzake de ruimtelijk-natuurlijke structuur;
- Wijzigingen en/of aanvullingen inzake de nederzettingstructuur;
- Wijzigingen en/of aanvullingen inzake de ruimtelijk-economische structuur;
- Wijzigingen en/of aanvullingen inzake de ruimtelijke verkeer- en vervoersstructuur;
- Overzicht van tabellen en figuren

GEWIJZIGDE TEKSTDELEN

Leeswijzer : Voor de duidelijkheid wordt telkens verwezen naar de titel en de paginanummering uit het RSPA .

✓ **De volgende tekstwijziging is van toepassing op de integrale tekst van het richtinggevend deel van het RSPA :**
Het jaartal "2007" zal in de zin van de hierboven aangehaalde beleidsmatige vaststelling en doelstelling vervangen door het jaartal "2012".

WIJZIGINGEN EN/OF AANVULLINGEN INZAKE RUIMTELIJK-NATUURLIJKE STRUCTUUR

- ✓ De onderstaande tekst wijzigt deel IV.1 Gewenste ruimtelijk structuur (p.163-174). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de hele paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen

4. Uitwerking van de provinciale taken (p.166)

In het kader van het ruimtelijk structuurplan geeft de provincie Antwerpen een aanduiding van en ontwikkelingsperspectieven voor **natuurverbindingsgebieden**. Ook worden gebieden geselecteerd met een **ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang**¹. In het structuurplan zijn de aanduiding en de selectie stappen voor het gedetailleerd afbakenen. Dat laatste vormt een onderdeel van de provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen of van de in het decreet Natuurbehoud voorziene afbakeningsprocedures.

De visie op de gewenste ruimtelijk-natuurlijke structuur en de bevoegdheden van het Vlaams gewest vormen het kader voor de hiernavolgende uitwerking van deze provinciale taken.²

Omdat de natuurlijke structuur noch de bosstructuur op Vlaams niveau bekend is, kan de provincie geen kwantitatieve taakstelling koppelen aan de uitwerking van de ruimtelijk-natuurlijke structuur.

5.1. Mogelijke acties voor de provincie (p.173)

- De provincie bakent in uitvoeringsplannen de natuurverbindingsgebieden af, nadat het Vlaams gewest de

¹ Deze taken zijn eigen aan de uitwerking van de ecologische structuur (het Vlaams ecologisch netwerk) en geen rechtstreekse uitwerking van de natuurlijke structuur. De natuurlijke structuur biedt hiervoor een kader.

² Onderstaande paragrafen zijn gebaseerd op een deelonderzoek in het kader van het ruimtelijk structuurplan voor de provincie Antwerpen; Instituut voor Natuurbehoud en Studiegroep Omgeving, Deelstudie differentiatie ruimtelijk-natuurlijke structuur, 1998.

natuurlijke structuur op Vlaams niveau heeft afgebakend. Prioriteit gaat naar het gebied van de Kleine Nete. Natuurverbindingsgebieden worden afgebakend in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen of via de in het decreet Natuurbehoud voorziene afbakeningsprocedures.

- De provincie bakent in uitvoeringsplannen de gebieden met een ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang af, nadat het Vlaams gewest de natuurlijke structuur heeft afgebakend. Gebieden met ecologische infrastructuur worden afgebakend in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen of via de in het decreet Natuurbehoud voorziene afbakeningsprocedures.
- De Provincie kan een geïntegreerd gebiedsgericht strategisch plan opmaken voor de vallei van de Nete om in het kader van een geïntegreerde visie de natuurverbindingsgebieden af te bakenen. Natuurverbindingsgebieden worden afgebakend in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen of via de in het decreet Natuurbehoud voorziene afbakeningsprocedures.
- In functie van de ruimtebalans van Vlaams niveau en het optekenen van de bestemmingswijzigingen in een provinciale boekhouding kan de provincie de toepassing van het compensatieprincipe onderzoeken.
- De provincie kan een strategisch project uitvoeren waardoor richtlijnen voor het beheer en de inrichting van een natuurverbindingsgebied kunnen worden opgesteld.
- De provincie kan, in functie van de ruimtelijke ondersteuning van het integraal waterbeheer, onderzoeken welke de mogelijkheden zijn voor de opmaak van een stedenbouwkundige verordening voor de tot haar bevoegdheid behorende waterlopen.
- Bij de opmaak van uitvoeringsplannen zal de provincie telkens stedenbouwkundige voorschriften opstellen die een uitwerking vormen van het integraal waterbeheer.
- De provinciale domeinen kunnen worden opgenomen binnen de natuurlijke structuur als grote eenheid natuur, als grote eenheid natuur in ontwikkeling, als natuurverbindings- of verwevingsgebied. Voor de domeinen kan de provincie een specifiek uitvoeringsplan opmaken, gekoppeld aan een beheersplan. Hierin kan de ruimtelijke samenhang tussen de recreatieve, natuurlijke, landschappelijke en educatieve functies alsook de verkeers- en vervoersfuncties nader worden bepaald en vastgelegd.
- De provincie kan een op te richten samenwerkingsverband coördineren met de betrokken actoren en met de gemeenten langs

het kanaal Dessel - Turnhout - Schoten, waarbij ook aandacht moet worden besteed aan de natuurverbindingsfunctie van het kanaal.

WIJZIGINGEN EN/OF AANVULLINGEN INZAKE NEDERZETTINGSTRUCTUUR

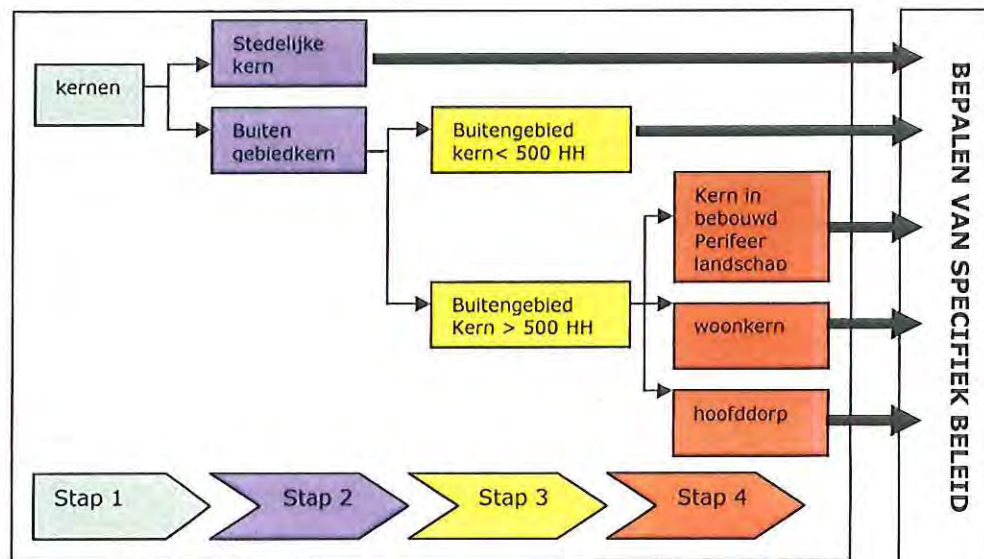
- ✓ Het hoofdstuk 4.6 Selectie van woonkernen en hoofddorpen in het buitengebied (p.187 - 197) uit het RSPA wordt **volledig vervangen door onderstaande tekst.**

4.6. Selectie van woonkernen en hoofddorpen in het buitengebied (p.187)

De provincie heeft volgens het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen de opdracht en de bevoegdheid om de woonkernen en de hoofddorpen te selecteren. Daarbij wordt aangegeven dat hoofddorpen de kernen in het buitengebied zijn waar bijkomende woningbouwprojecten en bijkomende lokale bedrijventerreinen bij voorkeur kunnen worden geconcentreerd.

4.6.1. Inleiding

Om een selectie te kunnen maken van de kernen in het buitengebied worden de verschillende kernen van de provincie aan de hand van een stappenplan ingedeeld. Onderstaand schema geeft een overzicht van de verschillende stappen.

- Stap 1 : selectie van de kernen binnen de provincie Antwerpen
 Stap 2 : indelen van kernen in "stedelijke kern" en "buitengebied kern"
 Stap 3 : indelen van de buitengebiedkernen : kern < 500 huishoudens en kernen > 500 huishoudens
 Stap 4 : indelen van de kernen > 500 huishoudens : hoofddorp, woonkern en kern in bebouwd perifeer landschap.

4.6.2 Stap 1 : bepalen van alle kernen van de provincie Antwerpen

Voor de selectie van de woonkernen wordt vertrokken van alle in het RSPA geselecteerde kernen. Daarnaast zijn alle niet geselecteerde kernen terug herbekeken in functie van onderstaande criteria :

- omvang : ondergrens van 500 à 1000 inwoners als minimum voor een leefbare dorpskern (in functie van draagvlak voor commerciële voorzieningen;
- compactheid van de kern. Een villawijk met lage woningdichtheid wordt niet als een kern beschouwd. Doorgaans ontbreekt ook hier een minimaal voorzieningenniveau;

Op basis van deze selectiecriteria worden onderstaande kernen geselecteerd. De selectie van de kernen is gebeurd per woningmarkt. Voor de afbakening van de kernen is geen rekening gehouden met de effectieve gemeente grenzen. Hierdoor zijn sommige kernen deels bij gemeente X en deels bij gemeente Y opgenomen. (voorbeeld : Mariaburg : deel bij Antwerpen en deel bij Kapellen).

Tabel 1 geeft een overzicht van de kernen die overgenomen zijn uit het RSPA (zwart) en de kernen die in het RSPA niet werden geselecteerd maar anno 2007 wel voldoen aan de bovengestelde criteria (blauw).

Tabel 1: selectie van alle kernen van de provincie Antwerpen
 (bron : provinciale woonstudie)

Woningmarkt	Kernen in de provincie Antwerpen
Antwerpen	Aartselaar, Antwerpen, Berchem, Berendrecht, Borgerhout, Deurne, Ekeren, Hoboken, Mariaburg, Merksem, Wilrijk, Zandvliet, Burcht, Zwijndrecht Boechout, Vremde, Boom, Borsbeek, Brasschaat, Donk, Mariaburg, Maria-ter-heide, Brecht, Sint-Lenaerts, Sint-Job-in-'t-Goor, Edegem Essen, Wildert, Horendonk, Hemiksem, Hove Kalmthout, Achterbroek, Nieuwmoer, Heide (Kalmthout), Kapellen, Putte, Kontich-centrum, Kontich-kazerne, Waarloos, Lint, Mortsel, Niel, Ranst, Oelegem, Emblem, Broechem, Rumst, Reet, Terhagen, Vosberg-Lazernij, Schelle, Schilde, 's-Gravenwezel, Schoten, Elshout, Stabroek, Hoevenen, Wijnegem, Wommelgem, Wuustwezel, Gooreind, Loenhout, Braken, Zandhoven, Pulderbos, Pulle, Massenhoven, Viersel, Zoersel, Halle, Sint-Antonius, Oostmalle, Westmalle
Mechelen	Bonheiden, Diedonken-Sint-Ludwina, Harent, Rijmenam, Duffel, Mechelen, Hombeek, Walem, Leest, Heffen, Muizen St-Katelijne-Waver, Elzenstraat, OL Vrouw-Waver, Willebroek, Blaasveld, Tisselt
Lier	Berlaar, Heikant, Lier, Koningshooikt, Nijlen, Kessel, Kessel-station, Bevel,

Klein-Brabant	Bornem, Hingene, Mariekerke, Wintam, Branst Puurs, Sauvegarde, Breendonk, Kalfort, Ruisbroek, Liezele Sint-Amands, Oppuurs, Lippelo
Heist-op-den-berg	Heist-op-den-Berg, Wiekevorst, Itegem, Pijpelheide, Schriek, Booischot, Goor, Putte, Beerzel, Grasheide, Peulis, Herselt, Bergom, Blauberg, Ramsel, Hulshout, Westmeerbeek, Houtvenne
Turnhout	Arendonk, Baarle-Hertog, Beerse, Vlimmeren, Kasterlee, Lichtaart, Tielen, Lille, Gierle, Wechelderzande, Poederlee, Merksplas, Oud-Turnhout, Zwaneven, Oosthoven Ravels, Poppel, Weelde, Weelde-Station, Eel, Retie, Schoonbroek, Turnhout, Zevendonk Vosselaar
Mol	Balen, Wezel, Rosselaar, Olmen, Hulsen, Dessel, Witgoor, Mol, Sluis, Rauw, Donk, Heidenhuizen,
Geel	Geel, Winkelomheide, Zammel, Ten Aard, Punt, Bel, Larum, Oosterlo, Stelen, Meerhout, Gestel, Zittaart, Westerlo, Oevel, Tongerlo, Zoerle-Parwijs, Voortkapel, Heultje, Oosterwijk, Veerle, Eindhout, Vorst, Klein-Vorst, Heide (Laakdal),
Herentals	Grobbendonk, Bouwel, Herentals, Noorderwijk, Morkhoven, Watervoort Herenthout, Olen, OLVrouw-Olen, Sint-Jozef-Olen, Vorselaar
Hoogstraten	Hoogstraten, Meerle, Wortel, Meer, Minderhout Rijkevorsel, Sint-Jozef

4.6.3. Stap 2 : indelen van de kernen : stedelijke kern en buitengebied kern

Van alle kernen van de provincie Antwerpen wordt een onderscheid gemaakt tussen de kernen gelegen in het stedelijk gebied en de kernen gelegen in het buitengebied.

Stedelijke kern : kern gelegen binnen de (potentiële) afbakeningslijn van een stedelijk gebied

Buitengebied kern : kern NIET gelegen binnen de (potentiële) afbakeningslijn van een stedelijk gebied, met andere woorden, een kern gelegen in het buitengebied.

Tabel 2 geeft een overzicht van de indeling van de stedelijke kernen en buitengebiedkernen.

Tabel 2 : indeling kernen in buitengebied kern en stedelijke kern (bron : provinciale woonstudie)

Woningmarkt	Kernen in de provincie Antwerpen	
	Buitengebied kern	Stedelijke kern
Antwerpen	Berendrecht, Zandvliet, Vremde, Brasschaat, Donk, Mariaburg (deel Brasschaat), Maria-ter-heide, Brecht, Sint-Lenaerts, Sint-Job-in-'t-Goor, Essen, Wildert, Horendonk, Kalmthout, Achterbroek, Nieuwmoer, Heide (Kalmthout), Kapellen, Putte, Waarloos, Ranst, Oelegem, Emblem, Broechem, Rumst, Reet, Terhagen, Vosberg-Lazernij, Schilde, 's-Gravenwezel,	Aartselaar, Antwerpen, Berchem, Borgerhout, Deurne, Ekeren, Hoboken, Mariaburg (deel), Merksem, Wilrijk, Burcht, Zwijndrecht Boechout, Boom, Borsbeek, Edegem Hemiksem, Hove Kontich-centrum, Kontich-kazerne, Lint, Mortsel, Niel, Schelle, Wijnegem,

	Schoten, Elshout, Stabroek, Hoevenen, Wuustwezel, Gooreind, Loenhout, Braken, Zandhoven, Pulderbos, Pulle, Massenhoven, Viersel, Zoersel, Halle, Sint-Antonius, Oostmalle, Westmalle	Wommelgem,
Mechelen	Bonheiden, Diedonken-Sint-Ludwina, Harent, Rijmenam, Duffel, Hombeek, Walem, Leest, Heffen, St-Katelijne-Waver, Elzenstraat, OL Vrouw-Waver, Willebroek, Blaasveld, Tisselt	Mechelen, Muizen
Lier	Berlaar, Heikant, Koningshooikt, Nijlen, Kessel, Kesselstation, Bevel,	Lier
Klein-Brabant	Bornem, Hingene, Mariekerke, Wintam, Branst Puurs, Sauvegarde, Breendonk, Kalfort, Ruisbroek, Liezele Sint-Amands, Oppuurs, Lippelo	
Heist-op-den-berg	Wiekevorst, Itegem, Pijpelheide, Schriek, Booschot, Goor, Putte, Beerzel, Grasheide, Peulis, Herselt, Bergom, Blauberg, Ramsel, Hulshout, Westmeerbeek, Houtvenne	Heist-op-den-Berg,

Turnhout	Arendonk, Baarle-Hertog, Vlimmeren, Kasterlee, Lichtaart, Tielen, Lille, Gierle, Wechelderzande, Poederlee, Merksplas, Zwaneven, Ravels, Poppel, Weelde, Weelde-Station, Eel, Retie; Schoonbroek,	Beerse, Oud-Turnhout, Oosthoven Turnhout, Zevendonk Vosselaar
Mol	Balen, Wezel (deel Balen), Rosselaar, Olmen, Hulsen, Dessel, Witgoor, Wezel (deel Mol), Sluis, Rauw, Donk, Heidenhuizen,	Mol
Geel	Winkelomheide, Zammel, Ten Aard, Punt, Bel, Larum, Oosterlo, Stelen, Meerhout, Gestel, Zittaart, Westerlo, Oevel, Tongerlo, Zoerle-Parwijs, Voortkapel, Heultje, Oosterwijk, Veerle, Eindhout, Vorst, Klein-Vorst, Heide (Laakdal),	Geel
Herentals	Grobbendonk, Bouwel, Noorderwijk, Morkhoven, Watervoort Herenthout, Olen, OLVrouw-Olen, Sint-Jozef-Olen, Vorselaar	Herentals,
Hoogstraten	Meerle, Wortel, Meer,	Hoogstraten,

Tabel 3 geeft een overzicht van deze opdeling van de buitengebiedkernen na toepassing van voorgaande selectiecriteria.

4.6.4. Stap 3: indelen van buitengebiedkernen

Voor de kernen in het buitengebied wordt een onderscheid gemaakt tussen kernen met meer dan 500 huishoudens en kernen met minder dan 500 huishoudens.

Bij het bepalen van de grootte van de kern wordt ook het groeipotentieel van de kern mee in rekening gebracht. De groeipotentie houdt rekening met de vraagzijde (woonbehoefte tot 2022) en het aanbod (theoretisch woningaanbod). Het gemiddelde van vraag en aanbod wordt opgeteld bij de huidige grootte van de kern:

- Vraag = behoefte van de kern en haar hinterland. Hierbij wordt rekening gehouden dat in de kernen de toekomstige groei van het aantal woningen terecht komt.
- Aanbod = het aanbod van woningen in de kern zelf

Om een onderscheid te kunnen maken tussen de kernen in het buitengebied wordt een ondergrens van 500 huishoudens genomen. Deze ondergrens geldt als minimum voor een leefbare dorpskern (in functie van draagvlak en commerciële voorzieningen).

Voor het indelen van de buitengebiedkernen wordt onderstaande formule gehanteerd.

Stap 1 : Bepalen grootte van de kern :

$$\text{KERN (K)} = \text{Huidige grootte (= aantal huishoudens)} \\ + \\ \text{Groeipotentie van de kern} \\ (= (\text{aanbod} - \text{vraag})/2)$$

Stap 2: Indelen van de kern:

Kern > 500 huishoudens

Kern < 500 huishoudens

Tabel 3 : indeling van buitengebiedkernen (> of < 500 HH)
(bron : provinciale woningstudie)

Woningmarkt	Buitengebied kernen	
	> 500 HH	< 500 HH
Antwerpen	Berendrecht, Zandvliet, Vremde, Brasschaat, Donk, Mariaburg (deel), Maria-ter-heide, Brecht, Sint-Lenaerts, Sint-Job-in-'t-Goor, Essen, Wildert, Horendonk, Kalmthout, Achterbroek, Heide (Kalmthout), Kapellen, Putte, Mariaburg (deel), Waarloos, Ranst, Oelegem, Emblem, Broechem, Rumst, Reet, Terhagen, Schilde, 's-Gravenwezel, Schoten, Elshout, Stabroek, Hoevenen, Wuustwezel, Gooreind, Loenhout, Zandhoven, Pulderbos, Pulle, Zoersel, Halle, Sint-Antonius, Oostmalle, Westmalle	Nieuwmoer, Vosberg-Lazernij, Braken, Massenhoven, Viersel
Mechelen	Bonheiden, Diedonken-Sint-Ludwina, Rijmenam, Duffel, Hombeek, Walem, Leest, Heffen, St-Katelijne-Waver, Elzenstraat, OL Vrouw-Waver, Willebroek, Blaasveld, Tisselt	Harent
Lier	Berlaar, Heikant, Koningshooikt, Nijlen, Kessel, Kesselstation, Bevel,	

Klein-Brabant	Bornem, Hingene, Mariekerke, Wintam, Branst Puurs, Sauvegarde, Breendonk, Kalfort, Ruisbroek, Sint-Amands,	Liezele Oppuurs, Lippelo
Heist-op-den-berg	Wiekevorst, Itegem, Pijpelheide, Schriek, Booischot, Putte, Beerzel, Herselt, Bergom, Blauwberg, Ramsel, Hulshout, Westmeerbeek, Houtvenne	Goor, Grasheide, Peulis,
Turnhout	Arendonk, Baarle-Hertog, Vlimmeren, Kasterlee, Lichtaart, Tielen, Lille, Gierle, Wechelderzande, Poederlee, Merksplas, Zwaneven, Ravels, Poppel, Weelde, Retie;	Weelde-Station, Eel, Schoonbroek,
Mol	Balen, Wezel (deel), Rosselaar, Olmen, Dessel, Witgoor, Wezel (deel), Sluis, Rauw, Donk,	Hulsen, Heidenhuizen,
Geel	Winkelomheide, Zammel, Ten Aard, Meerhout, Westerlo, Oevel, Tongerlo, Zoerle-Parwijs, Voortkapel, Heultje, Oosterwijk, Veerle, Eindhout, Vorst, Klein-Vorst,	Punt, Bel, Larum, Oosterlo, Stelen, Gestel, Zittaart, Heide (Laakdal),

Herentals	Grobbendonk, Bouwel, Noorderwijk, Morkhoven, Herenthout, Olen, OLVrouw-Olen, Sint-Jozef-Olen, Vorselaar	
Hoogstraten	Meerle, Wortel, Meer, Rijkevorsel, Sint-Jozef	

4.6.5. Stap 4 : indeling van de buitengebiedkernen in hoofddorpen, woonkernen en kernen in bebouwd perifeer landschap

De geselecteerde kernen in het buitengebied > 500 huishoudens kunnen onderverdeeld worden in volgende categoriën :

- hoofddorp
- woonkern
- kern in bebouwd perifeer landschap

Hoofddorpen

Hoofddorpen zijn buitengebiedkernen waarvan de som van het huidig aantal huishoudens en het groeipotentieel groter is dan 1.500 huishoudens. Hoofddorpen zijn kernen met een hogere uitrustingsgraad dan de woonkernen.

Woonkernen

Woonkernen zijn buitengebiedkernen waarvan de som van het huidige aantal huishoudens en het groeipotentieel groter is dan 500 huishoudens en kleiner dan 1.500 huishoudens. Woonkernen zijn kernen waar een beperkte uitrusting voor dagelijkse behoeften aanwezig is en waar een zeker draagvlak aanwezig is om deze voorziening in stand te houden.

Kernen in bebouwd perifeer landschap

Kernen in bebouwd perifeer landschap zijn de hoofddorpen en woonkernen die gelegen zijn in het bebouwd perifeer landschap. In het bebouwd perifeer landschap zijn de kernen en de perifere wijken moeilijk van elkaar te onderscheiden.

Tabel 4 geeft een indeling van de buitengebiedkernen > 500 huishoudens in hoofddorp, woonkern en kern in bebouwd perifeer landschap.

Tabel 4 : categorisering van de kernen in het buitengebied (alle kernen > 500 huishoudens)

Woningmarkt	hoofddorpen	woonkernen	Kernen in bebouwd perifeer landschap
Antwerpen	Berendrecht, Essen, Gooreind, Hoevenen, Kalmthout, Oelegem, Putte, Ranst, Sint-Lenaerts, Stabroek, Oostmalle, Westmalle, Wuustwezel, Zoersel,	Achterbroek, Brecht, Broechem, Emblem, Halle, Horendonk, Loenhout, Pulderbos, Pulle, Reet, Rumst, Terhagen, Vremde, Waarloos, Wildert, Zandhoven, Zandvliet,	Brasschaat, Donk, Elshout, Heide, Kapellen, Mariaburg, Maria-ter-heide, Sint-Antonius, Sint-Job-in-'t-Goor, Schilde, 's-Gravenwezel, Schoten,

Klein-Brabant	Bornem, Puurs,	Breendonk, Branst Hingene, Kalfort, Mariekerke, Wintam, Sauvegarde, Ruisbroek, Sint-Amands,	
Mechelen	Blaasveld, Bonheiden, Duffel, Willebroek ³ ,	Diedonken-Sint- Ludwina, Elzenstraat Heffen, HombEEK, Leest, OL Vrouw- Waver, St-Katelijne-Waver, Tisselt, Walem,	Rijmenam,
Heist-op-den-berg	Beerzel Herselt, Hulshout, Putte,	Bergom, Blauwberg, Booischoot, Houtvenne Itegem, Pijpelheide, Ramsel, Schriek, Westmeerbeek, Wiekevorst,	

Lier	Berlaar, Nijlen, Kessel,	Heikant, Koningshooikt, Kessel-station, Bevel,	
Turnhout	Arendonk, Kasterlee, Lichtaart, Lille, Merksplas, Ravels, Retie,	Baarle-Hertog, Gierle, Poederlee, Poppel, Tielen, Vlimmeren, Wechelderzande, Weelde,	Zwaneven,
,Mol	Balen, Dessel, Wezel,	Donk, Olmen, Rauw, Rosselaar, Sluis, Witgoor,	
Geel	Meerhout, Oevel, Veerle, Westerlo,	Eindhout, Heultje, Klein-Vorst, Oosterwijk, Ten Aard, Tongerlo, Voortkapel, Vorst, Winkelomseheid e, Zammel, Zoerle-Parwijs,	
Herentals	Grobbendonk, Herenthout, Olen, OLVrouw-Olen, Vorselaar,	Bouwel, Noorderwijk, Morkhoven, Sint-Jozef-Olen,	
Hoogstraten	Rijkevorsel	Meer, Meerle, Sint-Jozef, Wortel.	

³ **Willebroek**: de gemeente Willebroek staat aangeduid als hoofddorp. Uit de analyse van de provinciale woonstudie³ zijn argumenten naar voor gekomen om deze kern op te waarderen tot stedelijk gebied.

4.6.6. Stap 5 : beleid in de buitengebiedkernen gekoppeld aan de selectie

Onderstaand wordt een beleid voorgesteld gekoppeld aan de selectie van de kern. Van het principe van deze selectie van hoofddorpen en woonkernen zoals opgenomen in voorgaand stappenmodel kan niet worden afgeweken tenzij de gemeente op een objectieve manier kan aanduiden dat in het addendum foutieve gegevens met betrekking tot het aantal huishoudens in het referentiejaar 2007 en conform de gehanteerde methodieken, zijn gehanteerd.

Hoofddorpen

Het is aangewezen dat de bijkomende woningen in de hoofddorpen worden voorzien. In de hoofddorpen wordt een algemeen beleid van kernversterking door verdichting en inbreiding gevoerd. Verdichting met betrekking tot wonen impliceert een efficiënt gebruik en/of herbruik van de bestaande bebouwing en het verantwoord stimuleren van nieuwbouw binnen geordend woon(uitbreidings)gebied. Hierbij wordt gestreefd naar kleinere bouwpercelen en alternatieve woonvormen.

Inbreidingsprojecten voorzien bijkomende woningen en eventueel andere functies in ongeordende woon(uitbreidings)gebieden, maar bouwen niet noodzakelijk de hele kern vol. Kwaliteitsvolle open en/of groene ruimten die passen in de structuur van de kern en belangrijk zijn voor de beleving en de leefbaarheid van de kern, kunnen behouden blijven. Inbreiding veronderstelt eveneens een gefaseerde ontwikkeling van de niet-uitgeruste woongebieden en - afhankelijk van de behoefte - de ongeordende woonuitbreidingsgebieden.

Indien de woonbehoefte niet meer kan opgevangen worden in de woongebieden, kunnen ook de woonuitbreidingsgebieden of gebieden met een andere bestemming vooropgesteld worden.

Woonkernen

In de woonkernen gebeurt de opvang van de bijkomende woningen in principe binnen het bestaande aanbod van gronden gelegen langs uitgeruste weg in woongebied, percelen in niet vervallen verkavelingen, gronden met een woonbestemming in goedgekeurde BPA's of RUP's en gronden in woongebied langs niet uitgeruste weg (binnengebieden). Woonuitbreidingsgebieden komen hier in principe niet voor in aanmerking. Dit betekent dat, indien het aanbod aan woonmogelijkheden de vraag naar bijkomende woningen niet kan dekken, dit verschil in eerste instantie zal moeten worden opgevangen in het hoofddorp, met uitzondering voor gemeenten zonder hoofddorp.

Kern in bebouwd perifeer landschap

De kernen in bebouwd perifeer landschap vormen verdichtingspunten in een parkachtig gebied met belangrijke natuurlijke waarden en zonder grote ontwikkelingspotenties voor bijkomende woningen. Bijkomende woningen dienen aansluitend aan deze kernen ingeplant te worden. Grootschalige woonuitbreidingen zijn niet gewenst.

Niet geselecteerde kernen en kernen < 500 huishoudens

In de niet geselecteerde kernen en de kernen met minder dan 500 huishoudens kan enkel de juridische voorraad aangesneden worden. Concreet betekent dit dat de opvang van de bijkomende woningen in principe binnen het aanbod van gronden gelegen langs uitgeruste weg in woongebied, percelen in niet vervallen verkavelingen, gronden met een woonbestemming in goedgekeurde BPA's of RUP's en gronden in woongebied langs niet uitgeruste weg (binnengebieden).

4.8. Opwaardering van Willebroek van hoofddorp tot kleinstedelijk gebied

Op basis de provinciale woonstudie 2009 zijn argumenten voor de opwaardering van Willebroek tot stedelijk gebied.

Volgende argumenten zijn hierbij van belang:

- Het RSV voorziet in de gewenste ruimtelijke structuur op p. 339-340 dat Willebroek beschikt over de potenties om stedelijke ontwikkeling op te vangen en dat deze potenties onderzocht moeten worden bij de uitwerking van de respectievelijke stedelijke netwerken, waarin deze gemeenten gelegen zijn. Zoals gesteld op p. 340 van het RSV "Willebroek : zoals hoger vermeld is binnen het stedelijk netwerk van de Vlaamse Ruit in het gebied tussen Mechelen en Sint-Niklaas langs de N16 een stedelijke ontwikkeling waar te nemen (residentieel en economisch) die leidt tot een verdichting van de ruimtelijke structuur".
- Willebroek heeft meer dan 6.000 huishoudens in 2006, en is veruit het grootste hoofddorp in de provincie Antwerpen
- Willebroek vertoont qua morfologie en woondichtheid (circa 1500 huishoudens per km², Dit tegenover 500 à 1000 huishoudens per km² in de andere hoofdorpen van de provincie Antwerpen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van huishoudens/km² voor de kleinstedelijke gebieden

Tabel 5: aantal huishoudens/km²
(bron : provinciale woonstudie 2009)

TYPE	STAD	Aantal huishoudens/km ²
Hoofddorp	Willebroek	1.427 HH/km ²
Grootstedelijk gebied	Antwerpen	1.498 HH/km ²
Regionaal stedelijk	Mechelen	1.042 HH/km ²
Regionaal stedelijk	Turnhout	688 HH/km ²
Klein stedelijk	Lier	1.174 HH/km ²
Klein stedelijk	Mol	502 HH/km ²
Klein stedelijk	Geel	754 HH/km ²
Klein stedelijk	Heist o/d Berg	787 HH/km ²
Klein stedelijk	Hoogstraten	571 HH/km ²
Klein stedelijk	Herentals	982 HH/km ²

4.9. Relatie met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan

Bij de beoordeling van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is het van belang om ten aanzien van de nederzettingstructuur, naast het kwantitatieve luik ook een kwalitatieve afweging op te nemen.

Het addendum voorziet woningbehoeften per gemeente voor de nieuwe planperiode. Om als gemeente gebruik te kunnen maken van deze woningbehoefte dient de woonstudie van de gemeente geactualiseerd te worden. Dit kan in kader van een (partiële) herziening van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

Conform de partiële herziening van het RSV wordt, wat betreft de taakstellingen, de planhorizon tot 2012 verlaten. Dit betekent dat de taakstellingen die voortvloeien uit de inschatting van de ruimtebehoeften voor de periode 2007-2012, ook ná 2012 een grondslag bieden voor bestemmingswijzigingen.

De provincie is de goedkeurende instantie voor de gemeentelijk ruimtelijke structuurplannen. De provincie kan opvolging geven aan het beleid inzake de verdeling van de bijkomende woningen in het buitengebied. Bij het beoordelen van de gemeentelijke ruimtelijk structuurplannen en de daarin opgenomen woningprogrammatie worden door de provincie een aantal afwegingselementen vastgelegd.

Van het principe van deze selectie van hoofdorpen en woonkernen zoals opgenomen in voorgaand stappenmodel kan niet worden afgeweken tenzij de gemeente op een objectieve manier kan aantonen dat in het addendum foutieve gegevens met betrekking tot het aantal huishoudens in het referentiejaar 2007 en conform de gehanteerde methodieken, zijn gehanteerd.

De gemeente kan voor het vooropgestelde beleid inzake de inplanting van de bijkomende woningen zoals opgenomen in het stappenmodel een verfijning voorzien en eventueel een specifiek beleid uitwerken in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

4.9.1. Bepalen van aantal bijkomende woningen

Bij het beoordelen van de gemeentelijk ruimtelijke structuurplannen en daarin opgenomen woningprogrammatische gelden volgende principes :

- De woningbehoefte per gemeente - zoals bepaald in het informatief gedeelte van het addendum - zijn bepalend en worden overgenomen in de woonprogrammatische.
- De woningbehoefte geldt voor de totaliteit van de gemeente. Voor de spreiding van de woningbehoefte van bijkomende woningen tussen de kernen en het buitengebied vormt de methodiek zoals weergegeven in het informatief gedeelte van het addendum de basis.
- Voor het bepalen van het **aantal bijkomende woningen** dient een afweging gemaakt te worden tussen de vooropgestelde woningbehoefte enerzijds en het realistisch aanbod anderzijds. Voor het bepalen van het realistisch aanbod gelden de principes zoals bepaald in het informatief gedeelte van het addendum.

4.9.2 Plaats van bijkomende woningen

Bijkomende woningen worden ingeplant volgens de principes van kernversterking en inbreiding.

Indien de woongebieden van de gemeente niet volstaan om de woningbehoefte op te vangen, of indien de gemeente opteert om bepaalde delen niet te ontwikkelen, dient afgewogen te worden of het aansnijden van woonuitbreidingsgebied of van andere gebieden kan worden toegestaan. Als uitgangsprincipe wordt gesteld dat na afweging tussen de woningbehoefte en het realistisch aanbod kan aangetoond worden dat er nog behoefte is, kunnen woonuitbreidingsgebieden aangesneden worden. Indien geen woonuitbreidingsgebied meer in aanmerking komt, kan een niet-woonuitbreidingsgebied aangesneden worden. Echter mag de uitbreiding geen structurele aantasting betekenen van de open ruimte functies natuur, bos en landbouw.

Het toekennen van de gebieden die in aanmerking komen voor het aansnijden van extra woongebied worden bepaald zoals beschreven in het hoofdstuk VII 5.1. kernhiërarchie in het informatief gedeelte van het addendum.

4.9.3 Sociale woningen

De provincie Antwerpen wil het aandeel van sociale woningen in het totaal van bijkomende woningen evenwichtig verdelen en zo nodig stimuleren. De inspanningen van gemeenten ten behoeve van sociale huisvesting werkt daarom positief bij de beoordeling van de woningprogrammatische in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Gemeenten worden aangemoedigd zich in te schrijven in onderstaand beleid.

De bijkomende sociale huur- en koopwoningen worden bij voorkeur binnen het bestaand weefsel (door renovatie, vervangingsbouw, invulbouw, herbestemming en hergebruik van oude gebouwen, enz.) gerealiseerd. Zij kunnen voor een deel ook door projecten op gronden in ruimtelijk verantwoorde binnengebieden en woonuitbreidingsgebieden worden voorzien. De concrete invulling en motivatie hiervan zijn onderdelen van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan en/of het gemeentelijk woonbeleid.

De provincie streeft naar een evenwichtige verdeling tussen huur en koop, zoals dat thans voor het geheel van Vlaanderen het geval is.

Voor de realisatie van het sociaal objectief zoals bepaald in het grond en pandendecreet kan onder welbepaalde voorwaarden afgeweken worden van de principes van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

4.9.4. Woningen voor middengroepen uit de lokale bevolking

De provincie Antwerpen houdt rekening met bijzondere overheidsinitiatieven van gemeenten in het buitengebied om woningen en/of bouwkavels voor de middengroepen uit de lokale bevolking (die net buiten de inkomensnormen van de sociale huisvesting vallen) te voorzien (bescheiden woningen). Het aantal woningen voor middengroepen uit de lokale bevolking is daarom een vast onderdeel bij de toetsing van gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen en de daarin opgenomen woningprogrammatische.

De bijkomende koopwoningen en sociale kavels voor middengroepen uit de lokale bevolking worden bij voorkeur binnen het bestaand weefsel (door renovatie, vervangingsbouw, invulbouw, herbestemming en hergebruik van oude gebouwen, door afbraak, herverkaveling, enz.) gerealiseerd.

Het sociaal objectief moet bekeken worden binnen de totale woningbehoefte over de periode tot 2020. Voor het halen van het sociaal objectief dienen niet altijd nieuwe gebieden aangesneden te worden. Het bestaand patrimonium kan ook hier een rol opnemen.

4.9.5. Uitzondering voor doelgroepen

In uitzonderlijke gevallen kunnen voor specifieke doelgroepen (woonwagengedwongen, bewoners weekendverblijven, ...) bijkomende woongelegenheden worden gerealiseerd bovenop de behoefte aan bijkomende woongelegenheden zoals opgenomen in het addendum.

✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 5 Mogelijke acties binnen de nederzettingsstructuur (p.199 - 200). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

5. Mogelijke acties binnen de nederzettingsstructuur

In dit punt wordt het ontwikkelingsperspectief voor de nederzettingsstructuur uitgedrukt in een samenvatting van maatregelen die de provincie en Vlaams gewest kunnen nemen om het te verwezenlijken. Het bindend gedeelte kiest uit deze samenvatting de prioriteiten.

5.1. Mogelijke acties voor de provincie

- De provincie bakent in uitvoeringsplannen de kleinstedelijke gebieden af.
- De provincie beoordeelt op basis van het ~~goedgekeurd ruimtelijk structuurplan voor de provincie Antwerpen~~ het addendum "partiële herziening van het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen de gemeentelijke woningprogrammatie
- ~~De provincie kan in kader van voorgaande en ten behoeve van de gemeentebesturen een omzendbrief opstellen over de te hanteren methodiek voor de opmaak van de woningprogrammatie en over de te hanteren beoordelingscriteria.~~
- De provincie zal een omzendbrief opmaken voor de gemeentebesturen over de te hanteren methodiek voor de opmaak van de woningprogrammatie.
- De provincie kan een tussentijdse evaluatie uitvoeren van de gerealiseerde aantallen bijkomende woningen. Nieuwe inzichten (vanuit het Vlaams gewest, vanuit uitvoeringsplannen) worden geconfronteerd met de gerealiseerde verdeling. De evaluatie kan leiden tot nieuwe richtlijnen voor het gemeentelijk ruimtelijk beleid.
- ~~De provincie kan de visie op het stedelijk netwerk Lier-Aarschot uitwerken in een geïntegreerd gebiedsgericht strategisch plan in samenwerking met de betrokken gemeentebesturen en de provincie Vlaams-Brabant. De provincie kan de opmaak van dit plan laten~~

samenvallen met de afbakening van de kleinstedelijke gebieden Lier en Heist op den Berg alsook met de opmaak van een streefbeeld voor de N10

- De provincie kan bij de afbakening van de kleinstedelijke gebieden strategische projecten selecteren en uitvoeren.
- De provincie kan een samenwerkingsverband oprichten met de gemeenten die behoren tot het bebouwd perifeer landschap ten noordoosten van de stad Antwerpen, te bepalen thema's uitwerken en eventueel uitvoeringsplannen opmaken.
- De provincie kan ter ondersteuning van het gemeentelijk ruimtelijk beleid de ontwikkelingsperspectieven voor de verschillende types lintlandschappen verder uitwerken en bundelen in een handleiding voor het omgaan met lintbebouwing.
- De provincie wil mee nadenken over mogelijke instrumenten voor het beheersen van de grondprijzen.
- De provincie maakt een omzendbrief op met een oplossingskader voor de clusters van weekendverblijven.

5.2. Suggesties voor het Vlaams gewest

- Het Vlaams gewest wordt verzocht om bij de federale overheid aan te dringen om de verplichting op te heffen bewoners in te schrijven in een bestemmingsgebied dat geen permanente bewoning toelaat.
- Het Vlaams gewest wordt verzocht te onderzoeken welke mogelijkheden bestaan om ondersteuning van het Gemeentefonds te herzien in functie van de ondersteuning van gemeenten met beperkte groei mogelijkheden in het buitengebied
- Het Vlaams gewest wordt verzocht uitvoering te geven aan het systeem van ondersteuning van gemeenten in het buitengebied (zoals vermeld in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en in het planningsdecreet van 1996) bijvoorbeeld door middel van begeleiden en ondersteunen bij het opmaken en het uitvoeren van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.
- Het Vlaams gewest wordt verzocht uitvoering te geven aan de opgestelde financiële ondersteuning van gemeenten die een uitvoeringsplan 'open ruimte' (gericht op de bescherming, het behoud en de versterking van open ruimte functies) willen opmaken. Deze maatregel is met name gericht op de gemeenten in het buitengebied die in het structuurplan voor de provincie Antwerpen een beperkte rol hebben inzake bijkomende woningen en bedrijventerreinen.

- Het Vlaams gewest wordt verzocht uitvoering te geven aan de subsidiëring van strategische projecten in het buitengebied (projecten van grotere omvang en die de gemeentegrenzen overschrijden.)

5.3. Taken voor de gemeente

- Van het basisprincipe voor het bepalen van hoofddorp (meer dan 1500 huishoudens) kan niet afgeweken worden. In het kader van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan kan alleen op gemotiveerde wijze worden afgeweken van de richtinggevende keuze van de provincie voor een hoofddorp. Afwijkingen zijn enkel mogelijk indien de kern meer dan 1500 huishoudens telt en niet is opgenomen in het richtinggevend deel van het addendum.
- De gemeentelijke woningprogrammaties bevatten minimaal een prognose van de natuurlijke aangroei op basis van de bevolkingspiramide van 1992. De gemeenten geven hierbij inzicht in de verwachte ontwikkeling van de gezinsverdunning.
- In de gemeentelijke woningprogrammatie wordt het aandeel van sociale woningbouw aangegeven en gemotiveerd.
- De provincie kan in geval van het ontbreken van een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan op verzoek van het college van burgemeester en schepenen, een ruimtelijk uitvoeringsplan opmaken, binnen de krijtlijnen van het RSV en het RSPA.

WIJZIGINGEN EN/OF AANVULLINGEN INZAKE DE RUIMTELIJK-ECONOMISCHE STRUCTUUR

✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 2. Visie en concept (p. 201-202). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

2. Visie en concept (p.201)

De gewenste ruimtelijk-economische structuur is essentieel voor het functioneren van de provincie. Samen met de nederzettingsstructuur vormt hij enerzijds de basis voor het concentreren van menselijke activiteiten en dynamische functies en anderzijds voor de leefbaarheid en het beheer van het buitengebied.

De gewenste ruimtelijk-economische structuur van de provincie vertrekt van de structuurbepalende elementen van Vlaams niveau die in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen worden aangegeven. In het ruimtelijk concept voor de ruimtelijk-economische structuur zijn volgende principes opgenomen.

- De haven van Antwerpen en het economisch netwerk van het Albertkanaal zijn hoofddragere van de ruimtelijk-economische structuur. Zij vormen grote gebieden met een economische hoofdfunctie.
- De Antwerpse fragmenten, de Kempische as en het Turnhoutse zijn economische verwevingsgebieden. Het gaat in het bijzonder om alle stedelijke gebieden, zowel grootstedelijke, regionaalstedelijke als kleinstedelijke. Ook deze worden expliciet aangegeven als structuurbepalende elementen van de ruimtelijk-economische structuur. Zij zijn economische knooppunten.
- Ook in verschillende open ruimte gebieden vindt men economische functies, in het bijzonder landbouw en recreatie. Structuurbepalende elementen zijn de open Kempen met Hoogstraten als pool, het gebied ten zuidoosten van Turnhout, het gebied tussen de Grote Nete en E313, de Mechelse tuinbouwstreek en Klein-Brabant als landbouwgebieden. Laagdynamische recreatie is in het bijzonder verbonden met het Netegebied. Hoogdynamische recreatie gebeurt in de toeristisch-recreatieve gebieden en de gebieden van primair toeristisch-recreatief belang.

- In het buitengebied hebben hoofddorpen type I en II een taak in de opvang van de behoefte aan bijkomende lokale bedrijventerreinen.
- In het buitengebied kan de behoefte aan bijkomende lokale bedrijventerreinen worden opgevangen in de bedrijfsondersteunende hoofddorpen.

✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 3.2. Elementen van provinciaal niveau (p. 202-203). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

3.2. Elementen van provinciaal niveau (p.202)

- Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen selecteert de **economische knooppunten**. Op provinciaal niveau spelen zij een belangrijke rol in de gewenste ruimtelijk-economische structuur. Het gaat om de kleinstedelijke gebieden enerzijds en de specifieke economische knooppunten anderzijds. Boom, Geel, Heist-op-den-Berg, Herentals, Hoogstraten, Lier en Mol zijn als kleinstedelijk gebied geselecteerd. Arendonk, Balen, Bornem, Duffel, Malle, Puurs en Willebroek zijn als economisch knooppunt aangeduid. Bij de toebedeling van de bijkomende regionale bedrijventerreinen moet ervoor worden gezorgd dat elk van deze economische knooppunten minimaal 10 ha bijkomende regionale bedrijventerreinen kan verkrijgen. Bij de te hanteren toebedeling worden de economische knooppunten die gelegen zijn in een netwerk, hoger ingeschat dan andere.
- Vanwege de hoogwaardige verknoping van infrastructuur zijn de Kempische poort en de Brabantse poort geselecteerd als **poorten van provinciaal niveau**. Deze verknoping van water, weg en spoor biedt grote potenties inzake de uitbouw van multimodaal vervoer en de realisatie van bijkomende bedrijventerreinen. De Kempische poort bouwt deze functie uit als scharnierpunt tussen de Kempische as en het Albertkanaal. De Brabantse poort ligt op de rand van het grootstedelijk gebied Antwerpen, centraal in het stedelijk landschap Mechelen - Sint-Niklaas, en beschikt over potenties langs het zeekanaal. Beide gebieden richten zich op de uitbouw van de rol als multimodaal logistiek centrum.

- De ~~structuurondersteunende hoofdorpen type I en de gewone hoofdorpen type II~~ zijn kernen in het buitengebied met een taak op het vlak van de opvang van de behoefte aan bijkomende lokale bedrijventerreinen. In de provincie Antwerpen zijn 14 gemeenten met een structuurondersteunend hoofddorp type I en 12 gemeenten met een gewoon hoofddorp type II geselecteerd.
- In elk **bedrijfsondersteunend hoofddorp**⁴ kan een bijkomend lokaal bedrijventerrein worden gerealiseerd.
- De **concentratiegebieden van glastuinbouw** rond Hoogstraten en Ranst zijn te stimuleren vestigingsplaatsen voor bijkomende serreactiviteiten.
- **Toeristisch-recreatieve netwerken** zijn samenhangende gehelen van belangrijke knooppunten en gebieden voor hoogdynamische activiteiten.
- **Gebieden van primair toeristisch-recreatief belang** zijn de stedelijke gebieden en specifiek aangeduide gebieden binnen de netwerken. Hier zijn uitbreiding en inplanting van nieuwe hoogdynamische infrastructuur mogelijk.

✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 4.1. Categorisering van concentraties van bedrijventerreinen (p. 203). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

4.1. Categorisering van concentraties van bedrijventerreinen (p.203)

kaart 43: categorisering van concentraties van bedrijventerreinen

Als uitwerking van de algemene visie op de ruimtelijk-economische structuur geeft de provincie een categorisering van concentraties van bedrijventerreinen. Deze categorisering is onder meer het kader voor de verdeling van de behoefte aan bijkomende bedrijventerreinen in de

⁴ In kader van de economische structuur wordt "hoofddorp" verder verfijnd in de beleidscategorie "bedrijfsondersteunende hoofdorpen.

economische knooppunten en in de gemeenten in het buitengebied. In het kader van deze categorisering worden ook de elementen van Vlaams niveau behandeld.

- De **haven van Antwerpen** moet het areaal aan bedrijventerreinen verder kunnen ontwikkelen binnen de aangegeven grenzen.
- De hierboven voorgestelde driedeling van het netwerk van het **Albertkanaal** resulteert in de ruimtelijke structuur van de concentraties van bedrijventerreinen. De aard van de terreinen kadert in het eerste deel in de ruimtelijke context van het grootstedelijk gebied. In het middelste deel is meer sprake van een economisch verwevingsgebied waar de locatie van terreinen wordt bepaald door landschappelijke en natuurlijke randvoorwaarden. Vanaf Herentals kan een smalle band van terreinen worden ontwikkeld. Het gebied heeft alle potenties om bedrijven verder aan te trekken en te verbinden tot een economisch netwerk. Voldoende ruimte moet hier worden gereserveerd voor bijkomende bedrijventerreinen.
- De locatiekeuze van de bedrijven en de ruimtelijke ontwikkeling van de andere functies langs het zeekanaal zijn voor de provincie Antwerpen van groot belang. De provincie duidt in het gebied de **Brabantse poort** aan. In samenwerking met de provincie Vlaams-Brabant kan zij een stimulerende en coördinerende rol spelen bij de ontwikkeling van een globale visie op het zeekanaal en omgeving. Respect voor de natuurlijke en landschappelijke waarden is daarbij een uitgangspunt.
- In het **grootstedelijk gebied Antwerpen** richten nieuwe terreinen zich vooral op hoogwaardige diensten en voorzieningen. De openbaar vervoersknooppunten zijn hiervoor zeer geschikt. Naast het voorzien van nieuwe terreinen zal de nadruk voornamelijk liggen op het herstructureren van de bestaande (industriële) bedrijvigheid. Hergebruik van bestaande bedrijventerreinen is een belangrijke beleids optie. De economische groei kan voor een groot deel worden gerealiseerd binnen de minder ruimtebehoevende economische activiteiten zoals kantoren en representatieve hoofdzetels van bedrijven.
- Wil men in de **regionaalstedelijke gebieden Mechelen en Turnhout** de aanwezige dynamiek opvangen dan zullen voldoende nieuwe bedrijventerreinen moeten worden ontwikkeld daar waar dit mogelijk is. Voldoende ruimte zal moeten worden vrijgemaakt voor de aanleg van regionale bedrijventerreinen. De ruimtelijk-

economische relatie met de regio is bepalend voor de omvang en soort van de nieuwe bedrijventerreinen. Daarvoor is een krachtige en gezamenlijke inspanning nodig van alle beleidsniveaus.

- De **economische knooppunten** zorgen op provinciaal niveau in belangrijke mate voor de opvang van bijkomende bedrijventerreinen. Tot de economische knooppunten behoren ook de **kleinstedelijke gebieden**.
- De ~~structuurondersteunende hoofddorpen type I en gewone hoofddorpen type II~~ kunnen een bijkomend lokaal bedrijventerrein realiseren. Lokale bedrijventerreinen sluiten in principe aan bij het hoofddorp.
- In elk **bedrijfsondersteunend hoofddorp**⁵ kan een bijkomend lokaal bedrijventerrein worden gerealiseerd. Lokale bedrijventerreinen sluiten in principe aan bij het bedrijfsondersteunend hoofddorp.
- Elke gemeente in het buitengebied heeft minimaal de mogelijkheid om de herlokalisatie van **zonevreemde lokale bedrijven** binnen de eigen gemeente te organiseren.

De onderstaande tekst wijzigt deel 4.2.1. Uitgangspunten (p.203-204). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

4.2.1. Uitgangspunten (p.203)

Geen taakstellingen in het ruimtelijk structuurplan voor kleinstedelijke gebieden en specifieke economische knooppunten

Het ruimtelijk structuurplan voor de provincie Antwerpen geeft geen cijfermatige taakstellingen voor de specifieke economische knooppunten en de kleinstedelijke gebieden. Het nu reeds toebedelen van bedrijventerreinen houdt het risico in dat voorbij wordt gegaan aan de specifieke potenties en knelpunten op het terrein. Wel beschouwt de

⁵ In kader van de economische structuur wordt "hoofddorp" verder verfijnd in een bijkomende beleidscategorie "bedrijfsondersteunende hoofddorpen. De selectie van de bedrijfsondersteunende hoofddorpen gebeurt in deel 4.2.2 van het richtinggevend deel.

provincie het te verdelen aantal hectaren van pakket 3 als een taakstelling voor het geheel van de kleinstedelijke gebieden en specifieke economische knooppunten.

Geen taakstellingen in het ruimtelijk structuurplan voor de gemeenten in het buitengebied

Het structuurplan hanteert het te verdelen aantal hectaren van pakket 4 als een maximum voor het geheel van de gemeenten in het buitengebied. Dat aantal hoeft niet noodzakelijkerwijs te worden gerealiseerd.

Geen afwenteling van pakket 3 naar pakket 4

Indien blijkt dat het pakket 3 niet is te verdelen over de economische knooppunten kan het niet worden doorgeschoven naar het pakket voor de gemeenten in het buitengebied. Bij een dergelijke situatie is overleg noodzakelijk met het Vlaams gewest inzake de mogelijke herziening van de gegeven taakstellingen vanuit het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

Omvang van de behoefte aan bijkomende bedrijventerreinen

De te realiseren taakstelling voor het geheel van de provincie bedraagt per ~~1 januari 1998 2798ha~~ 1 januari 2007 2.349 ha. Hieronder wordt de verdeling gegeven van deze verschillende pakketten voor de bijkomende bedrijventerreinen⁶:

- pakket 1 (grootstedelijke en regionaalstedelijke gebieden): ~~1.659 ha~~ 1.243 ha;
- pakket 2 (economisch netwerk van het Albertkanaal): ~~330 ha~~ 277 ha;

⁶ De taakstelling voor de groot- en regionaalstedelijke gebieden (pakket 1) en het ENA (pakket 2) zijn suggesties aan het Vlaams gewest.

- pakket 3 (kleinstedelijke gebieden⁷ en economische knooppunten): 437 ha 517 ha;
- pakket 4 (gemeenten in het buitengebied): ~~372~~ ha 312 ha.

Het geactualiseerd cijfer voor pakket 3 bedraagt op 1 januari 2010 **394** ha.

Conform de partiële herziening van het RSV wordt, wat betreft de taakstellingen, de planhorizon tot 2012 verlaten. Dit betekent dat de taakstellingen die voortvloeien uit de inschatting van de ruimtebehoeften voor de periode 2007-2012, ook ná 2012 een grondslag bieden voor bestemmingswijzigingen.

Overheveling van pakketten 1 of 2 naar pakket 3

In het RSV is de mogelijkheid voorzien om voor bepaalde economische knooppunten waar het uitvoeren van een te omvangrijke taakstelling tot ruimtelijk onverantwoorde oplossingen zou leiden (= overschrijden van ruimtelijke draagkracht), een gedeelte van de taakstelling toe te wijzen aan economische knooppunten van een lager niveau zoals de kleinstedelijke gebieden. In concreto komt dit neer op een overheveling van een deel van de Vlaamse taakstelling van pakketten 1 of 2 naar pakket 3.

Voor de periode 1992-2007 werd 150 ha van de Vlaamse taakstelling overgeheveld. Deze overheveling is overgedragen naar de nieuwe planperiode en aldus reeds verrekend in de taakstellingen. Ook in de toekomst moet deze mogelijkheid blijven bestaan. De hierboven vermelde taakstellingen kunnen dus worden aangepast als een nieuwe overheveling wenselijk blijkt.

⁷ Met kleinstedelijk gebied wordt in deze tekst steeds de fusiegemeente bedoeld waarbinnen het kleinstedelijk gebied gelegen is.

✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 4.2.2. Principes voor de toebedeling (p. 204-205). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen aanvullen zijn in grijs gemarkeerd, de tekstdelen die verwijderd worden zijn doorgehaald. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

4.2.2. Principes voor de toebedeling (p.204)

Verdeling van taakstelling voor pakket 3 in de uitvoeringsfase

De provincie verdeelt pakket 3 bij de afbakeningsprocessen van de kleinstedelijke gebieden en bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de afbakening van regionale bedrijventerreinen in de specifieke economische knooppunten. Op dat moment brengt zij het aantal toe te bedelen hectare bedrijventerrein in het proces in. Het ruimtelijk structuurplan voor de provincie Antwerpen geeft hiervoor een kwalitatief kader.

Koppeling van taakstelling aan rol in de gewenste ruimtelijke structuur

Voor elk knooppunt wordt de rol in de gewenste ruimtelijke structuur van de provincie en van de deelruimte aangegeven (zie 4.2.3.). Deze positionering geeft aan op welke wijze de provincie de taakstelling zal bepalen. Ook geeft zij hiermee een kader voor de invulling van de taakstelling.

Vaststelling van de taakstelling op basis van een globale analyse

Om te komen tot een cijfermatige taakstelling analyseert de provincie het kleinstedelijk gebied of economisch knooppunt aan de hand van volgende criteria:

- huidige omvang naar aantal industriële arbeidsplaatsen;
- huidige evolutie in het aantal industriële arbeidsplaatsen;
- concentratie van kansrijke (NACE-)bedrijfssectoren, aandeel van de geselecteerde kansrijke sectoren in het totaal aantal arbeidsplaatsen;

- ligging in een ruimtelijk netwerk;
- ligging in of nabij hoofdstructuren van het buitengebied;
- potentie voor personenontsluiting via openbaar vervoer;
- potentie voor multimodale goederenontsluiting;
- ontwikkelingspotentie bij optimale benutting van de aanwezige ruimtelijk geschikte mogelijkheden;
- nutsleidingen en minimale maatschappelijke kost.

Betekenis van de taakstelling

De mogelijkheden om de cijfermatige taakstelling ook daadwerkelijk te realiseren, worden bij de afbakening van het kleinstedelijk gebied en van de regionale bedrijventerreinen in de specifieke economische knooppunten op het terrein onderzocht.

De taakstelling voor een kleinstedelijk gebied dient:

- in eerste instantie voor regionale bedrijventerreinen (te lokaliseren binnen de afbakeningslijn);
- in tweede instantie en in beperkte mate voor lokale bedrijventerreinen (te lokaliseren binnen de afbakeningslijn of buiten deze lijn maar op het grondgebied van de betrokken gemeente);
- voor de opvang van de behoefte vanwege zonevreemde bedrijven (in functie van eventuele herlokalisatie of het zone-eigen maken).

De taakstelling voor een specifiek economisch knooppunt dient:

- in eerste instantie voor regionale bedrijventerreinen op het grondgebied van de betrokken gemeente;
- in tweede instantie en in beperkte mate voor lokale bedrijventerreinen op het grondgebied van de betrokken gemeente;
- voor de opvang van de behoefte vanwege zonevreemde bedrijven (in functie van eventuele herlokalisatie of het zone-eigen maken).

Verdeling in het buitengebied op basis van categorisering van de hoofddorpen

In functie van de categorisering van de hoofddorpen zal de provincie het pakket 4 verdelen naargelang de behoeften en motivaties die in de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen worden aangereikt.

Verdeling van taakstelling voor pakket 4 in het buitengebied

De provincie zal het pakket 4 verdelen over de hoofddorpen⁸ naargelang de behoeften en motivaties die in de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen worden aangereikt. De meeste gemeenten beschikken over één of meerdere hoofddorpen. Elke gemeente kan een bijkomend lokaal bedrijventerrein voorzien van 5 ha of meer.

Binnen het bebouwd perifeer landschap worden voor de economische structuur alle kernen met meer dan 1500 huishoudens als hoofddorp⁹ aangeduid (aanduiding in onderstaande tabel met "**"). In de gemeenten waarbinnen geen kernen voorkomen met meer dan 1500 huishoudens (en dus niet over een hoofddorp beschikken) wordt voor de economische structuur de kern met het grootste aantal huishoudens als hoofddorp¹⁰ aangeduid (aanduiding in onderstaande tabel met "***").

Deze bijkomende aanduidingen hebben enkel betrekking op de economische structuur. Om een duidelijk onderscheid te maken met de hoofddorpen die bepaald werden in de nederzettingstructuur, wordt in de gewenste ruimtelijk-economische structuur gesproken over "**bedrijfsondersteunende hoofddorpen**".

Tabel 6: selectie van bedrijfsondersteunende hoofddorpen

Gemeente	Geselecteerde bedrijfsondersteunende hoofddorpen
Arendonk	Arendonk
Antwerpen	Berendrecht ¹¹
Baarle-Hertog**	Baarle-Hertog
Balen	Balen
Berlaar	Berlaar
Bonheiden	Bonheiden

⁸ In kader van de economische structuur wordt "hoofddorp" verder verfijnd in de beleidscategorie "bedrijfsondersteunende hoofddorpen".

⁹ In kader van de economisch structuur wordt "hoofddorp" verder verfijnd in de beleidscategorie "bedrijfsondersteunende hoofddorpen".

¹⁰ idem

¹¹ Antwerpen is grootstedelijk gebied. Berendrecht is geselecteerd als hoofddorp buiten het stedelijk gebied, maar ligt op het grondgebied van Antwerpen.

Bornem	Bornem
Brasschaat	Brasschaat*, Maria-ter-Heide*
Brecht	Sint-Job-in-'t-Goor*, Sint-Lenaarts
Dessel	Dessel
Duffel	Duffel
Essen	Essen
Grobbendonk	Grobbendonk
Herenthout	Herenthout
Herselt	Herselt
Hulshout	Hulshout
Kalmthout	Kalmthout
Kapellen	Kapellen*, Putte
Kasterlee	Kasterlee, Lichtaart
Laakdal	Veerle
Lille	Lille
Malle	Westmalle, Oostmalle
Meerhout	Meerhout
Merksplas	Merksplas
Mol	Wezel ¹²
Nijlen	Nijlen, Kessel
Olen	Olen-centrum, Onze-Lieve-Vrouw-Olen
Putte	Putte, Beerzel
Puurs	Puurs
Ranst	Ranst, Oelegem
Ravels	Ravels
Retie	Retie
Rijkevorsel	Rijkevorsel
Rumst**	Reet ¹³
Schilde	Schilde*
Schoten	Schoten*
Stabroek	Stabroek, Hoevenen
Sint-Amands**	Sint-Amands

¹² Mol is kleinstedelijk gebied. Wezel is geselecteerd als hoofddorp buiten het stedelijk gebied, maar ligt op het grondgebied van Mol en Balen. De meeste huishoudens situeren zich op het grondgebied van Mol. Daarom wordt Wezel aan Mol toegewezen.

¹³ Een klein deel van Rumst is gelegen in het grootstedelijk gebied Antwerpen. Alle woonkernen van Rumst zijn echter gelegen buiten het stedelijk gebied. Reet, de kern met het grootste aantal huishoudens, wordt als hoofddorp aangeduid.

Vorselaar	Vorselaar
Westerlo	Westerlo, Oevel
Willebroek ¹⁴	Willebroek, Blaasveld
Wuustwezel	Wuustwezel, Gooreind
Zandhoven**	Zandhoven
Zoersel	Zoersel

✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 4.2.4. Relatie met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (p.206). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

4.2.4. Relatie met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (p. 206)

Principes voor een bijkomend lokaal bedrijventerrein¹⁵

In functie van de selectie van hoofddorpen hebben bepaalde gemeenten de mogelijkheid een bijkomend lokaal bedrijventerrein te ontwikkelen. Hierbij gelden volgende principes:

In elk bedrijfsondersteunend hoofddorp kan voor de planperiode vanaf 1992 een bijkomend lokaal bedrijventerrein worden gerealiseerd. Hierbij gelden volgende principes:

- De motivering voor de behoefte en de locatie gebeurt in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.
- Het bijkomend bedrijventerrein is bij voorkeur gesitueerd in het hoofddorp—bedrijfsondersteunend hoofddorp. Het kan ook

¹⁴ In het addendum wordt voorgesteld om Willebroek op te waarderen tot kleinstedelijk gebied. Concreet zou dit dan betekenen dat Willebroek niet als bedrijfsondersteunende kern wordt bekeken en een taakstelling in kader van het kleinstedelijk gebied dient te krijgen.

¹⁵ De vooropgestelde aanpassingen zijn deels gebaseerd op de ontwerp herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

aansluiten bij een woonkern, zo mogelijk bij een bestaande KMO-zone of bij een bestaande grote harde ontsluitingsinfrastructuur in de mate dat dit verzoenbaar is met de zorg voor het behoud van de open ruimte.

- Indien vanwege ruimtelijke redenen een locatie bij het hoofddorp niet gewenst of mogelijk is, kunnen locaties bij een woonkern, een bestaand bedrijventerrein worden voorgesteld.
- Het bijkomend bedrijventerrein heeft een richtinggevende omvang van 5 hectare per hoofddorp. Dit aantal kan worden gespreid over meerdere locaties.
- Er wordt uitgegaan van een richtinggevende omvang van 5 ha Om voor voldoende aanbod te zorgen of omwille van terreinconfiguratie kunnen gemeenten in het buitengebied eventueel meer dan 5 ha ontwikkelen.
- De ontsluiting gebeurt via gemeentelijke verzamelwegen rechtstreeks op primaire of secundaire wegen.
- Het bijkomend terrein is niet bestemd voor nieuwe kleinhandelzaken.
- De behoefte kan mits motivering in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan ook eventueel op meerdere locaties worden opgevangen.
- Indien vanwege ruimtelijke redenen de spreiding over meerdere bedrijfsondersteunende hoofddorpen niet gewenst is of mogelijk is, kunnen de afzonderlijke oppervlakten worden samengevoegd op één locatie.
- Om ruimtelijke spreiding tegen te gaan wordt intergemeentelijk samenwerking gestimuleerd.
- Er dient een goede ontsluiting te zijn/worden voorzien, bij voorkeur ook ten aanzien van het openbaar vervoer.

De provincie beoordeelt de ingebrachte motivatie.

- ✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 4.3.2. Categorisering van kleinhandelsconcentratie- deel 3 (type III) en deel 5 (type V) (p.208-209). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd, de tekstdelen die verwijderd worden zijn doorgehaald. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

4.3.2. Categorisering van kleinhandelconcentratie (p. 207)

Kaart 44: categorisering van kleinhandelsconcentraties

Het informatief gedeelte gaf een overzicht van verschillende soorten kleinhandelsconcentraties in de provincie. In de gewenste ruimtelijke structuur voor de kleinhandel worden aan deze concentraties verschillende beleidscategorieën gekoppeld. Met elk type stemt een specifiek beleid overeen. De samenhang met een stedelijk gebied is hierbij het belangrijkste criterium.¹⁶

Kleinhandelsconcentraties die ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied (type I)

De categorisering werd getoetst aan de reeds afgeronde afbakeningsprocessen. Op basis hiervan kan voor een aantal concentraties reeds een concrete indeling worden voorgesteld.

Type I bevat de kleinhandelsconcentraties die ruimtelijk samenhangen met een stedelijk en waarvan het waarschijnlijk is dat zij worden opgenomen binnen het stedelijk gebied.

Tot de kleinhandelsconcentraties van type I behoren:

1. Boomsesteenweg (N177) in Wilrijk, Aartselaar, Schelle, Rumst en Boom;
2. Bredabaan (N1) in Merksem en Schoten ;
3. Shopping Center (R11) in Wijnegem;
4. Autolei (R11) in Wommelgem;

¹⁶ De afbakeningsprocessen van de stedelijke gebieden kunnen deze categorisering eventueel wijzigen.

5. Antwerpsesteenweg (N10) in Lier;
6. Brusselsesteenweg (N1) in Mechelen;
7. Steenweg op Gierle (N140) in Turnhout;
8. Antwerpsesteenweg (N1, omgeving van het bedrijventerrein) in Mechelen;
9. Mechelsesteenweg (N1) in Edegem;
10. Liersesteenweg (N10) in Boechout;

De afbakeningsprocessen voor de stedelijke gebieden bepalen het ontwikkelingsperspectief van de betrokken kleinhandelsconcentratie. Op dat moment wordt het ook duidelijk welke overheid (Vlaanderen of de provincie) bevoegd is voor het opmaken van de noodzakelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.

In functie van de uitkomst van het afbakeningsproces kunnen volgende algemene principes worden uitgewerkt in het ruimtelijk uitvoeringsplan. Kleinhandelsconcentraties die ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied, krijgen de beste ontwikkelingskansen. In de eerste plaats moeten zij intern worden geoptimaliseerd. Dat betekent dat zo efficiënt mogelijk wordt omgegaan met de bestaande terreinen (door verdichting, bestrijding van leegstand, selectiviteit ten opzichte van andere niet gewenste functies enz.). Ten tweede moet de bestaande (zwakke) relatie met andere delen van het stedelijk gebied worden uitgebouwd. De afbakening van de stedelijke gebieden is daarvoor van belang. Ten derde kunnen hier bijkomende winkels worden vergund en zijn uitbreidingen van bestaande vestigingen mogelijk.

Bestaande winkels kunnen uitbreiden terwijl de komst van nieuwe handelsvestigingen ook mogelijk is. De kleinhandelsoncentratie vult het aanbod van het traditioneel winkelcentrum aan. Ook kan zo tegemoet worden gekomen aan de behoefte vanuit de sector aan grote percelen (vanwege het volumineus karakter van de winkels) en aan een ligging buiten de bebouwing (vanwege de risico's die bepaalde goederen met zich mee brengen). Deze activiteiten zijn moeizaam in te passen in het stedelijk weefsel. Deze concentraties (met hun excentrische ligging en grote percelen) zijn principieel voor dit soort winkels voorbehouden.

Om de economische voordelen van concentratie te benutten, moet het gebied als een samenhangend geheel functioneren. Ook in ruimtelijk opzicht is interne samenhang wenselijk. De handelsgebouwen staan nu (meestal) los van de omliggende winkels en andere gebouwen. Het

resultaat is een fragmentair ingevulde ruimte. Interne samenhang kan worden bereikt door betere aansluiting van de private ruimten op infrastructuren en ander (semi)publiek domein.

Daarnaast moet de externe relatie met het stedelijk gebied worden bevestigd of verbeterd. De winkelconcentratie moet zich als 'randstedelijke' concentratie manifesteren naar de binnenkomende bezoeker en bewoner. De concentraties moeten goed bereikbaar zijn. Een goede autobereikbaarheid volstaat echter niet. De concentratie moet ook voor het langzaam verkeer en voor de gebruiker van het openbaar vervoer op een comfortabele en veilige manier bereikbaar zijn.

Kleinhandelsconcentraties die vermoedelijk ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied (type II)

Type II bevat de kleinhandelsconcentraties waarvan het nog niet duidelijk is of zij worden opgenomen binnen het stedelijk gebied. Kleinhandelsconcentraties die vermoedelijk ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied zijn:

- 1.—Gentsesteenweg (N16) in Mechelen;
- 2.—Antwerpsesteenweg (N1, omgeving van bedrijventerrein) in Mechelen
- 3.—Mechelsesteenweg (N1) in Edegem;
- 4.—Liersesteenweg (N10) in Boechout;
- 5.—Mechelsesteenweg—Ring 16 in Lier;
11. Lierseweg (N13) in Herentals;
12. K.M.O.-zone Laagland aan Lierseweg (N13) in Herentals;
13. Aarschotseweg (N152) in Herentals;
14. Antwerpseweg (N19) in Geel;
15. Molderdijk (N18) in Mol;
16. Liersesteenweg – Aarschotsebaan (N10) in de omgeving van Heist-op-den-Berg (ook in het verlengde van de weg te hoogte van Begijnendijk).

De afbakeningsprocessen voor de stedelijke gebieden bepalen het ontwikkelingsperspectief van de betrokken kleinhandelsconcentratie. Op dat moment wordt het ook duidelijk welke overheid (Vlaanderen of de provincie) bevoegd is voor het opmaken van de noodzakelijke ruimtelijke

uitvoeringsplannen. Indien zij niet behoren tot het stedelijk gebied dan geldt het beleid van type III (zie verder). Indien zij worden opgenomen in het stedelijk gebied dan geldt het hiervoor beschreven beleid voor type I.

Kleinhandelconcentraties die niet ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied (type III)

Deze kleinhandelconcentraties kennen geen duidelijke ruimtelijke samenhang met een stedelijk gebied en zullen waarschijnlijk niet behoren tot de af te bakenen stedelijke gebieden.

Dit type kleinhandelconcentratie komt niet in aanmerking voor ontwikkeling. De bestaande toestand kan ofwel strikt worden behouden, geherstructureerd ofwel afgebouwd. De provincie volgt deze problematiek op via het afbakenen en ordenen van de kleinhandelconcentraties in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen. Zij doet dit in overleg met de betrokken gemeentebesturen.

De kleinhandelconcentraties type III kunnen worden verdeeld naar twee groepen. De ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de kleinhandelconcentraties beogen verschillende beleidsdoelstellingen.

Groep a betreft volgende kleinhandelconcentraties die niet ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied:

- 19. Pullaar (N16) in Puurs;
- 20. Lammerdries in Olen (of nog Geel West III);
- 21. ter hoogte van Hotelstraat tussen E313 en Albertkanaal in Westerlo;
- 22. Grotesteenweg in Geel;

Voor deze concentraties wordt in het provinciaal ruimtelijk structuurplan een beleid uitgewerkt gericht op het respecteren van de geldende gewestplanbestemming (bedrijventerreinen).

Groep b betreft volgende kleinhandelconcentraties die niet ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied:

- 23. Antwerpsesteenweg in Rumst;
- 24. Rodendijk (N14) te Zoersel;
- 25. Liersebaan - Ringbaan - Langestraat in Zandhoven;
- 26. Molseseenweg in Balen;

Voor deze concentraties is het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan gericht op een strikte begrenzing en een betere ruimtelijke organisatie van de concentratie.

Kleinhandelconcentraties die niet ruimtelijk samenhangen met een stedelijk gebied zijn:

- 17. Pullaar (N16) te Puurs
- 18. Lammerdries in Olen (of nog Geel West III);
- 19. ter hoogte van Hotelstraat tussen E313 en Albertkanaal in Westerlo;
- 20. Grotesteenweg in Geel;
- 21. Antwerpsesteenweg in Rumst;
- 22. Rodendijk (N14) te Zoersel;
- 23. Liersebaan - Ringlaan - Langestraat in Zandhoven;
- 24. Molseseenweg in Balen;
- 25. Gentseseenweg (N16) in Mechelen;
- 26. Mechelsesteenweg (ring - R16) in Lier.

Het ontwikkelingsperspectief voor de kleinhandelconcentraties type III wordt bepaald bij het opmaakproces van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan voor de betreffende concentratie. Bepaalde uitbreidingen zijn mogelijk na een toetsing aan de ruimtelijke draagkracht. Bij deze toetsing gelden minimaal volgende randvoorwaarden:

- de uitbreiding mag geen structurele aantasting betekenen van de open ruimtiefuncties natuur, bos of landbouw;
- de waterhuishouding van het gebied mag niet in het gedrang komen;
- de uitbreiding en de daarmee gepaard gaande verkeerstoename moeten getoetst worden aan de draagkracht van het onderliggend wegennet. Naast een capaciteitstoets (op basis van bijvoorbeeld kengetallen, inschattingen en kwalitatieve gegevens) moet er door de initiatiefnemende overheid ook een verkeersplanologische toetsing gebeuren (afstemming met de categorisering en de inrichtingsprincipes);
- de uitbreiding moet gepaard gaan met een ruimtelijke optimalisatie van de concentratie (bv. de invulling van tussenliggende lege percelen, het opvullen van percelen, het voorzien van gemeenschappelijke parkings of een ventweg,...);
- De eventuele uitbreiding moet worden getoetst aan de gewenste ruimtelijke structuur zoals vastgelegd in het provinciaal ruimtelijk structuurplan en het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

Kleinhandelsconcentraties binnen het bebouwd perifeer landschap (type IV)

Kleinhandel in het bebouwd perifeer landschap moet worden geconcentreerd in de kernen (woonkern, hoofddorp). Eigen aan het bebouwd perifeer landschap is dat de kernen uitgestrekt en niet zelden vergroeid zijn met centra van de buurgemeenten (bijvoorbeeld Kapellen, Mariabrug en Vriesdonk). De kern bedekt dus vaak een ruim gebied waar de kleinhandel zich kan ontwikkelen.

Antwerpsesteenweg (nummer 27 op kaart 44) is de handelsas van het uitgestrekt bebouwd perifeer gebied van Kapellen tot Antwerpen. Deze as is een belangrijke spil in dit gebied. Hij is een structuurbepalend element in het bebouwd perifeer landschap dat samenhang binnen de kern en in de ruime omgeving kan creëren. Hij moet functioneren in het perifeer landschap als activiteitenpool (ook buiten de centra). Kleinhandel hoort er dus ook over heel het traject thuis. De concentratie, vooral gelegen op het grondgebied van Kapellen, krijgt dezelfde ontwikkelingskansen toegewezen als de concentraties van het type I. Enkel Antwerpsesteenweg in Kapellen is geselecteerd.

De provincie bakent af en ordent in overleg met de betrokken gemeentebesturen de kleinhandelsconcentratie in een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan. Hierin kunnen uitspraken over specifieke locaties en percelen worden opgenomen.

Kleinhandelsconcentraties van lokaal niveau en solitaire winkels (type V)

Alle andere handelsvestigingen worden beschouwd als solitaire vestigingen gelegen in het buitengebied. Zij komen niet in aanmerking voor ontwikkeling of herstructurering. Dit betekent dat ofwel de bestaande toestand strikt kan worden behouden ofwel afgebouwd.

De problematiek van deze bestaande winkels moet verder worden bestudeerd in het gemeentelijk structuurplan of in het kader van de opmaak van gemeentelijke uitvoeringsplannen. Afhankelijk van de visie op de gewenste ruimtelijke structuur van het gebied kan de gemeente besluiten om:

- de bestaande situatie te behouden en te verbeteren (doch niet uit te breiden buiten de bestaande vergunning);
- de bestaande toestand af te bouwen met het oog op een herlokalisatie binnen de gemeente.

Bij de laatste mogelijkheid worden mogelijke terreinen voor herlokalisatie concreet aangegeven.

De problematiek van deze bestaande winkels moet verder worden bestudeerd in het gemeentelijk structuurplan, de eventuele aanvraag tot planologisch attest of in het kader van de opmaak van ruimtelijk uitvoeringsplannen. Afhankelijk van de visie op de gewenste structuur van het gebied kan na een toetsing aan de ruimtelijke draagkracht beslist worden om de vestiging beperkt uit te breiden. Bij deze toetsing gelden minimaal volgende randvoorwaarden:

- de eventuele uitbreiding mag geen structurele aantasting betekenen van de open ruimtelfuncties natuur, bos of landbouw;
- de waterhuishouding van het gebied mag niet in het gedrang komen;
- de eventuele uitbreiding en de daarmee gepaard gaande verkeerstoename moeten getoetst worden aan de draagkracht van het onderliggend wegennet. Naast een capaciteitstoets (op basis van bijvoorbeeld kengetallen, inshattingen en kwalitatieve gegevens) moet er door de initiatiefnemende overheid ook een verkeersplanologische toetsing gebeuren (afstemming met de categorisering en de inrichtingsprincipes);
- de eventuele uitbreiding moet zo beperkt mogelijk bekeken worden.;
- de eventuele uitbreiding moet worden getoetst aan de gewenste ruimtelijke structuur zoals vastgelegd in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan..

✓ De onderstaande tekst **vervangt** deel 4.5.4 Visie van de provincie op weekendverblijven (p. 220-221).

4.5.4. Visie van de provincie op clusters weekendverblijven (p.220)

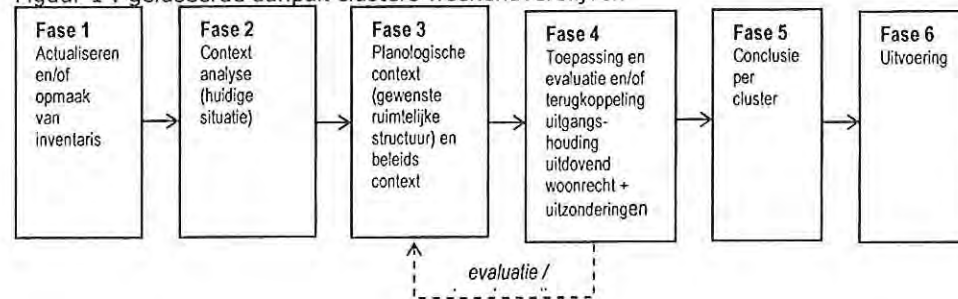
Beleid ten opzichte van weekendverblijven

De gemeenten dienen (volgens de wetgeving op federaal niveau) bewoners in te schrijven in een bestemmingsgebied dat geen permanente bewoning toelaat. Zolang dit probleem niet is opgelost, vraagt de provincie dat gemeenten schriftelijk zouden meedelen aan nieuwe kandidaat bewoners dat permanente bewoning in deze zones niet is toegestaan.

Differentiatie van gebieden voor weekendverblijven

Voor de aanpak en het uitwerken van een gewenste ruimtelijke structuur van clusters¹⁷ weekendverblijven dient een gefaseerde aanpak gevolgd te worden. Deze gefaseerde aanpak zal verder verfijnd en geconcretiseerd worden in een provinciale omzendbrief.

Figuur 1 : gefaseerde aanpak clusters weekendverblijven

¹⁷ Een cluster weekendverblijven is een groep van minimaal 5 weekendverblijven waarbij de onderlinge afstand tussen 2 weekendverblijven maximaal 100m bedraagt.

Fase 1. Actualiseren en/of opmaak inventaris

De meeste knelpuntgemeenten inzake clusters van weekendverblijven beschikken reeds over een inventaris. Sommige inventarissen met weekendverblijven zijn aan actualisering toe wat betreft het aantal weekendverblijven en hun effectief gebruik (permanent bewoond of effectief tweede verblijf). Voor de gemeenten die nog geen inventaris hebben moet deze inventaris nog opgemaakt worden.

Fase 2. Contextanalyse (huidige situatie)

Per cluster wordt de huidige ruimtelijke situatie in beeld gebracht (ruimtelijke draagkracht van de omgeving versus ruimtelijke impact van de cluster) en wordt ook een koppeling gemaakt met de maatschappelijke en juridische aspecten, waarbij vooral gefocust wordt op de ruimtelijk georiënteerde deelaspecten.

Fase 3. Planologische context (gewenste ruimtelijke structuur) en beleidscontext

Naast de bestaande situatie is het voor elke cluster van weekendverblijven ook belangrijk om inzicht te krijgen in de beleidsmatige keuzes en (sectorale) potenties die momenteel op de verschillende beleidsniveau vooropgesteld worden omtrent de toekomstige ontwikkeling van de clusters en de omgeving.

Fase 4. Toepassing en evaluatie en/of terugkoppeling van de uitgangshouding uitdovend woonrecht en toepassing uitzonderingen

Op basis van de resultaten uit de contextanalyse wordt het uitdovend woonrecht als uitgangshouding op de clusters toegepast en worden de gevolgen ervan in beeld gebracht. Afhankelijk van de ruimtelijke situatie van de betreffende cluster wordt onderzocht of uitzonderingen wenselijk zijn. Via thematisch overleg wordt de voorgestelde visie getoetst inzake draagvlak en bereidheid tot engagement van de betrokken actoren met het oog op de effectieve uitvoering. Hierbij kunnen specifieke thema's en/of problematieken gedetailleerd aan bod komen. Doelstelling is te komen tot een aantal realisatiegerichte afspraken. Indien de voorgestelde toepassing van de uitgangshouding geen draagvlak vindt, wordt gezocht en aangegeven op welke wijze deze bijgesteld moet worden; mogelijks mits herinterpretatie van de planologische context.

Fase 5. Conclusie per cluster

Per cluster wordt een synthese gemaakt van de huidige situatie, de genomen beleidskeuze en de acties en/of afspraken die hieruit voortvloeien.

Fase 6. Uitvoering

Eens het ontwikkelingsperspectief vastligt en het ook duidelijk is welke acties nodig zijn om dit te bewerkstelligen, komt het erop aan deze ook daadwerkelijk gestalte te geven en hiertoe het gepaste instrumentarium in te zetten.

✓ De onderstaande tekst wijzigt binnen hoofdstuk 5 Mogelijke acties binnen de ruimtelijk economische structuur, deel 5.1 Mogelijke acties voor de provincie en 5.2. Suggesties voor het Vlaams gewest (p. 221). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

5.1. Mogelijke acties voor de provincie (p.221)

- De provincie bakt in overleg met de betrokken gemeentebesturen in uitvoeringsplannen nader te bepalen regionale bedrijventerreinen af in de economische knooppunten die tot haar bevoegdheid behoren. Dit gebeurt volgens een nader te bepalen planning en procedure.
- De provincie kan in samenwerking met de POM GOM een ruimtelijk-economisch locatiebeleid uitwerken.
- De provincie kan een geïntegreerd gebiedsgericht strategisch plan opmaken voor de Brabantse poort, in samenwerking met de betrokken gemeentebesturen.
- De provincie kan de kleinhandelsconcentraties type III en type IV afbakenen in ruimtelijke uitvoeringsplannen.
- De provincie kan een overlegorgaan oprichten waar in samenwerking met de sector de ontwikkelingsperspectieven voor de toeristisch-recreatieve knooppunten, de gebieden van primair toeristisch-recreatief belang en de aandachtsgebieden kunnen worden uitgewerkt.
- De provincie kan ruimtelijke uitvoeringsplannen opmaken voor toeristisch-recreatieve knooppunten.
- De provincie kan gebiedsgerichte plannen opmaken voor de gebieden van primair toeristisch-recreatief belang.
- De provincie kan de bouwvrije agrarische gebieden van provinciaal niveau afbakenen in uitvoeringsplannen.
- De provincie kan de glastuinbouwgebieden van provinciaal niveau afbakenen in uitvoeringsplannen in overleg met het Vlaams gewest en met de gemeentebesturen.
- De provincie kan een onderzoek uitvoeren naar een of meerdere geschikte locaties voor grootschalige mestverwerking.

- De provincie kan de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de zonevreemde campings van bovenlokaal niveau onderzoeken nadat deze zijn aangeduid.
- De provincie kan de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de terreinen voor geluidsintensieve sporten verder onderzoeken.
- De provincie kan in geval van het ontbreken van een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan op verzoek van het college van burgemeester en schepenen, een ruimtelijk uitvoeringsplan opmaken, binnen de krijtlijnen van het RSV en het RSPA.
- De provincie maakt een omzendbrief op met betrekking tot de clusters van weekendverblijven.

5.2. Suggestie voor het Vlaams gewest (p.221)

- De provincie vraagt het akkoord van het Vlaams gewest om de problematiek van de weekendverblijven uitgaande van de hiervoor gegeven onderverdeling naar beleidstypes zelf te mogen uitwerken.
- De provincie vraagt aan het Vlaams gewest om de maatschappelijke behoefte aan tweede verblijven of weekendverblijven te onderzoeken op Vlaams niveau.
- De provincie vraagt aan het Vlaams gewest de transportzone Meer te beschouwen als een poort van Vlaams niveau. Zij wenst dat het Vlaams gewest een ontwikkelingsperspectief voor dit gebied opmaakt in samenhang met het grensoverschrijdend karakter, de ontsluiting en de aanleg van de hogesnelheidslijn.
- De provincie vraagt aan het Vlaams gewest om snel en gelijktijdig de gebieden van de natuurlijke structuur, de agrarische structuur en de bosstructuur op Vlaams niveau af te bakenen.

WIJZIGINGEN EN/OF AANVULLINGEN INZAKE DE RUIMTELIJKE VERKEERS- EN VERVOERSTRUCTUUR

- ✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 4.2.3. Ruimtelijke principes bij de selectie van secundaire wegen – deel "Mogelijke omleidingen op secundaire wegen" (p.228). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

4.2.3. Ruimtelijke principes bij de selectie van secundaire wegen (p. 226)

Mogelijke omleidingen op secundaire wegen (p. 228)

Indien in de toekomst blijkt dat de leefbaarheid van een kern op een secundaire weg in de verdrukking komt en door een herinrichting van de weg zelf niet kan worden gegarandeerd, dan moet de aanleg van omleidingen mogelijk blijven. De omleiding neemt dan de taak en de functie van de secundaire weg doorheen de kern over.

In het eindrapport van de provinciale studie "Quick scan van de gewestplantracés"¹⁸ zijn uitspraken gedaan over de wenselijkheid en de realiseerbaarheid van alle reservatiestroken in de provincie Antwerpen. Deze studie geldt als leidraad voor de provinciale werking.

¹⁸ Mobiliteitsstudie : quickscan gewestplantracé, eindrapport mei 2008. Actieplan goedgekeurd door deputatie 15 mei 2008.

- ✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 4.2.5. selectie p.228-230). De tekstdelen die de bestaande tekst delen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

4.2.5. Selectie

De selectie van de secundaire wegen is per maas gebeurd. De symbolische aanduiding op de kaart verwijst niet naar een afbakening van specifieke baanvakken. Dit gebeurt bij de opmaak van een streefbeeld bij een geplande herinrichting van de betrokken secundaire weg.

Tabel 26: selectie van de secundaire wegen

maas 3	- Type I: N117 (tussen E19 en Nederlandse grens) verzorgt een verbindende functie op bovenlokaal niveau. - Type II: N111 (tussen N117 en N11) verzorgt een verzamelende functie naar A12 en het havengebied voor maas 3 in het algemeen en voor Kalmthout in het bijzonder. - Type III: N11 (tussen N1 en de Nederlandse grens) en N1 (tussen Antwerpen en de Nederlandse grens) worden geselecteerd als belangrijke fiets- en openbaar vervoersassen met een lokale en bovenlokale verbindingsfunctie. <i>Aandachtspunt</i> - In uitvoering van het een streefbeeld voor A12 zal naar een verbinding worden gezocht tussen N111 en A12.
maas 4	- Type II: N14 (tussen E34 en Hoogstraten) verzorgt een verzamelende functie naar E34 voor Hoogstraten en een groot deel van maas 4. - Type II: N133 (tussen Malle en E19) met inbegrip van de verbinding via N154, N153, N115 en de ringweg van Brecht, verzorgt een verzamelende functie voor Malle naar E19. N132 (tussen Beerse en E34) verzorgt een

- verzamelende functie voor Beerse naar E34. N118 (tussen Arendonk en E34) verzorgt een verzamelende functie voor Arendonk naar E34.
- Type II: N119 (tussen R13 en de Nederlandse grens) verzorgt een ontsluitende functie tussen Turnhout en de Nederlandse grens.
- Type II: verbinding tussen N144-N14 te Hoogstraten en Rijkevorsel

Aandachtspunt:

De juiste tracering dient nog verder onderzocht te worden.

- Type III: N12 en N112 worden geselecteerd van de stad Antwerpen tot Turnhout als belangrijke fiets- en openbaar vervoersas met een lokale en bovenlokale verbindingsfunctie (N12 tussen stad Antwerpen en R11, N112 tussen R11 en N12, N12 vanaf het kruispunt met N112 tot Turnhout).
- Type III: N18 wordt geselecteerd van Retie tot Turnhout als belangrijke fiets- en openbaar vervoersas met lokale en bovenlokale verbindingsfunctie.
- Type III: N115 wordt geselecteerd tussen Hoogstraten (N14) en N1 als openbaar vervoersas en drager van fietsverbindingen. De weg is met name drager van stamlijnen van voorstedelijk vervoer.

Aandachtspunt

Het is op dit moment niet duidelijk of N124 al dan niet als secundaire weg moet worden geselecteerd. Er zijn zowel argumenten voor als tegen. Elementen in de discussie zijn onder andere het gewicht van de verkeersrelaties tussen Hoogstraten en Turnhout, afhankelijk van de rol van Hoogstraten in zijn ruimere omgeving, de mogelijke opheffing van het op en afrittencomplex in Meer waardoor de weg als route voor doorgaand verkeer aan belang inboet, de belasting van het centrum van Merksplas. Verder onderzoek moet hierover uitsluitsel brengen.

maas 5	- Type II:N18 verzorgt een verzamelende functie in het oosten van maas 5. N71 en N19 zijn verantwoordelijk voor de verbindende functie. De weg wordt geselecteerd vanaf van Retie tot Mol en van Mol tot Balen. N118 wordt geselecteerd vanaf Retie tot E34, voor de aansluiting van deze as op E34. N118 wordt geselecteerd vanaf Geel (ter hoogte van een nieuw aan te leggen verbinding naar het primaire wegennet) tot E34 met inbegrip van de ringweg van Retie, voor de aansluiting van deze as op de E34. - Type II: N123 tussen Lichtaart en Kasterlee voldoen aan de verschillende criteria en zorgt eveneens voor de ontsluiting van Bobbejaanland. - Type III: N18 wordt geselecteerd van Retie Mol tot Turnhout als belangrijke fiets- en openbaar vervoersas met een lokale en bovenlokale verbindingsfunctie. <i>Aandachtspunt</i> N14 is tussen E34 en E313 niet geselecteerd als secundaire weg. Op die manier wordt vermeden dat een alternatieve noord-zuid verbinding, parallel met de E19, ontstaat. Wel pleit de provincie om de splitsing van E34 en E313 om te vormen tot een volwaardig kruispunt zodat terugdraaibewegingen tussen beide snelwegen mogelijk worden (komend van Hasselt via E313 naar E34 in de richting van Turnhout en omgekeerd).
maas 6	- Type I: N19 tussen Geel en de grens met de provincie Vlaams-Brabant wordt geselecteerd als belangrijke schakel van de noord-zuid verbinding in het oosten van de provincie (hierbij zijn supplementaire maatregelen nodig op de aansluitende wegen die vandaag belast zijn met hoge intensiteiten vrachtverkeer). - Type I: segment van de R6 in Sint-Katelijne-Waver van de Berlaarbaan tot N15 (op de grens van Putte en Bonheiden) - Type II: N14 in combinatie met N108 verzorgt voor de zuidelijke oever van de Nete een verzamelende functie tussen Lier, Duffel en het hoofdwegennet. Ten noorden van de Nete wordt Duffel via N14 aangesloten op het

	hoofdwegennet van Lier en via de buurtweg van groot verkeer nr. 110/2 (Lage Vosbergstraat, A.Stockletlaan) en de gewestweg nr. N1c (Bussestraat) op E19. Om te vermijden dat deze verschillende selecties met elkaar worden verbonden, wordt ter hoogte van het centrum van Duffel een weerstand ingetekend. Goede aansluitingen op de ring van Lier zijn noodzakelijk. De buurtweg van groot verkeer nr. 110/2 en gewestweg nr. N1c tussen de afrit Rumst en N1 voldoen aan verschillende criteria en dienen voor de aansluiting van Duffel (specifiek economisch knooppunt) en zijn economische bedrijvigheid op het hoofdwegennet. N15 (tussen de doorgetrokken R6 en N10) en Berlaarbaan-Mechelbaan (deel van buurtwegen van groot verkeer nr. 230/10 en 230/6) (omleiding te Koningshooikt noodzakelijk) verzorgen een verzamelende functie tussen N10 en de ring rond Mechelen. N152 verzorgt een verzamelende functie tussen N19 en E313. - Type III: N1 wordt geselecteerd van Antwerpen tot Mechelen als belangrijke fiets- en openbaar vervoersas met een lokale en bovenlokale verbindingsfunctie. N116 wordt geselecteerd van Antwerpen (R11) tot N13 als belangrijke fiets- en openbaar vervoersas met een lokale en bovenlokale verbindingsfunctie. N13 wordt geselecteerd van Lier tot Herentals als belangrijke fiets- en openbaar vervoersas met een lokale en bovenlokale verbindingsfunctie. N10 wordt geselecteerd van Mortsel tot Lier als drager van fiets- en openbaar vervoerverbindingen.
maas 7	- Type I: N17 (tussen N16 en de grens met de provincie Oost-Vlaanderen) verzorgt een verbindende functie op bovenlokaal niveau. - Type I: bestaande N171 tussen Eikenstraat en E19 samen met een nieuw aan te leggen verbinding tussen het bedrijventerrein 'Krekelenberg' te Boom-Niel en N171 zorgt voor een vlotte ontsluiting van het kleinstedelijk gebied Boom op het hoofdwegennet.
maas 8	- Type III: N70 (tussen Antwerpen linkeroever en de grens met de provincie Oost-Vlaanderen) wordt geselecteerd als belangrijke fiets-en openbaar vervoersas met een

- De onderstaande tekst wijzigt deel 4.2.6. Drager van provinciaal stedelijk netwerk (p.230). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

4.2.6. Drager van een provinciaal stedelijk netwerk (p.230)

Om in het centrum van de grote maas 6 een gepast antwoord te geven op de voorgestelde ontwikkeling van het provinciaal stedelijk netwerk Lier - Heist-op-den-Berg - Aarschot, wordt voorgesteld om N10 (tussen Lier en Aarschot), R16 en N14 tussen Lier en E313 een apart statuut te geven. Enerzijds zou een selectie als secundaire weg geen voldoende oplossing geven voor de problemen langs deze weg (verlinting, baanwinkels). Anderzijds is het niet duidelijk of een selectie als primaire weg haalbaar is omwille van enkele moeilijke doortochten. Aan deze weg wordt het statuut 'drager van een provinciaal netwerk' gegeven. ~~Belangrijk hierbij is dat de provincie zich verbindt om een streefbeeld voor deze weg te ontwikkelen.~~

maas 6	N10 (tussen Lier en Aarschot), R16 en N14 worden beschouwd als drager van het provinciaal stedelijk netwerk. Als voorwaarde geldt dat voor N10, R16 en een deel van N14 zo snel mogelijk een streefbeeld wordt opgemaakt. Binnen dit streefbeeld zal bijzondere aandacht moeten uitgaan naar de aanpak van de ring van Lier. Hierbij zijn een goede doorstroming en goede aansluiting prioritair. Overleg met de provincie Vlaams-Brabant (deel van N10 tot Aarschot) en met de Vlaams gewest is daarbij essentieel. De provincie maakte hiervoor een streefbeeldstudie op (goedgekeurd door de deputatie op 6 mei 2004) met bijzondere aandacht voor de aanpak van de ring van Lier. Ook de goede doorstroming en aansluitingen waren hierin prioritair.

- De onderstaande tekst wijzigt deel 4.4.3. Typologie van knooppunten - deel "Geïsoleerde knooppunten (p.237).
- Het woord "geplande" op p.237 wordt geschrapt en is in de bestaande tekst doorgehaald. Voor de leesbaarheid is de paragraaf waarin het woord "geplande" is geschrapt overgenomen.

4.4.3. Typologie van knooppunten (p. 237)

Geïsoleerde knooppunten

Geïsoleerde knooppunten zijn gelegen op lijnen die de kern zelf van de gemeente niet aandoen. Zij zijn niet geschikt om buiten de daguren te functioneren. Bemande accommodatie heeft mogelijk alleen op de spitsuren een voldoende draagvlak. Tijdens de avonduren en de weekends dreigt de sociale controle volledig weg te vallen. De verkeersfunctie is uiteraard dominant. Er zijn verschillende vormen van geïsoleerde knooppunten.

- Een station is aangelegd op een nieuw gebouwde spoorlijn die om begrijpelijke redenen niet door of langs bebouwde kommen wordt gelegd. Hiermee kopieert men de geschiedenis. Vroeger werden spoorlijnen systematisch buiten de bebouwing gehouden. Dat heeft dan meestal aanleiding gegeven tot een nieuw stadsdeel of gehucht, of zelfs tot een uitbreiding van het stadscentrum. Het is belangrijk te beseffen dat een dergelijk nieuw station een dynamiek op gang brengt die best wordt gestuurd, gestimuleerd of tegengegaan al naargelang de ruimtelijke context dat vereist. Het geplande station **Brecht** is in dat geval een belangrijk voorbeeld. De locatie- keuze is vanuit verkeerskundige argumentatie te verdedigen. Een economische ontwikkeling op bovenlokaal niveau van de stationsomgeving is binnen de gewenste ruimtelijke structuur van de provincie niet gewenst vanwege het statuut van Brecht (geen kleinstedelijk gebied), het ontwikkelingsperspectief voor de deelruimte 'open Kempen' en de rol van de gemeente in het buitengebied. De lijn (internationaal en nationaal niveau) en het station (intergemeentelijk en/of voorstedelijk niveau) verschillen dus van niveau.
- Op lager niveau kunnen treinstopplaatsen in een gewestelijk expresnet waar geen ruimtelijke dynamiek is gewenst, plots een sterk vergrote bereikbaarheid krijgen zoals **Melkouwen, Kessel,**

Wildert. Dit probleem doet zich ook nog voor bij een ontwikkeling van halten in functie van intermodaliteit (park and ride, bike and ride, ketenmobiliteitknooppunten enz.) veeleer dan in functie van een bediening van de onmiddellijke omgeving, zoals de snelbushaltes aan de oprit **Lille** en **Zoersel** op E34, de mogelijke uitbouw van geïsoleerde overstappunten in het **havengebied**. De nodige waakzaamheid is hier nodig om ongewenste ruimtelijke dynamiek in toom te houden.

- De park & ride voorzieningen vangen het autoverkeer zoveel mogelijk op in functie van de herkomst.

✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 4.5. Principes voor het functioneel fietsroutenetwerk (p.239). De bestaande tekst wordt **vervangen** door onderstaande tekst.

4.5. Principes voor het functioneel fietsroutenetwerk

Kaart 56: Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk

Het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk verbindt kernen en attractiepolen met utilitaire fietsvoorzieningen. Het netwerk is in eerste instantie bestemd voor woon-, werk- schoolverkeer of woon-winkelverkeer. De multimodale invalshoek is belangrijk bij de opbouw van het netwerk. Zo speelt de fiets een rol in het voor- en natransport bij openbaar vervoer (bike and ride) en bij carpooling.

Het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk bestaat uit non-stop hoofdroutes en bovenlokale fietsroutes. Non-stop hoofdroutes zijn hoogwaardige snelle routes voor lange afstanden, gericht op dagelijkse functionele verplaatsingen of doelgerichte verplaatsingen in de vrije tijd. De routes maken zoveel mogelijk gebruik van het bestaand netwerk, van oude spoorzaten of van de omgeving van nog functionerende spoorwegen. De hoogste prioriteit gaat naar trajecten met een belangrijke corridorfunctie voor een gebied met een sterke concentratie van bestaande of potentiële verplaatsingspatronen. Hiermee legt de provincie de relatie tussen het fietsnetwerk en de stedelijke gebieden, de economische en stedelijke netwerken. De non-stop hoofdroutes minimaliseren de reistijd en verlagen het risico voor de fietser. Comfort en veiligheid zijn belangrijke aspecten.

Het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk zal grotendeels samenvallen met de secundaire en lokale verbindingswegen voor autoverkeer, omdat dit doorgaans de kortste verbindingen zijn tussen de belangrijkste bestemmingen.

De gewenste inrichting van deze fietsvoorzieningen is afhankelijk van de volgende factoren:

- de categorisering van de verkeerswegen waarbij speciale aandacht dient te gaan naar de samenhang tussen de fietsroutes en de secundaire wegen type III;
- de indeling in snelheidsgebieden;
- de ruimtelijk functionele omgeving.

De Vlaamse provincies hebben in samenwerking met de Vlaamse overheid op elkaar aansluitende verbindende functionele fietsroutenetwerken op provinciaal niveau uitgetekend.

De provincie is verantwoordelijk voor de opvolging van de realisatie van het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (BFF).

Het BFF verbindt kernen en attractiepolen. Het netwerk is in eerste instantie bestemd voor woon-, werk- schoolverkeer of woon-winkelverkeer. De multimodale invalshoek was belangrijk bij de opbouw van het netwerk. Zo speelt de fiets een rol in het voor- en natransport bij openbaar vervoer en bij carpooling.

Het BFF bestaat uit hoofdroutes, functionele fietsroutes en alternatieve fietsroutes. **Hoofdroutes** zijn intensief gebruikte doorgaande fietsroutes met een kwalitatief hoogwaardig karakter. Ze vormen op zich niet noodzakelijk een gesloten netwerk, maar fungeren eerder als de ruggengraat van het bovenlokaal netwerk. Het zijn snelle routes voor lange afstanden, gericht op dagelijkse functionele verplaatsingen of doelgerichte verplaatsingen in de vrije tijd. De routes maken hoofdzakelijk gebruik van jaagpaden langs waterwegen en van spoorroutes, zowel spoorlijnen die in gebruik zijn als oude spoorwegbeddingen. In sterk verstedelijkte gebieden kan het belang van een hoogwaardige fietsroute langs structurerende lijninfrastructuren nog toenemen omwille van de corridorfunctie. De fietsinfrastructuur van een dergelijke fietscorridor moet grote fietsstromen kunnen opvangen. De hoogste prioriteit gaat naar trajecten met een belangrijke corridorfunctie voor een gebied met een sterke concentratie van bestaande of potentiële verplaatsingspatronen.

Hiermee legt de provincie de relatie tussen het fietsnetwerk en de stedelijke gebieden, de economische en stedelijke netwerken. De hoofdroutes minimaliseren de reistijd en verlagen het risico voor de fietser. Kwaliteit, comfort en veiligheid zijn belangrijke aspecten.

De **functionele fietsroutes** vallen grotendeels samen met de secundaire en lokale verbindingswegen voor autoverkeer, omdat dit doorgaans de kortste verbindingen zijn tussen de belangrijkste bestemmingen.

De **alternatieve functionele routes** liggen meestal parallel aan de functionele fietsroutes langs minder drukke trajecten. De gewenste inrichting van deze fietsvoorzieningen is afhankelijk van de volgende factoren:

- de categorisering van de verkeerswegen waarbij speciale aandacht dient te gaan naar de samenhang tussen de fietsroutes en de secundaire wegen type III;
- de indeling in snelheidsgebieden;
- de ruimtelijk functionele omgeving.

Het Vademecum Fietsvoorzieningen van de Vlaamse overheid is hierbij de leidraad.

Beperkte wijzigingen van het netwerk zijn mogelijk volgens een daartoe geëigende procedure. De wijzigingen moeten hierbij passen binnen de methodiek van het opgestelde netwerk.

Het bovenlokaal fietsroutenetwerk dient aangevuld te worden met gemeentelijke lokale fietsroutenetwerken.

- ✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 5.1. Mogelijke acties voor de provincie (p.239). De tekstdelen die worden geschrapt worden doorgehaald. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

5.1. Mogelijke acties voor de provincie (p. 239)

Op het vlak van de ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur kunnen door de provincie volgende taken worden aangepakt:

- het opzetten van een provinciaal mobiliteitsforum als politiek overlegorgaan in verband met mobiliteitsproblemen op provinciaal niveau;
- het uitvoeren van gericht mobiliteitsonderzoek in uitwerking van de gebiedsgerichte mobiliteitsvisie in functie van mobiliteitsproblemen op provinciaal niveau waarbij prioriteit wordt gegeven aan de verbinding tussen Hoogstraten en Turnhout;
- het in een latere fase opmaken van een provinciaal mobiliteitsplan;
- het uitwerken van een streefbeeld voor N10, R16 en N14 tussen Lier en E313;
- het opmaken van plannen voor de herinrichting (her)inrichting van de secundaire wegen;
- het opzetten van een samenwerkingsverband voor de realisatie van een voorstedelijk openbaar vervoersnet te Antwerpen;
- het ondersteunen van de N.M.B.S. en De Lijn bij de ontwikkeling van de multimodale knooppunten van provinciaal niveau;
- het opmaken of coördineren van de opmaak van een streefbeeld bij een geplande herinrichting van de secundaire wegen.

- De provincie kan in geval van het ontbreken van een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan op verzoek van het college van burgemeester en schepenen, een ruimtelijk uitvoeringsplan opmaken, binnen de kruitlijnen van het RSV en het RSPA.

- ✓ De onderstaande tekst wijzigt deel 5.2. Suggesties voor het Vlaams gewest (p.239). De tekstdelen die worden geschrapt worden doorgehaald. Voor de leesbaarheid zijn de paragrafen waarin de wijzigingen gebeuren overgenomen.

5.2. Suggesties voor het Vlaams gewest (p. 239)

Vanuit het ruimtelijk structuurplan voor de provincie Antwerpen kunnen voor deze deelstructuren volgende suggesties worden gedaan:

- het uitwerken van internationale knooppunten;
- het uitwerken van streefbeelden voor:
 - o A12 ten noorden van Antwerpen met inbegrip van de gewenste verbindingen tussen het noordoosten van Antwerpen en de haven;

○—R11;

- Het uitbouwen van de splitsing van E34 en E313 tot een volwaardig kruispunt zodat terugdraaibewegingen tussen beide snelwegen mogelijk worden.

LIJST VAN TABELLEN EN FIGUREN

TABELLEN

Tabel 1: selectie van alle kernen van de provincie Antwerpen	6
Tabel 2 : indeling kernen in buitengebied kern en stedelijke kern	7
Tabel 3 : indeling van buitengebiedkernen (> of < 500 HH)	10
Tabel 4 : categorisering van de kernen in het buitengebied (alle kernen > 500 huishoudens)	11
Tabel 5: aantal huishoudens/km ²	14
Tabel 6: <i>selectie van bedrijfsondersteunende hoofddorpen</i>	22

**PARTIELE HERZIENING VAN HET
*BINDEND GEDEELTE***

**PROVINCIE
ANTWERPEN**

INHOUD

1	Doorwerking van het structuurplan als kader	2
2	Selecties, categorisering en ontwikkelingsperspectieven	2
2.1	Selectie van de deelruimten	2
2.2	Selectie en categorisering van deelstructuren	3
3	Acties en maatregelen	11
3.1	Opmaak van handleidingen	11
3.2	Geïntegreerde gebiedsgerichte strategische plannen Kaderplannen	11
3.3	Strategische projecten	11
3.4	Uitvoeringsplannen	12
3.5	Samenwerkingsverbanden	13
3.6	Verder onderzoek	13
4	Overleg en onderhandeling	13
5	op te heffen bindende bepalingen uit gemeentelijk ruimtelijke structuurplannen	14

GEWIJZIGDE TEKSTDELEN

- ✓ De bindende bepalingen worden volledig opgenomen
- ✓ Onderstaande tekst vervangt en/of vult het bindend gedeelte aan (p.253 tot en met p.263). De tekstdelen die de bestaande tekstdelen vervangen en/of aanvullen zijn in grijs gemarkeerd, de tekstdelen die verwijderd worden zijn doorgehaald.

1 Doorwerking van het structuurplan als kader

Het richtinggevend deel van elk structuurplan is volgens het planningsdecreet een kader voor beslissingen over de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. De provincie Antwerpen verfijnt deze decretale bepalingen en geeft in volgende beslissingen aan hoe zij met dit kader wil omgaan.

1. ~~Opmaken van een huishoudelijk reglement~~

~~De provincie maakt een huishoudelijk reglement op waarin minimaal volgende elementen worden behandeld:~~

- ~~— de wijze waarop de verschillende provinciale diensten het structuurplan gaan hanteren;~~
- ~~— de te volgen procedure voor adviezen die in het kader van het structuurplan moeten worden opgemaakt;~~
- ~~— de te volgen procedure die wordt gevolgd bij conflicterende adviezen;~~
- ~~— de wijze waarop de provincie gaat omspringen met vragen tot samenwerking vanuit de gemeentebesturen.~~

2. Koppeling aan jaarlijks beleidsprogramma en begroting

Een selectie van de vastgelegde acties en maatregelen in de bindende bepalingen van het ruimtelijk structuurplan wordt jaarlijks vastgelegd in het beleidsprogramma van de Dienst Ruimtelijk Planning en Mobiliteit, waardoor, na goedkeuring door de Bestendige Deputatie, een jaarlijkse terugkoppeling bestaat tussen de bindende bepalingen van het ruimtelijk structuurplan en de begroting van het provinciebestuur van Antwerpen.

2 Selecties, categorisering en ontwikkelingsperspectieven

In volgende bindende bepalingen worden deelruimten en deelstructuren geselecteerd. Binnen de deelstructuren worden verschillende types onderscheiden en gecategoriseerd.

2.1 Selectie van de deelruimten

3. selectie van hoofdruimten en deelruimten

De vier hoofdruimten zijn de Antwerpse fragmenten, de Noorderkempen, de oostelijke netwerken en het Netegebied.

Binnen deze hoofdruimten worden veertien deelruimten aangeduid. Het betreft het grootstedelijk Antwerpen, de Antwerpse haven, het bebouwd perifeer landschap, de Kempische as en het economisch netwerk Albertkanaal, de Antwerpse gordel, het stedelijk landschap Mechelen - Sint-Niklaas, het Mechels rasterlandschap, de open Kempen, het rustig grensgebied, de Kleine Nete en de Grote Nete, het Mechelse en het Turnhoutse.

Het ontwikkelingsperspectief en de rol van deze deelruimten, zoals beschreven in het richtinggevend gedeelte, worden gebruikt als kwalitatief criterium bij de verdeling van de behoefte aan bijkomende woningen en bedrijventerreinen alsook bij de beoordeling van gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen. Zij vormen eveneens de basis voor het opmaken van adviezen ten aanzien van ruimtelijke uitvoeringsplannen op Vlaams niveau.

2.2 Selectie en categorisering van deelstructuren

4. Wanneer de selecties betrekking hebben op gebieden waarover het Vlaams gewest bevoegd is om binnen andere planningsprocessen uitspraken te doen, brengt de provincie deze selecties in het overleg in.

2.2.1 Natuurlijke structuur

5. selectie van natuurverbindingen

De provincie selecteert minimaal volgende natuurverbindingen:

- tussen Schelde en de Kuifeend tot aan Leugenberg;
- langsheen Struisbeek;
- tussen Bos van Moretus, vallei van de Kleine Nete en Kesselse Heide;
- tussen vallei van Schelde en natuurlijke gebieden in Oost-Vlaanderen;
- tussen en doorheen Schelde - Rupelvallei en bos- en beekcomplexen in Klein-Brabant;
- tussen samenvloeiing Schelde - Rupel en Zennegat;
- tussen Zennegat en Mechels Broek;

- tussen Mechels Broek en natuurlijke gebieden in Vlaams-Brabant;
- tussen Zennegat en Barebeek;
- tussen Zennegat en samenvloeiing beide Netes;
- doorheen het natuurlijk gebied tussen Sint-Katelijne-Waver en Koninghooikt;
- tussen Schelde, grensgebied Zandvliet - Putte en complex Mastenbos - Wolfenbos;
- langsheen de Kleine Aa vanaf de grens met Nederland;
- tussen Kalmthoutse Heide en de Maatjes;
- tussen Groot Schietveld van Brasschaat en natuurlijke gebieden tussen Zundert (Nederland) en de Belgische grens;
- tussen Kalmthoutse Heide, Klein Schietveld en Groot Schietveld;
- tussen Groot Schietveld - Rommersheide en Vraagheide;
- tussen vallei van het Groot Schijn en natuurlijke gebieden ten noorden van het anti-tankkanaal;
- tussen bos- en heidegebieden Kapellen - Kalmthout, Sint-Job-in-'t-Goor, Oelegem, Massenhoven en samenvloeiing Kleine en Grote Nete;
- tussen vallei van het Groot Schijn en natuurlijke gebieden nabij Sint-Job-in-'t-Goor en 's Gravenwezel;
- tussen anti-tankkanaal en samenvloeiing van de Netes;
- tussen provinciaal domein Vrieselhof en Zoerselbos;
- tussen Halse Hoek en Zoerselbos;
- tussen vallei van het Groot Schijn en natuurlijke gebieden ten zuiden van Sint-Job-in-'t-Goor;
- tussen Brechtse heide en De Leeuwerik;
- tussen De Leeuwerik en het Brebos;
- tussen het Brebos en het gebied nabij Oostenheide en Nazareth;
- langsheen kanaal Dessel-Turnhout - Schoten ten noorden van Turnhout richting Ravels;
- langsheen de Aa tussen de gebieden ten zuiden van Turnhout en de gebieden in de omgeving van Arendonk;
- tussen Giels Bos en Het Looi;
- tussen bossen ten oosten van Arendonk (het Goor) en vallei van Kleine Nete (Oude Korsendonk vijver);
- tussen Hoge Vijversbos en bossen ten oosten van Arendonk (Het Goor);
- over de Moeren tussen Het Goor en bossen rond Postel;

- verbinding tussen samenvloeiing Netes, anti-tankkanaal, Kleine Heide en Bruulbergen;
- verbinding tussen Oorlandse Heide (ten oosten van Vorselaar), vallei Kleine Nete - Kindernauwbeek - Molenbeek en Lilse Bergen;
- langs vallei van de Aa en langs het beekdal van de Laarbeek - Holle Beemdenbeek;
- tussen Bosbergen - Springberen en de bossen ten noorden van Tielen;
- tussen Prinsenpark en Spreeuwenbos - Bergeikse Heide;
- verbinding over Albertkanaal en E313 tussen samenvloeiing van de Netes en oostelijk vallei van Kleine Nete;
- verbinding tussen samenvloeiing van de Netes en vallei van de Grote Netes ten noordoosten van Heist-op-den-Berg;
- een natuurverbinding tussen de Merodese bossen te Herenthout en de natuurgebieden ten noorden van Grobbendonk;
- tussen Snepkensvijver - De Zegge en Westreties Heiken - Prinsenpark en vallei Desselse Nete;
- tussen natuurlijke gebieden ten zuidoosten van Heist-op-den-Berg en rondom Herselt;
- tussen Zammels Buitenhoek en Malesbroek;
- tussen Malesbroek en De Maat via Buitengoor en Meergoor;
- doorheen ecologisch gebied van bekencomplex in en rond Tessenderlo;
- het gebied Collateur te Retie;
- tussen Tisselt en park- en bosgebied bij Kapelle-op-den-Bos;
- tussen Bos van Moretus en Bosbeek enerzijds en de vallei van de Nete anderzijds.

6. Selectie van gebieden met een ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang

De provincie selecteert minimaal volgende gebieden met een ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang:

- gebied met Kuifeend, Verlegde Schijns, vormingsstation Antwerpen- Noord en Muisbroek;
- gebied nabij Het Locht en Zoerle-Parwijs te Westerlo;
- gebied De Goren te Heist-op-den-Berg;

- gebied Bogaartsheide - Visseneinde en Moleneinde - Nijlense Beek te Nijlen;
- gebied tussen Lille en Gierle met het beekdal van de Laarbeek - Holle Beemdenbeek;
- gebied in vallei van Grote Nete tot aan provinciegrens te Balen;
- gebied van Bel - Hulsen - Meerhout te Meerhout;
- gebied ten noorden van Turnhout en ten zuiden van Nazareth;
- gebied van de vallei van de Mark tussen Hoogstraten en Merksplas;
- strafinrichting van Merksplas en omgeving te Merksplas;
- bos van Heeshuis en omgeving alsook de kolonie van Wortel te Hoogstraten;
- kasteel Sterbos en omgeving te Wuustwezel;
- gebied met en rond de abdij van Westmalle te Malle.
- gebied met Stokt - Kraai bossen te Mol;
- gebied ten zuiden van de Zegge te Geel;
- vallei van de Kleine Nete - Aa te Grobbendonk;
- oude spoorwegberm Mechelen - Sint-Katelijne-Waver - Duffel - Rumst - Kontich.

2.2.2 Nederzettingsstructuur

7. Selectie van stedelijke netwerken van provinciaal niveau

De provincie selecteert volgend stedelijk netwerk van provinciaal niveau : Lier - Aarschot

8. ~~Selectie van kleinstedelijke gebieden met een structuurondersteunend hoofddorp type I~~

~~De provincie selecteert volgend kleinstedelijk gebied met een structuurondersteunend hoofddorp type I: Mol;~~

9. ~~Selectie van gemeenten met een structuurondersteunend hoofddorp type I~~

~~De provincie selecteert volgende gemeenten met een structuurondersteunend hoofddorp type I:
Balen, Brecht, Duffel, Essen, Kalmthout, Malle, Meerhout, Olen, Puurs, Rijkevorsel, Westerlo, Willebroek, Wuustwezel~~

10. ~~Selectie van kleinstedelijke gebieden met een gewoon hoofddorp type II~~

~~De provincie selecteert volgend kleinstedelijk gebied met een gewoon hoofddorp type II:
Herentals~~

11. ~~Selectie van gemeenten met een gewoon hoofddorp type II~~

~~De provincie selecteert volgende gemeenten met een gewoon hoofddorp type II:
Arendonk, Berlaar, Bornem, Hulshout, Kasterlee, Merksplas, Putte, Ranst, Ravels, Retie, Stabroek~~

12. ~~Selectie van kleinstedelijke gebieden met een hoofddorp type III~~

~~De provincie selecteert volgende kleinstedelijke gebieden met een hoofddorp type III:
Geel, Heist-op-den-Berg, Hoogstraten, Lier.~~

13. ~~Selectie van gemeenten met een hoofddorp type III~~

~~De provincie selecteert volgende gemeenten met een hoofddorp type III:
Baarle-Hertog, Bonheiden, Brasschaat, Dessel, Grobbendonk, Herenthout, Herselt, Kapellen, Laakdal, Lille, Nijlen, Rumst, Schilde, Schoten, Sint-Amands, Vorselaar, Zandhoven, Zoersel~~

8. Selectie van kleinstedelijke gebieden :

De provincie selecteert volgende kleinstedelijke gebieden :
Boom, Geel, Heist-op-den-Berg, Herentals, Hoogstraten, Lier en Mol.

9. Selectie van hoofddorpen

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Antwerpen:
Berendrecht, Essen, Gooreind, Hoevenen, Kalmthout, Oelegem, Putte, Ranst, Sint-Lenaerts, Stabroek, Oostmalle, Westmalle, Wuustwezel, Zoersel.

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Mechelen:
Blaasveld, Bonheiden, Duffel, Willebroek.

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Lier :
Berlaar, Kessel, Nijlen

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Klein-Brabant:
Bornem, Puurs

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Heist-op-den-Berg:
Beerzel, Herselt, Hulshout, Putte.

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Turnhout:
Arendonk, Kasterlee, Lichtaart, Lille, Merksplas, Ravels, Retie.

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Mol:
Balen, Dessel, Wezel.

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Geel:

Meerhout, Oevel, Veerle, Westerlo.

De provincie selecteert volgende hoofddorpen binnen de regionale woningmarkt Herentals:

Grobbendonk, Herenthout, Olen, OL Vrouw Olen, Vorselaar.

De provincie selecteert volgend hoofddorp binnen de regionale woning markt Hoogstraten:

Rijkevorsel.

10. Selectie van de woonkernen

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Antwerpen:

Achterbroek, Brecht, Broechem, Emblem, Halle, Horendonk, Loenhout, Pulderbos, Pulle, Reet, Rumst, Terhagen, Vremde, Waarloos, Wildert, Zandhoven, Zandvliet.

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Mechelen:

Diedonk-Sint-Ludwina, Elzenstraat, Heffen, Hombeek, Leest, OL Vrouw-Waver, Sint-Katelijne-Waver, Tisselt, Walem.

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Lier:

Bevel, Heikant, Koningskooikt, Kessel-station,

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Klein-Brabant:

Hingene, Mariekerke, Wintam, Branst, Sauvegarde, Breendonk, Kalfort, Ruisbroek, Sint-Amands.

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Heist-op-den-Berg:

Blauwberg, Booischot, Bergom, Houtvenne, Itegem, Pijpelheide, Ramsel, Schriek, Westmeerbeek, Wiekvorst.

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Turnhout:

Baarle-Hertog, Gierle, Poederlee, Poppel, Tielen, Vlimmeren, Wechelderzande, Weelde.

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Mol:

Donk, Olmen, Rauw, Rosselaar, Sluis, Witgoor.

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Geel:

Eindhout, Heultje, Klein-Vorst, Oosterwijk, Ten Aard, Tongerlo, Voortkapel, Vorst, Winkelomseheide, Zammel, Zoerle-Parwijs.

De provincie selecteert volgende woonkernen binnen de regionale woningmarkt Herentals:

Bouwel, Noorderwijk, Morkhoven, Sint-Jozef-Olen.

De provincie selecteert volgend woonkernen binnen de regionale woning markt Hoogstraten:

Meer, Meerle, Sint-Jozef, Wortel.

11. nvt

12. nvt

13. nvt

14. wordt volledig geschrapt

15. Selectie van lintlandschappen

De provincie onderscheidt vijf beleidscategorieën: gemengd tuinbouw- en woonrasters, gebied met dorpsbanden en open ruimten, gebied met kernlinten, gebied met solitaire linten en het steenweglint.

2.2.3 Ruimtelijk-economische structuur

16. Selectie van poorten van provinciaal niveau

De provincie selecteert volgende poorten van provinciaal niveau:

- Kempische poort;
- Brabantse poort.

17. Selectie van kleinhandelsconcentraties die samenhangen met een stedelijk gebieden (type I)

De provincie selecteert volgende kleinhandelsconcentraties die samenhangen met een stedelijk gebied:

- Antwerpsesteenweg in Lier;
- Autolei in Wommelgem;
- Boomsesteenweg in Wilrijk, Aartselaar, Schelle, Rumst en Boom;
- Bredabaan in Merksem en Schoten;
- Brusselsesteenweg in Mechelen;
- Shopping Center in Wijnegem;
- Steenweg op Gierle in Turnhout;
- Antwerpsesteenweg in Mechelen;
- Mechelsesteenweg in Edegem;
- Liersesteenweg in Boechout;

18. Selectie van kleinhandelsconcentraties die vermoedelijk samenhangen met een stedelijk gebied (type II)

De provincie selecteert volgende kleinhandelsconcentraties die vermoedelijk samenhangen met een stedelijk gebied:

- Molderdijk in Mol;
- Mechelsesteenweg - Ring 16 in Lier;
- Liersesteenweg - Aarschotsebaan in de omgeving van Heist-op-den-Berg;
- Aarschotseweg in Herentals;
- K.M.O.-zone Laagland in Herentals;
- Lierseweg - Herentalsesteenweg in Herentals;
- Gentsesesteenweg in Mechelen;

- Mechelsesteenweg in Edegem;
- Antwerpsesteenweg in Mechelen;
- Liersesteenweg in Boechout;
- Antwerpseweg in Geel.

19. Selectie van kleinhandelsconcentraties die niet samenhangen met een stedelijk gebied (type III)

De provincie selecteert volgende kleinhandelsconcentraties die niet samenhangen met een stedelijk gebied:

type-a

- Ter hoogte van Hotelstraat tussen E313 en Albertkanaal in Westerlo;
- Grotesteenweg in Geel;
- Lammerdries in Olen (of nog Geel West III);
- Pullaar in Puurs;

type-b

- Rodendijk in Zoersel;
- Antwerpsesteenweg in Rumst;
- Molsesesteenweg in Balen;
- Liersebaan - Ringlaan - Langestraat in Zandhoven;
- Gentsesesteenweg in Mechelen;
- Mechelsesteenweg - ring 16 in Lier

20. Selectie van kleinhandelsconcentraties binnen het bebouwd perifeer landschap (type IV)

De provincie selecteert volgende kleinhandelsconcentraties binnen het bebouwd perifeer landschap:

- Antwerpsesteenweg in Kapellen.

21. Onderscheid en differentiatie van de agrarische structuur

De provincie selecteert volgende gebieden binnen de agrarische structuur:

- gebieden voor grondgebonden melkveehouderij: Noorderkempen, oostelijke netwerken en Netegebied;
- gebieden voor grondloze veehouderij: Noorderkempen;
- gebieden voor grondgebonden landbouw: valleigebieden;
- gebieden voor grondgebonden landbouw met aanzienlijk recreatief medegebruik: Land van Kasterlee en Kleine Nete;
- landbouwgebieden in waardevolle landschappen: Klein-Brabant;
- landbouw in randstedelijke groengebieden;
- provinciale concentratiegebieden voor glastuinbouw : omgeving van Hoogstraten en Ranst.

22. Selectie van toeristisch-recreatieve netwerken van provinciaal belang

De provincie selecteert volgende toeristisch-recreatieve netwerken van provinciaal niveau:

- Kempen;
- Steden en Stromen.

23. Selectie van toeristisch-recreatieve knooppunten

De provincie selecteert minimaal volgende toeristisch-recreatieve knooppunten:

- Bobbejaanland te Lichtaart;
- Antwerpse Zoo;
- Plankendaal te Mechelen;
- Provinciedomein Zilvermeer te Mol;
- Sunparks Kempische Meren te Mol;
- Keiheuvel in Balen; - De Lilse Bergen;
- Breeven te Bornem;
- Netepark te Herentals;
- gemeentelijk sport- en recreatiedomein te Brasschaat;
- Provinciaal Recreatiecentrum De Schorre te Boom;
- Provinciaal Recreatiedomein De Nekker te Mechelen;
- domein Hazewinkel te Willebroek;
- de Olmense zoo

24. Selectie van terreinen met een belangrijke verblijfsfunctie in open lucht

De provincie selecteert minimaal volgende terreinen met een belangrijke verblijfsfunctie in open lucht:

- Zilvermeer te Mol;
- Zilverstrand te Mol;
- Kempische Meren te Mol;
- Lilse Bergen te Lille;
- 't Heultje / Hof van Eden te Westerlo;
- Molenzijdseheide te Merksplas;
- Tulderheyde / Tulderbos te Ravels.
- Brebos te Rijkevorsel, Merksplas en Beerse;
- Netevallei te Geel.

25. Selectie van gebieden van primair toeristisch-recreatief belang

De provincie selecteert minimaal volgende gebieden van primair toeristisch- recreatief belang:

- de grootstedelijke, regionaalstedelijke en kleinstedelijke gebieden;
- Boomssteenweg Antwerpen - Boom;
- gebied Herentals - Kasterlee - Geel;
- gebied Retie - Dessel - Mol - Balen;
- gebied Boom - Willebroek - Mechelen;
- omgeving Albertkanaal te Massenhoven - Vierseldijk.

26. Selectie van strategische rustgebieden

De provincie selecteert minimaal volgende strategische rustgebieden:

- Oude Schelde en Hingene Polder in Klein-Brabant;
- militair oefenveld tussen Brasschaat en Wuustwezel;
- gebied ten noordoosten van Turnhout en Ravels en de omgeving van de Postelse bossen;

- vallei van de Grote Nete

2.2.4 Gewenste verkeer- en vervoerstructuur

27. Selectie van secundaire wegen type I

De provincie selecteert minimaal volgende wegen als secundaire weg type I :

- N117 tussen E19 en Nederlandse grens;
- N17 tussen N16 en de grens met de provincie Oost-Vlaanderen;
- N19 tussen E313 en de grens met de provincie Vlaams-Brabant;
- N171 tussen Eikenstraat en E19 en een nieuw aan te leggen verbinding tussen het bedrijventerrein 'Krekelenberg' te Boom - Niel en de bestaande N171;
- R6 tussen Berlaarbaan in Sint-Katelijne-Waver en N15 op de grens Putte en Bonheiden.

28. Selectie van secundaire wegen type II

De provincie selecteert minimaal volgende wegen als secundaire weg type II:

- Gewestweg N1c (Bussestraat) en buurtweg van groot verkeer nr. 110/2 (Lage Vosbergstraat, A.Stocletlaan) te Rumst en Duffel;
- N111 tussen N117 en N11;
- N118 tussen Arendonk en E34;
- N118 tussen Retie en E34;
- N119 tussen R13 en de Nederlandse grens;
- ~~N132 tussen Beerse en E34;~~
- N133 tuseen Malle en E19;
- N14 tussen Lier en Duffel
- N108 volledig
- N14 tussen R6 en N108;
- N14 tussen E34 en Hoogstraten;
- N15 tussen R6 en N10
- N152 tussen N19 en E313;
- N18 tussen N71 en Balen;
- ~~N18 tussen Retie en Mol.~~
- N118 vanaf Geel tot E34 met inbegrip van de ringweg rond Retie.

29. Selectie van secundaire wegen type III

De provincie selecteert minimaal volgende wegen als secundaire weg type III:

- N1 tussen R1 en de Nederlandse grens;
- N1 tussen R1 en R6;
- N10 tussen Mortsel en Lier;
- N11 tussen N1 en de Nederlandse grens;
- N115 tussen Hoogstraten (N14) en N1;
- N116 tussen R11 en N13;
- N12 tussen R1 en R11;
- N112 tussen R11 en N12;
- N12 vanaf kruispunt met N112 tot Turnhout;
- N13 tussen Lier en Herentals;
- N18 tussen Retie Mol en Turnhout;
- N70 tussen Antwerpen linkeroever en de grens met de provincie Oost-Vlaanderen.
- Berlaarbaan tussen R6 en N10

30. Selectie van multimodale knooppunten voor personenvervoer van provinciaal niveau

De provinciale selecteert minimaal volgende multimodale knooppunten voor personenvervoer van provinciaal niveau:

- Boom;
- Essen;
- Geel;
- Heist-op-den-Berg;
- Herentals;
- Hoogstraten;
- Kapellen;
- Lier;
- Mechelen-Nekkerspoel;
- Mol;
- Oostmalle.

2.2.5 Gewenste landschappelijk structuur

31. Selectie van structurerende reliëfcomponenten

De provincie selecteert volgende structurerende reliëfcomponenten:

- (*Vlaamse vallei*)
 - o meanders van Schelde en Rupel;
 - o oude Scheldeloop;
 - o valleirand Schelde van Bornem tot Hoboken;
 - o dalparallele beken: Vliet en Molenbeek;
 - o stuifzandrug in Bornem;
- (*cuesta van de klei van Boom*)
 - o cuestafront van de cuesta van de klei van Boom;
 - o de doorbraakdalen van Hoboken en Lier;
 - o de lage voorheuvelds te Beerzel en Heist-op-den-Berg;
 - o de bocht van de Grote Nete aan het opgevuld dal ter hoogte van Booischot;
 - o stuifzandrug te Bonheiden en Keerbergen.
- (*depressie van de Schijns - Nete*)
 - o rug van Geel (Olen - Geel - Mol);
 - o rug van Lichtaart (Herentals - Lichtaart - Kasterlee);
 - o landduinen op de zandruggen van de interfluvia te Nijlen, Lichtaart, Hulsen, Wezel, Wechelderzande, Mol en Meerhout;
- (*cuesta van de kleien van de Kempen*)
 - o het cuestafront van de cuesta van de kleien van de Kempen, Brabantse Wal;
 - o ingesneden riviertjes op cuesta rug: Weerijds, Mark, Aa;
 - o duincomplex tussen Rijkevorsel en Merksplas en ten noorden van Brecht;
- (*plateau van de Kempen*)
 - o Landduincomplex met uitgesproken microreliëf tussen Retie, Mol en Balen;
- (*de kuststrook en het Belgisch continentaal plat*)
 - o De Scheldepolders.

32. selectie van bakens

De provincie selecteert minimaal volgende bakens:

- binnenste fortengordel;
- buitenste fortengordel;
- (kasteel)domeinen ten noorden van stad Antwerpen:
 - o hoeve Amerlohof (Schoten), kasteel Runcvoort (Antwerpen), hof van Rozendaal (Antwerpen), kasteel Boekenberg (Antwerpen), kasteel Calixberg (Schoten), kasteel Withof (Schoten), kasteel van Schoten (Schoten);
- (kasteel)domeinen ten zuiden van stad Antwerpen:
 - o domein Middelheim (Antwerpen), hof ter Linden (Edegem), domein Klaverblad (Antwerpen), kasteel van Boechout (Boechout), kasteel van Hemiksem (Hemiksem), domein Cleydael (Aartselaar), domein Groeningenhof (Kontich), domein Zevenbergen en Muizenbos (Ranst);
- de monding of samenvloeiing van:
 - o Rupel en Schelde, Vliet en Rupel, Dijle, Nete en Rupel, Zenne en Dije, Grote Nete en Nete, zeekanaal en Schelde, Willebroekse Vaart en zeekanaal, anti-tankgracht en Albertkanaal, Netekanaal en Albertkanaal, kanaal Dessel - Turnhout - Schoten en Albertkanaal, kanaal Bocholt - Herentals en Albertkanaal.

33. Selectie van open ruimte verbindingen

De provincie selecteert minimaal volgende open ruimte verbindingen:

- *in en rond het grootstedelijk gebied Antwerpen*
 - o Kempen - Zeeland;
 - o Peerdsbos - Vordenstein;
 - o vallei Klein Schijn (inclusief Bosuil);
 - o vallei Groot Schijn (inclusief Rivierenhof);
 - o vliegveld Deurne
 - o omgeving Wilrijk - Edegem (Hazeschrans - fort 6 - UIA - Middelheim);
 - o omgeving kasteel Cleydael - fort 7 & 8 - Schoonsel hof;

- o rechteroever Scheldevallei;
- o linkeroever Scheldevallei;
- o gebied ten zuiden van N49.
- *in en rond het regionaalstedelijk gebied Mechelen*
 - o tussen Willebroek en Mechelen ter hoogte van Kleine Heide; omgeving noordelijke Dijlevallei;
 - o broekgebied Muizen - Rijmenam (Dijlevallei);
 - o omgeving Vrijbroekpark (Zennevallei);
- *in en rond regionaalstedelijk gebied Turnhout*
 - o tussen Turnhout en Vosselaar ten zuiden van het Looi;
- *binnen stedelijke en economische netwerken*
 - o tussen Geel en Mol ten oosten van Geel;
 - o tussen Geel en Herentals ter hoogte van Doffen en het sluisencomplex van Olen;
 - o ten westen van Geel (Larumse Heide);
 - o tussen Oosterlo, Stelen en Geel (doorgang Grote Nete);
 - o tussen Vorst en Zittaart.

3 Acties en maatregelen

3.1 Opmaak van handleidingen

Handleidingen bepalen de criteria en de manier van aanpak voor het beoordelen van uitvoeringsplannen die door gemeenten en sectoren worden opgesteld.

34. Opmaak van gebiedsgerichte en thematische handleidingen

Rekening houdend met de principes die in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen vervat zitten, maakt de provincie handleidingen op:

- ~~Voor de verschillende types lintlandschappen worden door de provincie ontwikkelingsperspectieven uitgetekend en gebundeld in een handleiding ter ondersteuning van het gemeentelijk ruimtelijk beleid ten aanzien van lintbebouwing~~
- ~~Voor het ontwikkelen en inrichten van regionale bedrijventerreinen in de specifieke economische knooppunten en in de kleinstedelijk gebieden.~~

~~3.2 Geïntegreerde gebiedsgerichte strategische plannen-Kaderplannen~~

35. ~~De provincie werkt de visie op het stedelijk netwerk Lier—Aarschot uit als strategisch gebiedsgericht plan, in samenwerking met de provincie Vlaams-Brabant en met de betrokken gemeentebesturen. Dit gebeurt gelijktijdig en in relatie tot de opmaak van de afbakeningsplannen van de kleinstedelijke gebieden Lier en Heist-op-den-Berg alsook het streefbeeld N10.~~
36. ~~Geïntegreerde gebiedsgerichte strategische plannen Kaderplannen worden tevens opgemaakt voor :~~
 - de Antwerpse gordel en dit in samenspraak met het Vlaams gewest;
 - het gebied van de Kleine Nete en met een koppeling aan de prioritaire afbakening van de natuurverbindingsgebieden. Natuurverbindingsgebieden worden afgebakend in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen of via de in het decreet Natuurbehoud voorziene afbakeningsprocedures;
 - ~~de Brabantse poort;~~
 - de gebieden van primair toeristisch-recreatief belang.
37. Bij de herinrichting van de secundaire wegen wenst de provincie dat steeds een streefbeeld wordt opgemaakt. Zij treedt daarbij op als trekker en coördinator.

3.3 Strategische projecten

38. De provincie kiest een natuurverbindingsgebied uit waarvoor een strategisch project voor het beheer en de inrichting ervan wordt uitgewerkt.

39. De provincie kiest een kleinstedelijk gebied uit waarbinnen een strategisch project zal worden uitgewerkt.

3.4 Uitvoeringsplannen

3.4.1 Afbakeningsplannen

40. De provincie bakent in uitvoeringsplannen de natuurverbindingsgebieden af, nadat het Vlaams gewest de natuurlijke structuur op Vlaams niveau heeft afgebakend en met een prioriteit voor het gebied van de kleine Nete. Zij doet dit in overleg met de gemeentebesturen. Natuurverbindingsgebieden worden afgebakend in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen of via de in het decreet Natuurbehoud voorziene afbakeningsprocedures;
41. De provincie bakent in uitvoeringsplannen de gebieden met een ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang af, nadat het Vlaams gewest de natuurlijke structuur op Vlaams niveau heeft afgebakend. Zij doet dit in overleg met de gemeentebesturen. Gebieden met een ecologische infrastructuur worden afgebakend in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen of via de in het decreet Natuurbehoud voorziene afbakeningsprocedures;

42. De provincie bakent in uitvoeringsplannen de kleinstedelijke gebieden af. Zij doet dit in overleg met de gemeentebesturen. Op dat moment brengt zij het aantal toe te bedelen woningen en hectaren bedrijventerrein in het proces in.
43. De provincie bakent in uitvoeringsplannen nader te bepalen regionale bedrijventerreinen af in de economische knooppunten die tot haar bevoegdheid behoren. Zij doet dit in overleg met de gemeentebesturen. Op dat moment brengt zij het aantal toe te bedelen hectaren bedrijventerreinen in het proces in.
44. De provincie bakent in uitvoeringsplannen de bouwvrije agrarische gebieden van provinciaal niveau af, nadat het Vlaams gewest de bouwvrije agrarische gebieden van Vlaams niveau heeft afgebakend. Zij doet dit in overleg met de gemeentebesturen.
45. De provincie bakent in uitvoeringsplannen de glastuinbouwgebieden van provinciaal niveau af. Zij pleegt hierbij overleg met het Vlaams gewest en met de gemeentebesturen.
46. De provincie bakent in uitvoeringsplannen de kleinhandelsconcentraties type III en type IV af. Zij doet dit in overleg met de betrokken gemeentebesturen.

3.4.2 Overige uitvoeringsplannen

47. De provincie maakt een uitvoeringsplan op voor de geselecteerde bakens.

3.4.3 Omzendbrief

48. De provincie stelt een omzendbrief op ten behoeven van de gemeentebesturen. Hierin wordt de methodiek voor het opmaken van een gemeentelijke woningprogrammatie verduidelijkt en worden de criteria die bij de beoordeling ervan zullen worden gehanteerd, bepaald.

~~Elke woningprogrammatische moet minimaal een prognose van de natuurlijke aangroei bevatten op basis van de bevolkingspiramide van 1992.~~

3.5 Samenwerkingsverbanden

49. De provincie coördineert een op te richten samenwerkingsverband voor de uitwerking en realisatie van de visie op het voorstadsvervoer in en rond het grootstedelijk gebied Antwerpen, ook in functie van het verbeteren van het collectief vervoer naar en van het havengebied.
50. De provincie coördineert een op te richten samenwerkingsverband met de betrokken actoren en met de gemeenten die gelegen zijn aan het kanaal Dessel - Turnhout - Schoten. Het gebiedsgericht overleg werkt nader te bepalen thema's uit en resulteert in de opmaak van een of meerdere uitvoeringsplannen.

3.6 Verder onderzoek

51. De provincie onderzoekt de ontwikkelingsmogelijkheden van zonevreemde campings van bovenlokaal belang en terreinen voor lawaaihinderlijke sporten.
52. De provincie maakt in samenwerking met het Vlaams gewest, met de provincie Vlaams-Brabant en met de betrokken gemeentebesturen een streefbeeld op voor N10 als drager van het stedelijk netwerk van provinciaal niveau. Bij de ontwikkeling ervan worden eveneens R16 (ring van Lier) en N14 tussen Lier en E313 bekeken.

53. De provincie voert een onderzoek uit naar een of meer geschikte locaties voor grootschalige mestverwerking.

4 Overleg en onderhandeling

54. De provincie stelt het Vlaams gewest voor om een streefbeeld op te maken voor
 - A12 tussen Antwerpen en de Nederlandse grens waarbij de problematiek van een mogelijke secundaire verbinding tussen het noordoosten van Antwerpen en de haven wordt bekeken;
 - R11 tussen A12 en N12.De provincie wenst hierbij nauw te worden betrokken.
55. De provincie stelt aan het Vlaams gewest voor om het tracé van het duwvaartkanaal Oelegem - Zandvliet op het gewestplan te schrappen.

56. De provincie vraagt aan het Vlaams gewest bij de federale overheid aan te dringen om de verplichting op te heffen bewoners in te schrijven in een bestemmingsgebied dat geen permanente bewoning toelaat.
57. De provincie vraagt aan het Vlaams gewest om verder overleg met Nederland te voeren met betrekking tot de grensoverschrijdende ontwikkeling van de transportzone Hazeldonk-Meer
58. De provincie vraagt het akkoord van het Vlaams gewest om een samenwerkingsverband met de gemeenten die behoren tot het bebouwd perifeer landschap ten noordoosten van de stad Antwerpen, op te richten en de coördinatie ervan waar te nemen. Het gebiedsgericht overleg werkt nader te bepalen thema's uit en resulteert in de opmaak van een of meerdere uitvoeringsplannen.
59. De provincie vraagt aan het Vlaams gewest overleg met haar te voeren om samen een saneringsprogramma voor vervuilde bedrijventerreinen in de provincie Antwerpen op te stellen.
60. De provincie vraagt aan het akkoord aan het Vlaams gewest om de problematiek van de weekendverblijven zelf te mogen afhandelen en het beleid hiervoor uit te werken uitgaande van volgende onderverdeling :
- type I : weekendverblijven gelegen in goedgekeurde verkavelingen, B.P.A.'s en geordende zones volgens het gewestplan;
 - type II : weekendverblijven gelegen in niet-geordende zones voor verblijfsrecreatie volgens het gewestplan;
 - type III : weekendverblijven buiten de zones voor verblijfsrecreatie volgens het gewestplan;
 - type IV : weekendverblijven die in aanmerking komen om in een woonzone te worden geïntegreerd.
61. De provincie vraagt aan het Vlaams gewest om snel en gelijktijdig de gebieden van de natuurlijke structuur, de agrarische structuur en de bosstructuur op Vlaams niveau af te bakenen.
62. De provincie maakt een ruimteboekhouding op waarin als gevolg van de door haar opgemaakte uitvoeringsplannen de

bestemmingswijzigingen worden opgetekend. Zij vraagt aan het Vlaams gewest om op basis van deze gegevens regelmatig de in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen vermelde ruimteboekhouding te controleren.

63. In overleg met het Vlaams gewest bakent de provincie in ruimtelijke uitvoeringsplannen de bovenlokale wacht en retentiebekkens alsook de overstromingsgebieden af in zoverre deze niet van Vlaams niveau zijn.

5 op te heffen bindende bepalingen uit gemeentelijk ruimtelijke structuurplannen

In navolging van artikel 2.1.12§1 van de Vlaamse Codex ruimtelijke ordening, wordt een lijst toegevoegd van bindende bepalingen van bestaande goedgekeurde gemeentelijk ruimtelijke structuurplannen binnen de provincie Antwerpen die strijdig zijn met de bindende bepalingen van het voorontwerp addendum - partiële herziening van het RSPA en van rechtswegen worden opgeheven.

Gemeente	Op te heffen bindende bepaling	pagina
Arendonk	In bindende bepaling 19. selectie van lokale wegen volgende selectie : "N118 (Hertevelden/koeistraat/Kloosterbaan/De Lusthoven"	140
Balen	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn worden volgende elementen geschrapt: In deel 1.1. Nederzettingstructuur volgende RKB's : "RKB 1, RKB 2, RKB 3" .	3
Berlaar	Bindende bepaling 11 : selectie van Berlaar als hoofddorp type II	206
Hoogstraten	In bindende bepaling 4 worden volgende selecties van woonlinten geschrapt: "Minderhout"	
Kalmthout	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn worden volgende elementen geschrapt in bindende	238

	bepaling 10: "Nieuwmoer"	
Mol	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn wordt een deel van de bindende bepaling 14 geschrapt met name : het begrip "hoofddorpen en" schrappen in de zin '14. Selectie van de te herbestemmen woongebieden in hoofddorpen en woonkernen."	218
Olen		
Puurs	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn wordt bindende bepaling 9 geschrapt. (onderverdeling in type hoofddorpen is achterhaald)	4
Ranst	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn wordt "2.1. Nederzettingstructuur" geschrapt.	3
Wuustwezel	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn, wordt volgende selectie binnen 2.2. Nederzettingstructuur geschrapt: "Gooreind"	3
	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn, wordt volgende selectie binnen 3.2. Nederzettingstructuur geschrapt: "Gooreind"	6
	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn, wordt volgende selectie binnen 3.3. Ruimtelijk-economische structuur geschrapt: "Gooreind"	7
Zandhoven	Gezien de selectie van hoofddorpen en woonkernen geactualiseerd zijn, wordt volgende selectie binnen 2 Selectie geschrapt: "hoofddorp Zandhoven" (zandhoven is geselecteerd als woonkern)	250

**ACTUALISATIE EN PARTIELE HERZIENING VAN HET RSPA
*BRONNEN EN BEGRIPPEN***

PROVINCIE
ANTWERPEN

INLEIDING

- ✓ Onderstaande tekst vult het deel bronnen aan (p.267 tot en met p.273).

Soresma, 2009, Onderzoek naar woontendensen en – behoeften binnen de provincie Antwerpen, eindrapport februari 2010. studie in opdracht van de provincie Antwerpen

Mobiliteitsstudie: Quicksan gewestplantracé, eindrapport mei 2008.
Actieplan goedgekeurd door deputatie 15 mei 2008.

Het gehanteerde studiemateriaal is terug te vinden op de website van de provincie Antwerpen www.provant.be